

ანა კლიაშვილი
ნინო ღალანიძე

ხელოვნება

6

მასწავლებლის წიგნი

ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნები

საქართველოში ზოგადი განათლების სისტემა მიზნად ისახავს შექმნას ხელსაყრელი პირობები ეროვნული და ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებების მატარებელი, თავისუფალი პიროვნების ჩამოყალიბებისათვის. ამასთან ერთად, განათლების სისტემა უვითარებს მოზარდს გონებრივ და ფიზიკურ უნარ-ჩვევებს, აძლევს საჭირო ცოდნას, ამკვიდრებს ჯანსაღი ცხოვრების წესს, მოსწავლეებს უყალიბებს ლიბერალურ და დემოკრატიულ ღირებულებებზე დამყარებულ სამოქალაქო ცნობიერებას და ეხმარება მათ ოჯახის, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს წინაშე საკუთარი უფლება-მოვალეობების გაცნობიერებაში.

საქართველოს ზოგადი განათლების სისტემაში მიღებული გამოცდილების საფუძველზე მოზარდმა უნდა შეძლოს:

ა) ქვეყნის ინტერესების, ტრადიციებისა და ღირებულებების მიმართ საკუთარი პასუხისმგებლობის გააზრება;

ბ) ბუნებრივი გარემო პირობების შენარჩუნება და დაცვა;

გ) ტექნოლოგიური თუ სხვა ინტელექტუალური მიღწევების ეფექტიანად გამოყენება; ინფორმაციის მოპოვება, დამუშავება და ანალიზი;

დ) დამოუკიდებლად ცხოვრება, გადაწყვეტილების მიღება;

ე) იყოს შემოქმედი, თავად შექმნას ღირებულებები და არ იცხოვროს მხოლოდ არსებულის ხარჯზე;

ვ) საკუთარი შესაძლებლობებისა და ინტერესების უწყვეტი განვითარება მთელი ცხოვრების განმავლობაში და მათი მაქსიმალური რეალიზება როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის საზღვრებს გარეთაც;

ზ) კომუნიკაცია ინდივიდებთან და ჯგუფებთან;

თ) იყოს კანონმორჩილი, ტოლერანტი მოქალაქე.

ანა კლდიაშვილი, ნინო ლაღანიძე

ხელოვნება

VI კლასი

მასწავლებლის წიგნი

გრიფინიჭებულია საქართველოს განათლებისა
და მეცნიერების სამინისტროს მიერ 2018 წელს

გამომცემლობა „კლიო“

ანა კლდიაშვილი, ნინო ლალანიძე

ხელოვნება

VI კლასი, მასწავლებლის ნიგნი

რედაქტორი ნანა კუპრაშვილი

თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო
აკადემიის პროფესორი,
ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი

**კომპიუტერული უზრუნველყოფა
ირმა ლიპარტელიანი**

© გამომცემლობა „კლიო“, 2018

© ანა კლდიაშვილი, ნინო ლალანიძე, 2018

ყველა უფლება დაცულია

ISBN 978-9941-441-41-7

შპს „გამომცემლობა კლიო“

აღმაშენებლის გამზ. 181,

თბილისი, 0112

ტელ.: (+995 32) 234 04 30

E-mail: book@klio.ge

www.klio.ge

სარჩევი

1. სახელმძღვანელოების სერიის კონცეფცია.....	6
2. ზოგადი ინფორმაცია VI კლასის მოსწავლის წიგნის (სახელმძღვანელოს) შესახებ	7
3. VI კლასის სტანდარტი სახვით და გამოყენებით ხელოვნებაში.....	9
4. სტანდარტის შედეგების მიღწევისა და შინაარსის ურთიერთკავშირის მატრიცა.....	13
5. მასწავლებლის წიგნის მიმოხილვა.....	20
6. მოსწავლეზე ორიენტირებული მიდგომების სპეციფიკა საგნის სწავლების პროცესში, სამიზნე ასაკის თავისებურებები.....	21
7. სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლე	25
8. სპეციფიკური, საგნობრივი და ზოგადი გამჭოლი უნარები	26
9. მოსწავლეზე ორიენტირებული სწავლების ძირითადი სტრატეგიები, რასაც ეყრდნობა სახელმძღვანელო	28
10. საგანმანათლებლო რესურსები.....	35
11. მოსწავლის შეფასების პრინციპები.....	35
12. აქტივობების ჩატარებასთან დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები.....	41
13. მასწავლებლის წიგნის პრაქტიკული ნაწილი	42
14. მასწავლებლის წიგნის დასკვნითი ნაწილი.....	43
15. მასწავლებლის წიგნთან დაკავშირებული შენიშვნები	44
16. გაკვეთილების სავარაუდო სცენარები	45

1. სახელმძღვანელოების სერიის კონცეფცია

წიგნების წინამდებარე სერია საგანში “სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება”, რომელიც ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის საბაზო საფეხურის I-VI კლასების სახელმძღვანელოებს მოიცავს, მოწოდებულია შეიყვანოს მოსწავლე ხელოვნების სამყაროში; ორიენტირებულია, ხელი შეუწყოს მოსწავლის, როგორც ჰარმონიული ადამიანის, ინდივიდის ჩამოყალიბებას ხელოვნებასთან ზიარების გზით.

ამ სერიის კონცეფცია სამ ძირითად პრინციპს ემყარება:

1. მისცეს მოსწავლეს გარკვეული თეორიული ცოდნა ხელოვნების შესახებ;
2. გაუღვივოს/განუვითაროს მოსწავლეს შემოქმედებითი აქტივობის სურვილი.
3. გამოუმუშაოს მას პრაქტიკული უნარები;

სერიის ერთ-ერთი ძირითადი მახასიათებელია “მოძრაობა” მარტივიდან რთულისაკენ, მოსწავლის ასაკობრივი თავისებურებების კვალად და მათი გათვალისწინებით. აქედან გამომდინარე, სერია ისეა აგებული, რომ I-IV კლასებში ძირითადი აქცენტი კეთდება მოსწავლის პრაქტიკულ-შემოქმედებით საქმიანობაში ჩაბმავზე. საგნის სწავლების ამ ეტაპზე სახელმძღვანელოების პრაქტიკული ნაწილი ითვალისწინებს შემოქმედებითი საქმიანობის დროს ტექნიკურ საშუალებათა ფართო სპექტრის გამოყენებას და, შედეგად, მოტორიკის განვითარებასა და დახვეწას. ცხადია, არანაკლები მნიშვნელობა ენიჭება თეორიულ ცოდნასაც, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების ცალკეული ელემენტებისა და პრინციპების გაცნობას და ხელოვნების ნიმუშთან „ურთიერთობის“ სურვილის გაღვივებას, მის შესახებ მსჯელობის უნარ-ჩვევის გამომუშავებას.

V-VI კლასებში თეორიული გაკვეთილების წილი გაზრდილია, მოსწავლეები ეცნობიან სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის ხელოვნებას, მხატვრულ მიმდინარეობებსა თუ ცალკეულ მხატვართა შემოქმედებას, მსოფლიო ხელოვნების მრავალ ღირშესანიშნავ ნაწარმოებს, სახელგანთქმულ მუზეუმებსა და მათ საგანძურს. ეს აფართოვებს მათ თვალსაწიერს და ხელს უწყობს დამოუკიდებელი აზროვნებისა და ლოგიკური მსჯელობის უნარ-ჩვევის გამომუშავებას. ამ ეტაპზე კვლავ გრძელდება პრაქტიკული შემოქმედებითი უნარების განვითარება – მოსწავლის მიერ სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა მხატვრული ტექნიკისა თუ ხერხის ათვისება, მრავალფეროვანი ბუნებრივი თუ ხელოვნური რესურსის შემოქმედებითად გამოყენება და სხვ.

I-VI კლასის სახელმძღვანელოთა სერია მოწოდებულია დაანახოს მოსწავლეს, რომ ხელოვნება არის სამყაროს შემეცნების ერთ-ერთი საშუალება და, ამავე დროს, თვითრეალიზაციის და თვითგამოხატვის შესანიშნავი ასპარეზი; რომ ხელოვნების საშუალებით ისინი ეზიარებიან კაცობრიობის მიერ საუკუნეთა განმავლობაში ჩამოყალიბებულ ღირებულებებს, რაც მათ სამყაროს შესახებ ფართო მსოფლმხედველობრივი ხედვის ჩამოყალიბებაში დაეხმარება.

2. ზოგადი ინფორმაცია VI კლასის მოსწავლის წიგნის (სახელმძღვანელოს) შესახებ

(მიზნები, სტრუქტურა, შინაარსი, მეთოდოლოგია, კომპლექტაცია)

მიზნები

შემოთავაზებული სახელმძღვანელო განკუთვნილია დაწყებითი სკოლის VI კლასისათვის. სახელმძღვანელო აცნობს მოსწავლეს მსოფლიო ხელოვნების მრავალ ღირშესანიშნავ ნაწარმოებს, სახელგანთქმულ მუზეუმებსა და მათ საგანძურს, აჩვენებს ხელოვნების ნაწარმოებთან „ურთიერთობის“ თავისებურებებს, ასწავლის დამოუკიდებლად აზროვნების და ლოგიკური მსჯელობის წესებს. მრავალფეროვანი ინფორმაციის და პრაქტიკული შემოქმედებითი აქტივობის შერწყმა ხელს უწყობს ჰარმონიულად განვითარებული პიროვნების ჩამოყალიბებას

სახელმძღვანელოს სტრუქტურა

(კომენტარები მოსწავლის წიგნის თითოეული სტრუქტურული ელემენტის შესახებ)

სახელმძღვანელო შედგება მასწავლებლის წიგნისა და მოსწავლის წიგნისაგან. მოსწავლის წიგნი მოიცავს 65 გაკვეთილს, რასაც ემატება სახელმძღვანელოს ბოლოში წარმოდგენილი 2 პროექტი-„ერთი შედეგის ისტორია“ და „თეატრის ჯადოსნური სამყარო“. წიგნის თემატიკა დაყოფილია 4 თავად. გაკვეთილები თავების მიხედვით შემდეგნაირადაა გადანაწილებული: წიგნის პირველი თავი მოიცავს 18 გაკვეთილს, მეორე თავი – 16 გაკვეთილს, მესამე თავი 17 გაკვეთილს, ხოლო მეოთხე თავი- 14 გაკვეთილს. ყოველი თავის ბოლოს გათვალისწინებულია ერთი შემაჯამებელი გაკვეთილი სათაურით „მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში“, რომელიც დეტალურად არის განერილი მასწავლებლის წიგნში. წიგნის დასაწყისში მოცემულია შინაარსი. ამას მოსდევს მოსწავლის წიგნში მოცემული სტრუქტურული ელემენტების განმარტებები, რომელთა მეშვეობითაც მოსწავლე გაერკვევა, თუ როგორ უნდა გამოიყენოს წიგნი.

წიგნის სიახლე იმაში მდგომარეობს, რომ მასში, მოსწავლის ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით, მომატებულია თეორიული მასალის წილი. აქედან გამომდინარე, წიგნში არის სამი ტიპის გაკვეთილები:

1. თეორიული ხასიათის გაკვეთილები, რომლებშიც მოსწავლე ახალ თეორიულ მასალას ეცნობა და მსჯელობს მის შესახებ;
2. პრაქტიკული ტიპის გაკვეთილები, რომლებშიც მოსწავლე პრაქტიკულ დავალებებს ასრულებს და ამის შედეგად გარკვეულ უნარ-ჩვევებს გამოიმუშავებს;
3. შერეული ტიპის გაკვეთილები, რომლებშიც ახალ თეორიულ მასალასთან ერთად მოცემულია პრაქტიკული დავალებაც, რათა თეორიული მასალა არ დარჩეს განყენებულ ცოდნად და მოსწავლემ შეძლოს მისი პრაქტიკასთან დაკავშირება.

წიგნს ერთიანი შინაარსობრივი კონცეფცია უდევს საფუძვლად. ის აგებულია ისტორიულად თუ თანამედროვეობის თვალსაზრისით საინტერესო მსოფლიოს 12 ქალაქის (ამსტერდამი, მადრიდი, ათენი, სტამბული, ლონდონი, მცხეთა, პარიზი, ქაირო, რომი, ნიუ იორკი, ბერლინი, პეკინი) ირგვლივ და ეხება მათ არქიტექტურულ ღირშესანიშნაობებს, ამ ქალაქების მუზეუმებს, მათში დაცულ ხელოვნების ნიმუშებს, ამ ქალაქებში მოღვაწე ხელოვანებს და მათ შემოქმედებას. გარდა ამისა, ცალკეული გაკვეთილები ეხება იმ ქვეყნების კულტურასაც, რომლებშიც ეს ქალაქები მდებარეობს. ამდენად, ეს წიგნი პრაქტიკულად მთელი მსოფლიოს ხელოვნებას აცნობს მოსწავლეებს.

წიგნი ოთხი ბლოკისგან შედგება, რომლებიც ერთმანეთისაგან შემაჯამებელი გაკვეთილებით არის გამოყოფილი. თითო თავში სამი ქალაქია მოცემული. თითოეულ ქალაქს მოსდევს ე. წ. თემის განმავითარებელი თეორიული თუ პრაქტიკული გაკვეთილები. ამდენად, ყოველი ქალაქი თავისი დამატებითი პრაქტიკული გაკვეთილებით ერთგვარ ბლოკს ქმნის წიგნში და ეს ბლოკები ისეა აგებული, რომ ნასწავლი თეორიული მასალა მოსწავლეებისათვის შემოქმედებითი იდეების წყაროდ იქცევა; დავალებები კი ხელს უწყობს მოსწავლის პრაქტიკულ შემოქმედებით აქტივობას, ბიძგს

აძლევს მოსწავლის ფანტაზიას, ავითარებს ანალიზისა და მის საფუძველზე ახლის შექმნის უნარს.

ყოველი გაკვეთილი იწყება მოკლე ტექსტით, რომელშიც მოსწავლისთვის გასაგებ ენაზეა განსაზღვრული ამ გაკვეთილის თემა. ტექსტი იმგვარადაა აგებული, რომ ამაღლდეს მოსწავლის მოტივაცია და მას ამ თემისადმი ინტერესი გაუჩნდეს. ფაქტობრივად, ტექსტი სვამს საკითხს, რომელსაც შემდგომ მთელი გაკვეთილი ეხება.

ტექსტის სახითაა მოცემული კლასში შესასრულებელი დავალება და, ასევე, რამდენიმე ყველაზე არსებითი შეკითხვა, რომლებიც მოსწავლეს საილუსტრაციო მასალისა და გაკვეთილის თემის ურთიერთდაკავშირებაში დაეხმარება.

ტექსტები იმ მოცულობისაა, რაც მეექვსეკლასელი მოსწავლის ასაკს შეესაბამება, ისინი მარტივი და იოლად აღსაქმელია.

თანაფარდობა ტექსტსა და ილუსტრაციებს შორის ყველა გაკვეთილში ერთნაირია. ილუსტრაციები თითოეული თემისათვის საგანგებოდაა შერჩეული და კონკრეტულ მიზანს ემსახურება.

სახელმძღვანელოში შესული საილუსტრაციო მასალა შერჩეულია რამდენიმე კრიტერიუმის მიხედვით:

1. ნიმუშის მაქსიმალური ტიპურობა განსახილველ თემასთან მიმართებით;
2. მასალის მრავალფეროვნება (გამოყენებულია როგორც ფერადი რეპროდუქციები, ისე ამავე ასაკის მოსწავლეთა ნამუშევრები)

VI კლასის სახელმძღვანელოში გაზრდილია ხელოვნების კლასიკური ნიმუშების წილი, რათა მოსწავლე ეზიაროს ქეშმარიტი ხელოვნების ნიმუშებს, შეძლოს მათი აღქმა და მათ შესახებ მსჯელობა ასაკის შესაბამისად.

ნიგნს მეექვსეკლასელი მოსწავლისათვის გასაგები, ნათელი სტრუქტურა აქვს. რამდენიმე სტრუქტურული ელემენტის საშუალებით ხდება განშლის მოწესრიგება და, რაც მთავარია, ეს ელემენტები სისტემატურია ანუ ყველა გაკვეთილში მეორდება და ერთსა და იმავე ადგილასაა განთავსებული, რათა ამ ასაკის მოსწავლემ იოლად, მასწავლებლის დაუხმარებლად მოახერხოს ორიენტირება ნიგნში.

გაკვეთილის სათაურები ერთი ფერადი ელემენტიანაა აღნიშნული.

დავალება სიტყვითაა განერილი, ფერად ჩარჩოშია მოცემული. თავად დავალების ტექსტი მოკლე და შეძლებისდაგვარად სხარტია. ჩარჩოში მოცემულ დავალებებთან მოსწავლეს ორი განსხვავებული ნიშანი შეხვდება. ერთი მათგანი კლასში შესასრულებელ დავალებას აღნიშნავს, მეორე კი – საშინაო დავალებას.

ნიგნის კიდევ ერთი სტრუქტურული ელემენტია ინტერაქტივის კითხვებისათვის საგანგებოდ გამოყოფილი ფერადი არე, რომელშიც მოცემულია შესაბამის თემასთან და ილუსტრაციებთან დაკავშირებული კონკრეტული და ყველაზე აქტუალური შეკითხვები. სიახლე ისაა, რომ ინტერაქტივის შეკითხვები, წინა კლასების სახელმძღვანელოებისგან განსხვავებით განლაგებულია არა გაკვეთილის ბოლოს, არამედ ზუსტად იმ ადგილას, სადაც ისინი უნდა დაისვას გაკვეთილის მსვლელობისას.

ნიგნის კიდევ ერთი სტრუქტურული ელემენტია ფურცელი, რომელზეც ახალი ტერმინების მარტივი განმარტებაა მოცემული. ეს ელემენტი მხოლოდ იმ გაკვეთილებშია ჩართული, რომლებშიც რაიმე ახალი ცნება შემოდის.

თითქმის ყველა თემა შეიცავს პრაქტიკულ სამუშაოს, რომელსაც მოსწავლე დამოუკიდებლად, წყვილებში ან ჯგუფურად ასრულებს გაკვეთილის მსვლელობისას; ამის შედეგად მასწავლებელს საშუალება ეძლევა, შეამოწმოს, როგორ გაიგეს მოსწავლეებმა ახსნილი მასალა.

გასათვალისწინებელია, რომ დავალების შესრულებისას მოსწავლეებმა უნდა გამოიყენონ სახელმძღვანელო, რადგან პასუხისათვის მათ საილუსტრაციო მასალის გამოყენება დასჭირდებათ.

ყოველი თავის ბოლოს წარმოდგენილი შემაჯამებელი გაკვეთილები, რომლებიც ამავე თავში განხილული ქვეყნების კულტურას ეხება, აჯამებს და თავს უყრის გავლილ მასალას, ააქტიურებს ახალი ინფორმაციის მოძიების და გაცნობიერების უნარ-ჩვევებს.

სასწავლო წლის განმავლობაში მასწავლებელი ატარებს 5 შემაჯამებელ გაკვეთილს. შემაჯამებელი გაკვეთილები უნივერსალური ტიპისაა და მოიცავს სავარჯიშოების რამდენიმე ტიპს:

1. მათ შორისაა, როგორც თეორიული ცოდნის ათვისების ხარისხის შესამოწმებელი ტესტური სახის დავალებები, ასევე, ტერმინების ათვისების შესამოწმებელი კროსვორდები. ეს საშუალებას აძლევს მასწავლებელს შეამოწმოს, როგორ აითვისა მოსწავლემ განვლილი მასალა, რამდენად გაიგო

მან სახელმძღვანელოს ამ ნაწილში შემოტანილი ახალი ტერმინებისა თუ ცნებების არსი. მასწავლებელს თავად შეუძლია შეადგინოს ანალოგიური ხასიათის ტესტები და დაამატოს წიგნში მოცემულს.

2. გარდა ამისა, შემაჯამებელ გაკვეთილებში არის პრაქტიკული დავალებები, რომელთა შესრულების დროსაც მოსწავლეებს ყველა იმ მასალის, ტექნიკური ხერხისა თუ მეთოდის გამოყენება უნევთ, რომლებიც სახელმძღვანელოს ამ ნაწილში ისწავლეს. ამით მასწავლებელს საშუალება ეძლევა შეამოწმოს, თუ რამდენად გამოუმუშავდათ მოსწავლეებს ის უნარ-ჩვევები, რომლებიც სახელმძღვანელოს ამ ნაწილის გავლის შედეგად მიზნად იყო დასახული.

3. შემაჯამებელი გაკვეთილის მესამე ტიპის დავალება გულისხმობს თითოეული იმ ქვეყნის კულტურის შესახებ მოსწავლეების მიერ ინფორმაციის მოგროვებას, დახარისხებას და წარდგენას, რომლის ქალაქებიც შეისწავლეს მათ წიგნის ამ მონაკვეთში, რაც მათ დამოუკიდებლად მუშაობის, კვლევის ელემენტარულ უნარებს გამოუმუშავებს.

ზოგი თემა წიგნში ერთ გვერდს მოიცავს, უმეტესობა კი – მთელ განშლას. ზოგიერთი თემა ერთ გაკვეთილზე შეიძლება ამოიწეროს, ზოგი კი ორ გაკვეთილზე გადაწავილდეს. იმის გადანიშნულება, თუ რამდენ გაკვეთილზე გადაწავილდეს მასწავლებელი თემას, მისი პრეროგატივაა.

გამომცემლობის ვებგვერდზე აიტვირთება დამატებითი საილუსტრაციო მასალა, რომელიც საგანგებოდ არის შერჩეული ყოველი გაკვეთილისათვის და მასწავლებელს შეუძლია, თავისი შეხედულებისამებრ გამოიყენოს ეს მასალა გაკვეთილის მსვლელობის დროს.

წიგნის ბოლოს მოცემულია ორი პროექტი: 1. ერთი შედეგის ისტორია; 2. თეატრის ჯადოსნური სამყარო. სასწავლო წლის განმავლობაში მასწავლებელს საკუთარი შეხედულების მიხედვით შეუძლია განსაზღვროს მათი განხორციელების დრო. პროექტის განხორციელებაში ჩართული უნდა იყოს მთელი კლასი და ყველა მოსწავლეს განსაზღვრული უნდა ჰქონდეს საკუთარი მოვალეობა ამ პროცესში (მათ შორის ინკლუზიის შემთხვევაშიც). მასწავლებლის წიგნში მოცემულია თითოეული პროექტის დაგეგმვის და განხორციელების ეტაპების აღწერა.

ყოველი გვერდის ზედა კუთხეებში ფერად ჩარჩოში მოცემულია თავის ნომერი.

კიდევ ერთი ელემენტი ლექსიკონი, რომელიც ლურჯი ჩარჩოთი გამოიყოფა; მასში ახალი ტერმინების მარტივი განმარტებაა მოცემული. ეს ელემენტი მხოლოდ იმ გაკვეთილებშია ჩართული, რომლებშიც რაიმე ახალი ცნება შემოდის. ზოგჯერ ეს ელემენტი წინა წელს ნასწავლი ტერმინების გასახსენებლადაცაა გამოყენებული.

მასწავლებელს თავად შეუძლია შეადგინოს ანალოგიური ხასიათის ტესტები და დაამატოს წიგნში მოცემულს. გარდა ამისა, შემაჯამებელ გაკვეთილებში არის პრაქტიკული დავალებებიც, რომელთა შესრულების დროსაც მოსწავლეებს ყველა იმ მასალის, ტექნიკური ხერხისა თუ მეთოდის გამოყენება უნევთ, რომლებიც სახელმძღვანელოს ამ ნაწილში ისწავლეს. ამით მასწავლებელს საშუალება ეძლევა შეამოწმოს, თუ რამდენად გამოუმუშავდათ მოსწავლეებს ის უნარ-ჩვევები, რომლებიც სახელმძღვანელოს ამ ნაწილის გავლის შედეგად მიზნად იყო დასახული.

მასწავლებლის წიგნში მოცემულია თვითშეფასების კითხვარი (რუბრიკით „ცოდნის სკივრი“), რომელსაც მოსწავლეები მასწავლებლის მითითებით პერიოდულად ავსებენ და რომელიც მათ საშუალებას აძლევს თავადვე შეაფასონ საკუთარი ცოდნა.

სახელმძღვანელოში ზოგიერთი თემა ერთ განშლახზეა მოცემული, ზოგი კი, ერთ გვერდს მოიცავს. ზოგიერთი თემა ერთ გაკვეთილზე შეიძლება ამოიწეროს, ზოგი კი ორ გაკვეთილზე გადაწავილდეს. იმის გადანიშნულება, თუ რამდენ გაკვეთილზე გადაწავილდეს მასწავლებელი თემას, მისი პრეროგატივაა.

3. VI კლასის სტანდარტი სახვით და გამოყენებით ხელოვნებაში

წლის ბოლოს მისაღწევი შედეგები და მათი ინდიკატორები

მიმართულება: შემოქმედებითობა და პრაქტიკა

ს. გ. VI. 1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის,

იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- **შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;**
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);
- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს. გ. VI. 2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);
- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);
- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;
- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;
- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;
- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;
- კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში ქმნის რიტმულ, სიმეტრიულ, ასიმეტრიულ ნამუშევრებს, გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს, ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას, იყენებს კონტრასტულ ფერებს; ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას, გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

მიმართულება: კომუნიკაცია და ინტერპრეტაცია

ს. გ. VI. 3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;
- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;
- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;
- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

• ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;
- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს. გ. VI. 4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

• ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

• ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მიმართულება: ხელოვნების აღქმა კონტექსტში

ს. გ. VI. 5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ს. გ. VI. 6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები, ციხე-სიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე დამახასიათებელ ნიშანზე;

• საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ქედურობა, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

• საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

შინაარსი და რეკომენდაციები

სახვითი ხელოვნების ძირითადი ელემენტები და პრინციპები:

ხაზი: სხვადასხვა ტიპის და სისქის ხაზი, კონტური და შტრიხი.

აქტივობები ხაზით:

სხვადასხვა ტიპის ხაზისა და შტრიხის გამოყენებით ქმნის გრაფიკულ ნამუშევარს, სადაც გადმოსცემს ბუნების მოვლენებს, მაგალითად ალელვებულ ზღვას, ძლიერ წვიმას და სხვ.

ფერი: ძირითადი და შედგენილი, ცივი და თბილი, კონტრასტული და მონათესავე ფერები, ტონალობა – თეთრი ან შავი ფერის დამატებით მიღებული ტონი, ნახევარტონები, ფერის გრადაცია.

აქტივობები ფერით:

მოსწავლე ხატავს ხეებს. მასწავლებელი აჩვენებს ვიზუალურ მასალას და უხსნის, თუ როგორ შეიძლება მიიღოს რაც შეიძლება მეტი განსხვავებული მწვანე ფერის ტონი ხეების ფოთლების დასახატად – მწვანე საღებავში შეურიოს სხვა ფერები, მაგალითად, ყვითლის შერევით მიიღოს მოყვითალო მწვანე და სხვ. მოსწავლეს შეუძლია შიგადაშიგ, ფოთლებში სუფთა ნითელი, ლურჯი, ან ყვითელი ფერიც გაურიოს. ასეთივე მეთოდით უნდა დაიხატოს ხეების ტანიც – მოსწავლემ რამდენიმე სხვადასხვა ფერის შეზავებით უნდა მიიღოს ბევრი სხვადასხვა ტონის ყავისფერი (მასწავლებელს შეუძლია ასევე შესთავაზოს თემა – „ზამთრის ტყე“, სადაც მოსწავლე თეთრის და ცისფერის სხვადასხვა ტონალობას გაათამაშებს).

ფორმა: 2D და 3D – ბრტყელი და მოცულობითი, სიმეტრიული და ასიმეტრიული.

აქტივობები ფორმით და ხაზით:

მოსწავლეები აკვირდებიან რამდენიმე გეომეტრიულ ფიგურას (კუბი, პირამიდა, ოქტაედრი, ტეტრაედრი და სხვ.), ნებისმიერ ნახნაგებიან საგანს. აღწერენ, რომელი გვერდია ყველაზე მუქი, რომელი ყველაზე ღია. უბრალო ფანქრით დახატავენ მოცულობით სხეულებს – ჯერ ააგებენ მათ კონტურს, შემდეგ კი დაშტრიხავენ ჩრდილიან ნახნაგებს. მასწავლებელი უხსნის, თუ როგორ დაშტრიხონ მარტივად ფიგურები: განათებული გვერდი დატოვონ თეთრად, ყველაზე მუქი გვერდი დაშტრიხონ რამდენიმე, ერთმანეთის საწინააღმდეგო მიმართულების შტრიხების 2-4 ფენით, უფრო ღია ნახნაგი – შედარებით ნაკლები შტრიხებით და ა. შ.

პრინციპები: კომპოზიციური განაწილების საფუძველი (ვერტიკალური ან ჰორიზონტალური ფორმატის შერჩევა, ფორმატზე გამოსახულების განაწილება); რიტმი, ძირითადის გამოყოფა, სიმეტრია და ასიმეტრია, სტატიკა, დინამიკა, კონტრასტი, საგანთა თანაფარდობა და პროპორცია, სივრცე (პერსპექტივის კანონები – წინა, შუა და უკანა ხედები), ნონასწორობა, ხედვის წერტილი.

გამოყენებული პრინციპები:

ფორმატზე გამოსახულების განაწილება:

მოსწავლე ფერად ქაღალდზე უბრალო ფანქრით, მკრთალად ხატავს რამდენიმე სხვადასხვა ზომის საგანს – დოქი, ჭიქა, ლარნაკი, რამდენიმე ვაშლი, მსხალი, ყურძნის მარცვლები და სხვ., შემდეგ გამოჭრის და გამოჭრილ ფიგურებს ალაგებს სახატავ ფურცელზე. ატარებს ექსპერიმენტს – ფიგურებს ფურცელზე გადაადგილებს, მოუძებნის საუკეთესო განლაგებას და აწებებს.

მასალა და იარაღი: ფანქარი (ფერადი, უბრალო), პასტელი, ტემპერა, ფლომასტერი, ტუში, მელანი, გუაში, აკვარელი, ნახშირი, სანგინა, ფერადი ქაღალდი, მუყაო, ქსოვილი, ძაფი, თოკი, მავთული, პლასტილინი, თიხა, ბუნებრივი, ხელოვნური, ტრადიციული და არატრადიციული მასალა, ფუნჯი, მაკრატელი, ნებო, სადურგლო, სამეთუნეო, საქსოვი, სამკერვალო იარაღი და სხვ.

ტექნიკა და პროცედურა: ფერწერა, გრაფიკა და მათი ტექნიკები (მონასმი, ლაქა, ანაბეჭდი), ძერწვა, აპლიკაცია, ქაღალდის ნაკეთობები, მოზაიკა, კოლაჟი, მონოტიპია, მოდელირება, კონსტრუქცია, კომპიუტერული ტექნოლოგიები (სახატავი პროგრამა, ტექსტური რედაქტორი, საპრეზენტაციო პროგრამა); დაჭრა, დანებება, ამოკანვრა, ლუნვა, გრეხვა, დანვნა, ქარგვა, ქსოვა, კერვა, ხეზე კვეთა.

გამოყენებული მასალა და ტექნიკა:

მოსწავლე ყურადღებით აკვირდება ვან გოგის ნამუშევრის დეტალებს და შეეცდება მსგავსი მონასმების გამეორებას თავის ნამუშევარში.

მოსწავლეები ეცნობიან პუანტილისტების ნამუშევრებს, ნამუშევრების დეტალებს – თუ როგორაა დახატული ხეები, მინა, ბალახი და სხვ. შემდეგ, ამ ტექნიკით (ფერადი წერტილებით) ხატავენ პეიზაჟს (პუანტილისტების ნამუშევრებში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს რაიმე დეტალის

გამოსახვის თავისებურებას – მაგ., ხეებს – თუ რამდენი სხვადასხვა ფერით არის გადმოცემული მწვანე, როგორ მიიღწევა ერთიანობის ეფექტი და სხვ.).

ზოგადი აქტივობები:

მოსწავლე ხატავს პორტრეტებს, ნატურმორტსა და პეიზაჟს ნატურიდან და მეხსიერებით სახასიათო ნიშნების გამოყენებით;

გამოსახავს საკუთარ თავსა და სხვებს, სხვადასხვა დამახასიათებელი ნიშნების, დეტალების გამოყენებით რეალურ თუ გამოგონილ სიტუაციაში;

ქმნის ტანისამოსის, ავეჯის, სხვადასხვა ნივთის ესკიზს;

იხატავს ქართული ჩუქურთმის ნიმუშებს;

ქმნის ინტერიერის (საკლასო ოთახი, სკოლის სპორტული დარბაზი, თავისი ოთახი) ესკიზებს;

რგავს და უვლის ხეებს და ყვავილებს;

აფორმებს სხვადასხვა საკლასო თუ სასკოლო ღონისძიებას;

ზეიმებისა და თეატრალური წარმოდგენებისთვის ხატავს მარტივი დეკორაციებისა და კოსტუმების დეტალების ესკიზებს და მონაწილეობს მათ დამზადებაში;

სხვადასხვა მასალის გამოყენებით ქმნის მაკეტებს თეატრალური სპექტაკლისთვის;

კონსტრუქტორის სქემების და დეტალების გამოყენებით აგებს მარტივ ელექტრო სათამაშოს.

სავარაუდო თემები: „წელიწადის ოთხი დრო“, „ზღაპრული ბაღი“, „საყვარელი ფილმის გმირი“, „ქართული ორნამენტის მოტივები“, „ლეგენდების სამყარო“, „მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით“, „ქალაქი“, „სოფელი“, „სამშობლო“, „გმირობა“, „ემბლემა, ლოგო, გერბი, დროშა, ექსლიბრისი და სხვა.

საგნის სწავლების მიზანი, ამოცანები.

საგნის სწავლების მიზანია, აღიზარდოს ჰარმონიულად განვითარებული ადამიანი, რომელსაც ექნება ხელოვნების შესახებ ზოგადი თეორიული ცოდნა, გაღვივებული ექნება ხელოვნების ნიმუშთან „ურთიერთობის“ სურვილი, ზოგადად ხელოვნებისადმი ემოციური დამოკიდებულება, კონკრეტული ნიმუშის აღქმისა და საკუთარი აზრის გამომუშავების, მკაფიოდ გამოთქმის უნარ-ჩვევა და სხვადასხვა ტიპის ნამუშევრის სხვადასხვა ხერხითა და ტექნიკით შექმნის უნარი; ასევე, საპრეზენტაციო უნარები.

ამ საგნის ამოცანაა, დაანახოს მოსწავლეს, რომ ხელოვნება არის სამყაროს შემეცნების ერთ-ერთი საშუალება და, ამავე დროს, საკუთარი თავის რეალიზაციის, თვითგამოხატვის შესანიშნავი ასპარეზი.

4. სტანდარტის შედეგების მიღწევისა და შინაარსის ურთიერთკავშირის მატრიცა

<p>1. ბედნიერ მოგზაურობას გისურვებთ</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ სხვადასხვა კულტურის თავისთავადობის განსაზღვრის უნარი, ხელოვნების ძეგლების მიხედვით ამა თუ იმ ქვეყნის კულტურის ამოცნობის უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ ფანტაზია და წარმოსახვით მოგზაურობის უნარი. განუშეუბნოთ არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.5.</p>
<p>2. ამსტერდამი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ წარმოსახვა, გავაცნოთ ჰოლანდიური არქიტექტურისა და კულტურის ტიპური ძეგლები. გამოვუმუშაოთ მატერიალური კულტურის ძეგლების ანალიზისა და დასკვნების დამოუკიდებლად გაკეთების უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.5.</p>
<p>3. ჰოლანდიური პეიზაჟი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ ტიპური ჰოლანდიური პეიზაჟის დამახასიათებელი ნიშნების ამოცნობის უნარი, განუვითაროთ მოცემულ თემაზე აკვარელის საღებავით პეიზაჟის შექმნის უნარი, მუშაობის ეტაპების დაგეგმვისა და მათი თანმიმდევრულად შესრულების ჩვევა</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>

<p>4. ჰოლანდიური მხატვრობა</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ მხატვრული ნაშრომების ანალიზის, მასში სოციალური და ისტორიული კონტექსტის ამოცნობის უნარი; განუვითაროთ დეტალების მიხედვით ამა თუ იმ ჟანრის და კულტურის იდენტიფიცირების, ანალიზის და შეფასების უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.5., ს.გ.VI.5.</p>
<p>5. ქალაქის ანარეკლი ნყალში</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ თეორიული ცოდნის და ინფორმაციის პრაქტიკულად გამოყენების უნარი, გავუღვივოთ ფანტაზია, განუვითაროთ სახატავი მასალის თავისებურებათა პრაქტიკაში გამოყენების უნარი. გრაფიკული ნამუშევრის შესაქმნელად მასალის მიზანმიმართულად არჩევის და არჩეული მასალის მხატვრული შესაძლებლობების გამოვლენის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4.</p>
<p>6. ქალაქის გერბი და დევიზი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ თეორიული ინფორმაციის გაცნობიერების და პრაქტიკულ სამუშაოში მისი შესაბამისად გამოყენების უნარი. განუვითაროთ დასმული ამოცანის შემოქმედებითად გადაჭრის უნარ-ჩვევა.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>7. მადრიდი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ესპანეთის დედაქალაქის – მადრიდის ღირსშესანიშნაობები, განუვითაროთ არქიტექტურულ ნაგებობათა შედარებითი და სახვითი ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.5.</p>
<p>8. მადრიდი – ფეხბურთის ქალაქი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ საზოგადოებრივი დანიშნულების ნაგებობების არქიტექტურა, განუვითაროთ მათი თავისებურებების განსაზღვრის უნარი, განვუმტვიცოთ მოცემულ თემაზე ნამუშევრის დამოუკიდებლად შექმნის უნარ-ჩვევა.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>9. ქუჩის აბრა</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ მოცემულ თემაზე ორიგინალური ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა, თეორიული ინფორმაციის შემოქმედებითად გადამუშავების უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>10. პარკი გუელი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ XX საუკუნის უდიდესი არქიტექტორის ანტონიო გაუდის შემოქმედება. განუვითაროთ თანამედროვე არქიტექტურის ფორმების თავისებურებათა შედარების უნარი, გავუღვივოთ ფანტაზია.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>11. საოცნებო პარკი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ სივრცითი აზროვნების, ფანტაზიისა და შემოქმედებითი უნარები. მოსწავლემ სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის (ქალაქის პლასტიკა, კონსტრუირება, ძერწვა) გამოყენებით შექმნას სამგანზომილებიანი გამოსახულებებისაგან შექმნილი კომპოზიცია. გამოვუმუშავოთ გუნდური მუშაობის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>12. ათენი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ძველბერძნული არქიტექტურის ცნობილი ნიმუშები, გამოვუმუშაოთ მათი აღწერა-ანალიზის უნარ-ჩვევა, განუვითაროთ სხვადასხვა წყაროს გამოყენებით მოცემულ თემაზე ინფორმაციის მოძიების და მითის დასურათების (წარმოსახვით ხატვის) უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>13. ფლუგერი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად გამოყენების უნარი, ნებისმიერი რესურსით ორიგინალური ნამუშევრის შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>14. ბერძნული ლარნაკები</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ბერძნული მოხატული კერამიკის თავისებურებანი. განუვითაროთ ლოგიკური აზროვნების უნარი, ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზის, ინფორმაციის მიღების პრაქტიკული უნარ-ჩვევები</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.5.</p>

15. მოვხატოთ ჭურჭელი	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ სხვადასხვა სახის ორნამენტის შექმნის, ნაცნობი ორნამენტული მოტივების ინტერპრეტირების და ნამუშევარში გამოყენების უნარი, ხელოვნური რესურსის შემოქმედებითად გამოყენების უნარ-ჩვევა.</p> <p>შედეგი: ს.გ. VI.1., ს.გ. VI.2., ს.გ. VI.3., ს.გ. VI.4.</p>
16. დიდი ქალაქების ეზოები	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ მოცემულ თემაზე ნამუშევრის შექმნის უნარი, სხვადასხვა ტიპის ხაზის, მონასმის, ფერთა შეხამების მიზანმიმართულად გამოყენების უნარი; მეხსიერებით ხატვის უნარი. გარემოზე დაკვირვებისა და ინტერპრეტაციის უნარი, სხვადასხვა ხერხის გამოყენებით ჩანაფიქრის უკეთ გადმოცემისა და წყვილში თანამშრომლობის უნარ-ჩვევა. მიცემული დავალებისადმი შემოქმედებითი მიდგომა.</p> <p>შედეგი: ს.გ. VI.1., ს.გ. VI.2., ს.გ. VI.3.</p>
17. ოცნების სახლის ფანჯარა	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ გარემოზე დაკვირვების და წარმოსახვით ხატვის უნარი, ჩანაფიქრის ხორცშესახმელად სახატავი მასალისა და სასურველი ტექნიკის შერჩევის უნარი. გავუღვივოთ ფანტაზია და განვუვითაროთ მოცემული თემისადმი შემოქმედებითი მიდგომა. მოსწავლემ შეძლოს პრაქტიკულად გამოიყენოს სახვითი ხელოვნების ძირითადი პრინციპები და ელემენტები ნამუშევრის შექმნისას.</p> <p>შედეგი: ს.გ. VI.1., ს.გ. VI.2., ს.გ. VI.4.</p>
18. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში I	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის კულტურის თავისებურებათა გაცნობიერების, ხელოვნების ნაწარმოებთა დამოუკიდებლად მოძიების, მათი შედარება-ანალიზის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა; განვუვითაროთ მისთვის საინტერესო ქვეყნის ხელოვნათა ცხოვრებასთან და შემოქმედებასთან დაკავშირებული მასალის მოძიებისა და კვლევის უნარი; განვუმტკიცოთ ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები</p> <p>შედეგი: ს.გ. VI.2., ს.გ. VI.3., ს.გ. VI.4., ს.გ. VI.5., ს.გ. VI.6.</p>
19. სტამბოლი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ სტამბოლის მრავალსაუკუნოვანი ისტორია და კულტურა, განვუვითაროთ სხვადასხვა ეპოქის ხელოვნების ნაწარმოებთა ამოცნობის, შედარების უნარი; განვუმტკიცოთ ინფორმაციის მოძიების უნარ-ჩვევა, გავუღრმავოთ სხვადასხვა საგანში მიღებული ცოდნის ინტეგრირების უნარი (ისტორია, გეოგრაფია).</p> <p>შედეგი: ს.გ. VI.3., ს.გ. VI.4., ს.გ. VI.5.</p>
20. დასურათებული ისტორიული ფაქტი	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოებში კონკრეტული ისტორიული მოვლენის ან ისტორიული პირების ამოცნობის უნარი, გამოვუმუშაოთ თეორიული ცოდნის პრაქტიკულ ნამუშევარში გამოყენების უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ წარმოსახვით ხატვის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ. VI.1., ს.გ. VI.2., ს.გ. VI.4., ს.გ. VI.5.</p>
21. ქრისტიანული და მუსლიმანური სტამბოლი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ქრისტიანული და მუსლიმანური კულტურის ძირითადი ნიშან-თვისებები, განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვების, მისი შედარება-ანალიზის უნარი</p> <p>შედეგი: ს.გ. VI.5.</p>
22. ორნამენტი	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვებისა და მის თავისებურებათა ამოცნობის უნარი, გამოვუმუშაოთ თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად ხორცშესხმის უნარ-ჩვევა დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის გზით.</p> <p>შედეგი: ს.გ. VI.1., ს.გ. VI.2., ს.გ. VI.4., ს.გ. VI.5.</p>
23. ნისლიანი ალბიონის დედაქალაქი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ლონდონის ისტორია, მისი ღირსშესანიშნაობები, განვუვითაროთ ევროპული არქიტექტურის ძირითადი ნიშან-თვისებების ამოცნობის უნარი, გავუღვივოთ ინტერესი ინგლისური კულტურის მიმართ.</p> <p>შედეგი: ს.გ. VI.5.</p>

24. როგორ იხატება წვიმა	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ აკვარელის საღებავით მუშაობის პრაქტიკული უნარ-ჩვევები, მოცემულ თემაზე ნამუშევრის შექმნის უნარი, სხვადასხვა ხერხით განსხვავებული ფაქტურის გადმოცემის ჩვევა. გარემოზე დაკვირვების უნარი, განსხვავებული ტექნიკის გამოყენება. სველ ზედაპირზე ხატვის ტექნიკის გამოყენებით წვიმიანი პეიზაჟის შექმნის და საპრეზენტაციო უნარები</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
25. ინგლისური წიგნის გრაფიკა	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოების აღწერა-დახასიათების, ანალიზის და შეფასების უნარი, განვუმტკიცოთ დასაბუთებული მსჯელობის უნარ- ჩვევა.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
26. ნახატებიანი წიგნი	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ წიგნის ილუსტრაციის შექმნის უნარი, ტექსტის შესაბამისი მხატვრული ხერხების, ფორმატი, ფერის შერჩევის უნარ-ჩვევა, საპრეზენტაციო უნარები.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
27. საახალწლო ნაძვის ხე	<p>მიზანი: მოსწავლეებს განვუვითაროთ შემოქმედებითი მიდგომა შესასრულებელი სამუშაოსადმი და საპრეზენტაციო უნარები. მოსწავლეებმა სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით შექმნან ნაძვის ხის ორიგინალური გამოსახულება.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4.</p>
28. მცხეთა	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ქართული კულტურის უძველესი ძეგლები, მათი დამახასიათებელი ნიშან-თვისებები, განვუვითაროთ შუასაუკუნეების ქართული არქიტექტურის ცნობილ ძეგლთა ამოცნობის უნარი, გავუღვივოთ ინტერესი ქართული კულტურის ძეგლთა მიმართ; გამოვუმუშაოთ ახალი მასალის დამოუკიდებლად მოძიების უნარ-ჩვევა.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5., ს.გ.VI.6.</p>
29. საქართველოს ციხე-სიმაგრეები	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავუღვივოთ ინტერესი ქართული მატერიალური კულტურის ძეგლების მიმართ, გამოვუმუშავოთ ნატურიდან და მეხსიერებით ხატვის აუცილებელი უნარ-ჩვევები.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5., ს.გ.VI.6.</p>
30. ქართული ხელოვნება	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ შუა საუკუნეების ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგი, გავუღრმავოთ ინტერესი ქართული ხელოვნების თავისებურებების მიმართ.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.5., ს.გ.VI.6.</p>
31. ქართული ჩუქურთმა	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე დაკვირვების უნარი, მისი დეკორის ძირითადი მახასიათებლების ამოცნობის, მარტივი ორნამენტის შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა (ხატვა ნატურიდან და ხატვა მეხსიერებით). განვუვითაროთ მასალის მოძიების და ვიზუალურად ხორცშესხმის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.5., ს.გ.VI.6.</p>
32. ქართული მხატვრობა	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ მხატვრულ ნაწარმოებებზე დაკვირვების, მისი ანალიზის და შეფასების უნარი, გამოვუმუშაოთ დასაბუთებული მსჯელობის, ნაწარმოების პრეზენტაციის უნარები.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5., ს.გ.VI.6.</p>
33. მოსაწვევი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა ქვეყნის ისტორიული ძეგლების ამოცნობის და სხვადასხვა ხერხის გამოყენებით მათი გამოსახულებების საკუთარი ხელით შექმნის უნარი, განვუვითაროთ დასმული ამოცანის (ხელნაკეთი მოსაწვევის შექმნის) ორიგინალურად გადაჭრის უნარ-ჩვევა.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5., ს.გ.VI.6.</p>

<p>34. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში II</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის კულტურის თავისებურებათა გაცნობიერების, ხელოვნების ნაწარმოებთა დამოუკიდებლად მოძიების, მათი შედარება-ანალიზის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა; განვუვითაროთ მისთვის საინტერესო ქვეყნის ხელოვნება ცხოვრებასთან და შემოქმედებასთან დაკავშირებული მასალის კვლევის უნარი; განვუმტკიცოთ ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5., ს.გ.VI.6.</p>
<p>35. პარიზი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ საფრანგეთის დედაქალაქის ღირსშესანიშნაობები, განვუვითაროთ ევროპული არქიტექტურის თავისებურებათა ამოცნობის უნარი; გამოვუმუშავოთ ძველი და თანამედროვე არქიტექტურის შედარების უნარ-ჩვევა.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>36. ნერტილებით ხატვა</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ სხვადასხვა მხატვრული ტექნიკის ფლობის უნარი, ხელოვნური რესურსის მიზანმიმართულად გამოყენების უნარ-ჩვევა</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>37. გეომეტრიული ნატურმორტი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ საგანთა თანაფარდობისა და პროპორციის დაცვის უნარი ნატურმორტის ხატვის დროს, განვუმტკიცოთ საგნის მოცულობის გადმოცემის უნარი შუქჩრდილით მოდელირების მეშვეობით.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.4.</p>
<p>38. სივრცე სიბრტყეზე</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ნამუშევარზე სივრცის გადმოცემის უნარი პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით, გავაცნოთ თავშეყრის წერტილის ცნება.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.4.</p>
<p>39. მალალი მოდის დედაქალაქი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ თანამედროვე ფრანგული კულტურის ერთ-ერთი დარგის – სამოსის დიზაინის თავისებურებანი; განვუვითაროთ სამოსის ესკიზის ტრადიციული და არატრადიციული ხერხებით შექმნის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>40. ახალი ხელოვნების დედაქალაქი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ნაწარმოების, გამოყენებული სახვითი ხერხების ანალიზის უნარი, სხვადასხვა წყაროებიდან მიღებული ინფორმაციის ინტეგრირების და განზოგადების, ლოგიკური და დასაბუთებული მსჯელობის უნარები, მხატვრული ნაწარმოების ეპოქასთან დაკავშირების უნარი. თეორიული და ვიზუალური ინფორმაციის მოსაპოვებლად კომპიუტერული ტექნოლოგიის გამოყენების უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>41. ქაირო</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ორი კულტურის – ეგვიპტური და არაბული ხელოვნების და არქიტექტურის ნიმუშები, განვუვითაროთ მათი თავისებურებების აღქმისა და ამოცნობის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>42. ეგვიპტური სუვენირი</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა სახის რესურსით მოცემულ თემაზე (ეგვიპტური ხელოვნების მოტივები) ორიგინალური სუვენირის შექმნის უნარი; მივცეთ მას სხვადასხვა მასალის თავისებურებათა ცოდნა და გამოვუმუშაოთ მათი გამოყენების უნარ-ჩვევა.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>43. ჯადოსნური ხალიჩა</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუმტკიცოთ აღმოსავლური ხელოვნების თავისებურებათა ცოდნა, განვუვითაროთ ორნამენტის გამოყენებით დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
<p>44. ძველი ეგვიპტის ხელოვნება</p>	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ძველი ეგვიპტის ხელოვნების სხვადასხვა დარგი, განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზის უნარი, მასზე დასაბუთებული დასკვნების გაკეთების უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ. VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>

45. პორტრეტი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცხენოთ სახვითი ხელოვნების ერთ-ერთი ჟანრი – პორტრეტი; გავაცნოთ ისტორიული და მხატვრული თვალსაზრისით ძალზე თავისებური და საინტერესო პორტრეტის ნიმუში – ფაიუმის პორტრეტი; განვუვითაროთ დაკვირვების უნარი, ადამიანის სახასიათო ნიშნების დანახვის უნარი, ხელოვნების ნიმუშზე ასახული განწყობილების ამოკითხვისა და სიტყვიერად ამის გადმოცემის უნარი.</p> <p>, ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
46. ჩემი ახლობლის პორტრეტი	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ დაკვირვების უნარი, პორტრეტის შექმნისას ადამიანის სახასიათო ნიშნების დაფიქსირების უნარი, რათა მან შეძლოს ნატურრიდან თუ წარმოსახვით ადამიანის პორტრეტის შექმნა.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
47. რომი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ რომის მთავარი ღირსშესანიშნაობები და მათი თავისებურებები, გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა კულტურის ძეგლთა ურთიერთ-შედარების უნარი, განვუმტკიცოთ არქიტექტურულ ძეგლთა აღწერა-ანალიზის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.5.</p>
48. ნატურმორტი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცხენოთ სახვითი ხელოვნების ერთ-ერთი ჟანრი – ნატურმორტი; გავაცნოთ პომპეის მხატვრობებში შემორჩენილი ისტორიული და მხატვრული თვალსაზრისით ძალზე თავისებური და საინტერესო ნატურმორტის ნიმუშები; განვუვითაროთ დაკვირვების უნარი, ნივთის სახასიათო ნიშნების – ფორმის, ფერის, ფაქტურის დანახვის, სიტყვიერად აღწერის უნარი და ნამუშევარში ასახვის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.5.</p>
49. რენესანსის მხატვრობა	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ რენესანსის ეპოქის მხატვრობა, მისი თავისებურებანი; ასევე, ამ პერიოდის ზოგიერთი მხატვრის შემოქმედება; მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი. ამის საფუძველზე მოსწავლემ შეძლოს ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.5.</p>
50. ორიგინალური საჩუქარი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიმართ შემოქმედებითი მიდგომის გამოვლენის უნარი, ჩანაფიქრის შესაბამისი ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსის გამოყენების უნარი, ორიგინალური ნამუშევრის შექმნის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.2.</p>
51. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში III	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის თავისებურებათა გაცნობიერების უნარი; ხელოვნების ნაწარმოების დამოუკიდებლად მოძიების და ანალიზის უნარი, ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
52. ცათამბჯენების ქალაქი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ XX საუკუნის ამერიკული კულტურა, განვუვითაროთ არქიტექტურის და სახვითი ხელოვნების ნაწარმოებების დამოუკიდებლად გაანალიზების უნარ-ჩვევა; გავულრმავოთ ცოდნა თანამედროვე ხელოვნების შესახებ.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
53. თანამედროვე ხელოვნება	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ თანამედროვე ხელოვნების გაანალიზების უნარი, განვუმტკიცოთ მისი პირობითი ენის გაგების უნარი, გავულრმავოთ რეალისტური და პირობითი ნაწარმოებების შედარება-ანალიზის უნარი. განვუვითაროთ პირობითი ფორმების ფლობის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა და საკუთარი განწყობილებების გადმოცემის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>

54. აბსტრაქციონისტები	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ აბსტრაქტული ხელოვნების რაობა, მისი თავისებურებანი; ასევე, ამ მიმდინარეობის წამყვანი წარმომადგენლების შემოქმედება; მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი. ამის საფუძველზე მოსწავლემ შეძლოს ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
55. ზამთარი ნიუ იორკში	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ გარემოზე დაკვირვების უნარი, განვუმტკიცოთ წელიწადის სხვადასხვა დროის ამსახველი პეიზაჟის შექმნის უნარი სხვადასხვა ფერის, გეომეტრიული ფორმის გამოყენებით; განვუვითაროთ დაკვირვების და წარმოსახვის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4.</p>
56. ბერლინი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ბერლინის ღირშესანიშნაობები, განვუვითაროთ არქიტექტურული ძეგლის და მისი ცალკეული ფორმების აღწერა-ანალიზის უნარი; გამოვუმუშაოთ გარემოზე დაკვირვების უნარი. ამის საფუძველზე მოსწავლემ შეძლოს ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
57. ბერლინის კედელი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ უახლესი ისტორიის ფაქტები და მასთან დაკავშირებული შემოქმედებითი აქტივობის ფორმები, გამოვუმუშავოთ მოქალაქებრივი პოზიციის შემოქმედებითად გამოხატვის უნარ-ჩვევა, განვუვითაროთ ინფორმაციის აღქმის, დახარისხებისა და გამოყენების, ანალიზისა და დასკვნების გამოტანის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
58. ექსპრესიონისტები	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ექსპრესიონიზმის რაობა, მისი თავისებურებანი; ასევე, ამ მიმდინარეობის წამყვანი წარმომადგენლების შემოქმედება; მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი. ამის საფუძველზე მოსწავლემ შეძლოს ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
59. ზოოპარკი	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუმტკიცოთ გარემოზე, ბუნებაზე, ცხოველთა და ფრინველთა სამყაროზე დაკვირვების უნარი; დაკვირვების შედეგების ნამუშევარში მეხსიერებით ასახვის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
60. ჩრდილოეთის დედაქალაქი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ჩინური კულტურა და მისი უმთავრესი მახასიათებლები, განვუვითაროთ კრიტიკული აზროვნება, გავუძლიეროთ მოტივაცია და საკუთარი მოსაზრებების წერისა და პრეზენტაციის უნარი. ჩინური სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშთა ამოცნობა, მათი დახასიათება, გაანალიზება. ამის საფუძველზე მოსწავლემ შეძლოს ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
61. შავი ტუში	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ტუშით და კალმით (ჩხირებით) ხატვის უნარი, განვუმტკიცოთ ტუშით ხატვის ტექნიკის თავისებურებათა ცოდნა, გავუღვივოთ ფანტაზია და სასურველ თემაზე ორიგინალური ნამუშევრის შექმნის უნარი</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2.</p>
62. ფერადი ტუში	<p>მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ფერადი ტუშით ნატურიდან ან მეხსიერებით ხატვის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2.</p>
63. ქალაღი	<p>მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ქალაღის შექმნის ისტორია, გამოვუმუშაოთ ქალაღდით პლასტიკური გამოსახულების შექმნის უნარი, სხვადასხვა ხერხით ქალაღდზე ფაქტურის გამოსახვის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.2.</p>

64. ზემოდან დანახული სამყარო	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ კომპოზიციის აგების კონკრეტული ხერხის-ზემოდან დანახული ლანდშაფტის პრაქტიკულად გამოყენების უნარი; გავუღვივოთ წარმოსახვის უნარი.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
65. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში IV	<p>მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის თავისებურებათა გაცნობიერების უნარი; ხელოვნების ნაწარმოების დამოუკიდებლად მოძიების და ანალიზის უნარი, ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
პროექტი I. ერთი შედეგის ისტორია	<p>პროექტის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის კულტურული მემკვიდრეობის გამორჩეული ნიმუშის წარდგენის უნარი, ამ კულტურის თავისებურებათა გაცნობიერების და ანალიზის უნარი, ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
პროექტი II. თეატრის ჯადოსნური სამყარო	<p>პროექტის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის კულტურული მემკვიდრეობის გამორჩეული ნიმუშის წარდგენის უნარი, ამ კულტურის თავისებურებათა გაცნობიერების და ანალიზის უნარი, ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები.</p> <p>შედეგი: ს.გ.VI.1., ს.გ.VI.2., ს.გ.VI.3., ს.გ.VI.4., ს.გ.VI.5.</p>
შემაჯამებელი გაკვეთილი 1	<p>მიზანი: მოსწავლის მიერ თეორიული ცოდნის ათვისებისა და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების ხარისხის შემოწმება. სხვადასხვა ქვეყნის კულტურის ძირითადი თავისებურებების ცოდნა. ხელოვნების ნაწარმოებების კონკრეტული ქვეყნის კულტურასთან დაკავშირების უნარი.</p>

5. მასწავლებლის წიგნის მიმოხილვა

კომპლექტაციის შემადგენლობა

გამოყენების მითითებები

VI კლასის „სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების“ საგნის კომპლექტაცია წარმოდგენილია მოსწავლის წიგნითა და მასწავლებლის წიგნით. მოსწავლის წიგნში (სახელმძღვანელო) სრულადაა შეტანილი ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული ყველა თემა და უზრუნველყოფილია სწავლის შედეგების მიღწევა.

მასწავლებლის წიგნში მოცემულია:

- ზოგადი ინფორმაცია VI კლასის მოსწავლის სახელმძღვანელოს შესახებ (მიზნები, სტრუქტურა, შინაარსი, მეთოდოლოგია, კომპლექტაცია);
- VI კლასის სტანდარტი სახვით და გამოყენებით ხელოვნებაში;
- სტანდარტის შედეგების მიღწევისა და შინაარსის ურთიერთკავშირის მატრიცა;
- მასწავლებლის წიგნის მიმოხილვა, კომპლექტაციის შემადგენლობა, გამოყენების მითითებები;
- მოსწავლეზე ორიენტირებული მიდგომების სპეციფიკა საგნის სწავლების პროცესში, სამიზნე ასაკის თავისებურებები;
- სპეციფიკური, საგნობრივი და ზოგადი გამჭოლი უნარები;
- მოსწავლეზე ორიენტირებული სწავლების ძირითადი სტრატეგიები, რასაც ეყრდნობა სახელმძღვანელო;
- საგანმანათლებლო რესურსები;
- მოსწავლის შეფასების პრინციპები;
- აქტივობების ჩატარებასთან დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები;
- გაკვეთილის დაგეგმვის ზოგადი პრინციპები
- გაკვეთილების სანიმუშო სცენარები (სულ 18 გაკვეთილის სცენარი, აქედან პირველ თავში 12 სცენარია, მომდევნო ოთხ თავში კი 6 სცენარი);

• შემაჯამებელი გაკვეთილების მასალა: ტესტები და კროსვორდები, ასევე, მათი პასუხები. ასევე, მოცემულია რუბრიკა მოსწავლის თვითშეფასებისათვის – „ცოდნის სკივრი“.

საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, დამატებით მომზადებულია მდიდარი საილუსტრაციო მასალა ელექტრონული რესურსის სახით, რომელიც ატვირთული იქნება გამომცემლობის ვებ და ფბ-გვერდებზე.

ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი საკითხი მასწავლებლის წიგნში შესაბამისი ნომრითაა აღნიშნული და დადასტურებულია სარჩევში.

6. მოსწავლეზე ორიენტირებული მიდგომების სპეციფიკა საგნის სწავლების პროცესში, სამიზნე ასაკის თავისებურებები

ბავშვის განვითარების თავისებურებები

ფიზიკური განვითარება და მისი გავლენა უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვის ფსიქიკურ განვითარებაზე.

5-6 წლის ბავშვი

უმცროსი სასკოლო ასაკი მოიცავს პერიოდს 5-6 წლიდან 11 წლამდე. ამ პერიოდში ადგილი აქვს ბავშვის ცხოვრებაში ისეთ მნიშვნელოვან გარემოებას, როგორცაა – სწავლის დაწყება.

ამ პერიოდში მიმდინარეობს ბავშვის ორგანიზმის ინტენსიური ბიოლოგიური ზრდა-განვითარება (ცენტრალური და ვეგეტატიური ნერვული სისტემის, ძვალ-კუნთოვანი სისტემის, შინაგანი ორგანოების). ამ პერიოდში მატულობს ნერვული პროცესების აქტივობა. ნერვული პროცესების აგზნება ჭარბობს შეკავების პროცესს და ეს განაპირობებს, უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვების ისეთ მახასიათებლებს, როგორცაა, მომატებული ემოციური აგზნებადობა და მოუსვენრობა. ბავშვისთვის ერთი მხრივ, დამახასიათებელია მომატებული ფიზიკური გამძლეობა და მეორე მხრივ, სწრაფი დაღლა და ნერვულ-ფსიქიკური პროცესების მოწყვლადობა.

მათი შრომისუნარიანობა 25-30 წუთის შემდეგ, ჩვეულებრივ ქვეითდება. ასევე, ბავშვები იღლებიან გახანგრძლივებულ ჯგუფში დარჩენისას და ემოციურად დატვირთული გაკვეთილებისა და ღონისძიებების შედეგად.

ვინაიდან, კუნთური სისტემის და მისი მართვის პროცესების განვითარება არ მიმდინარეობს სინქრონულად, ამ ასაკის ბავშვებს ახასიათებთ, მოტორული აქტივობის განვითარების თავისებურებები. მსხვილი კუნთების განვითარება უსწრებს წვრილი კუნთების განვითარებას, ამიტომ, ბავშვებს უკეთ აქვთ განვითარებული მსხვილი მოტორული უნარები, ვიდრე ნატიფი მოტორული უნარები (მაგალითად, წერა).

6-8 წლის ბავშვი

6 წლის ასაკის ბავშვს, ისევე როგორც სკოლამდელი ასაკის ბავშვს ძალიან უყვარს თამაში, მაგრამ ახლა მისი ძირითადი აქტივობაა – ახალი, კონკრეტული ჩვევის დაუფლება.

6-8 წლის ასაკის ბავშვი ფიზიკურად – ენერგიულია. მას აქვს ჭარბი ენერგია, ბევრს მოძრაობს. მართალია, ის ფიზიკურად განვითარებულია, მაგრამ მისი ზრდის პროცესი არათანაბრად მიმდინარეობს. გული არ იზრდება სხეულის პროპორციულად. ამიტომ, მას არ შეუძლია დიდხანს შეასრულოს დაძაბული ფიზიკური აქტივობა. მას ჭირდება დასვენების პერიოდები.

9-11 წლის ბავშვი

ამ ასაკის ბავშვი ფიზიკურად – **აქტიურია**, ენერგიული, რაც ფიზიკური აქტივობის საფუძველს წარმოადგენს. უყვარს თავგადასავლები, შთაბეჭდილებები, ფიზიკური ვარჯიშები. ამ ასაკის ბავშვი

იმდენადაა დაკავებული თავისი ყოველდღიური თავგადასავლებით, რომ შეიძლება ყურადღების მიღმა დარჩეს – საკუთარი ნივთების, ტანსაცმლის მოვლა. საჭიროა ამ საკითხებზე მისი ყურადღების გამახვილება.

კოგნიტური (შემეცნებითი) პროცესების განვითარება

უმცროს სასკოლო ასაკში ადგილი აქვს, შემეცნებითი ფსიქიკური პროცესების უნებლიე ფორმირებას (ხორციელდება თამაშის ან პრაქტიკული აქტივობის დროს), ფსიქიკური აქტივობის ნებისმიერ, დამოუკიდებელ ფორმაზე გადასვლას, რომელსაც აქვს თავისი მიზანი, მოტივი, განხორციელების ხერხები და საშუალებები.

აღქმა

უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვის აღქმა არასაკმარისად დანაწევრებულია, ამიტომ ამ ასაკის ბავშვი ხანდახან ურევს მსგავსი მოხაზულობის მქონე ასობებსა და ციფრებს (6-9; 2-5). ამიტომ, აღქმის განვითარებას დიდი მნიშვნელობა აქვს, წერისა და კითხვის სწავლებისთვის.

6-9 წლის ბავშვი

ამ ასაკის ბავშვი, ხშირად ვერ ცნობს ფიგურას, თუ ის სივრცეში ცოტათი სხვანაირად იქნება განლაგებული. მაგალითად, ზოგი ბავშვი ვერ აღიქვამს სწორ ხაზს, როგორც სწორს, თუ ის მოცემული იქნება დახრილად ან ვერტიკალურად.

ბავშვი აღიქვამს ნიშნის, სიმბოლოს ზოგად გამოსახულებას და ვერ ხედას, მის ელემენტებს.

ამ ასაკის ბავშვის აღქმა განისაზღვრება პირველ რიგში, თვითონ ობიექტის მახასიათებლებით. ამიტომ, ბავშვები საგანში ამჩნევენ არა მთავარს, მნიშვნელოვანს, არამედ, საგნის თვალში საცემ, „მკვეთრ“ თვისებებს (ფერი, ფორმა, ზომა).

დაკვირვების უნარი

მნიშვნელოვანია ვასწავლოთ ბავშვებს დაკვირვება. მასწავლებელს ძალიან მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანა შეუძლია ბავშვის აღქმის განვითარებაში, თუ სწორად შეურჩევს ნახატებს, სურათებს და დაენბარება მას აღქმის ორგანიზებაში – სთხოვს, დაათვალიეროს ნახატის დეტალები გარკვეული თანმიმდევრობით, იპოვოს ნახატში სხვადასხვა დეტალი, ააწყოს ნაწილებიდან მთელი და ა. შ. უმცროს სასკოლო ასაკში ვითარდება **სინთეზური აღქმა – აღქმული ობიექტის ელემენტებს შორის კავშირის დამყარება**. თუ მანამდე ნახატის აღწერისას ბავშვი ასახელებდა ნახატზე გამოსახულ ობიექტებს, ახლა (6-7 წელი) მას შეუძლია ნახატის აღწერა, შემდგომში (8 წელი) კი შეძლებს ინტერპრეტაციას. მასწავლებელი უნდა ეცადოს ინტერპრეტაციის უნარის განვითარებას მრავალფეროვანი დავალებებით.

სწავლების შედეგად ამ ასაკის ბავშვის აღქმა ხდება ანალიზური, ვინაიდან იძენს ორგანიზებული დაკვირვების ხასიათს. მასწავლებელმა უნდა განუვითაროს ბავშვს ობიექტის არსებითი ნიშნების, საგნებისა და მოვლენების თვისებების გამოვლენის უნარი. ერთ-ერთი ეფექტური მეთოდი აღქმის განვითარებისა – შედარებაა.

აღქმისათვის ასევე დამახასიათებელია ემოციურობა. ბავშვზე განსაკუთრებით დიდ გავლენას ახდენს, მასწავლებლის ემოციური შექება, შეფასება, ვიდრე ნეიტრალური ტონით ნათქვამი თუნდაც პოზიტიური გამონათქვამები.

აღქმის შემდეგი თავისებურება – აღქმის კავშირი მოქმედებასთან

6-7 წლის ასაკის ბავშვის აღქმა მჭიდროდაა დაკავშირებული ბავშვის პრაქტიკულ საქმიანობასთან. საგნის აღქმა ბავშვისთვის ნიშნავს აქტივობის განხორციელებას ამ საგნის გამოყენებით, რაღაცის შეცვლას, ხელში აღებას. ამიტომ უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვების სწავლებისას გაკვეთილზე დიდი დრო უნდა დაეთმოს საგნებზე პრაქტიკულ მოქმედებას და თვალსაჩინო მასალაზე მუშაობას.

ვითარდება **აღქმის „სოციალიზაცია“**, ბავშვი უპირატესობას ანიჭებს ადამიანიდან წამოსულ სიგნალებს.

აღქმის განვითარებაში ასეთი წინსვლის მიუხედავად, ამ პერიოდში წამყვანი მაინც საგნის გარეგნული, თვალსაჩინო მახასიათებლებია. ამას ბავშვი ხშირად შეცდომაში შეჰყავს, რადგან დასკვნას გარეგნული, თვალსაჩინო თვისებების დაყრდნობით აკეთებს. მაგალითად, ამ ასაკის ბავშვისთვის თუ საგანი დიდია, ამიტომ ის მძიმეც უნდა იყოს.

უმცროს სასკოლო ასაკში, დროისა და სივრცის აღქმას გარკვეული მახასიათებლები გააჩნია, რაც გათვალისწინებული უნდა იქნას – ბუნების, ისტორიის, გეოგრაფიის სწავლებისას. დროისა და სივრცის აღქმა უმცროს კლასელებთან მჭიდროდაა დაკავშირებული მათ პირად გამოცდილებასთან, რაც საკმად მცირეა ამ ასაკში. მაგალითად, ბავშვმა, რომელმაც იცის, რომ მისი ბაბუა 60 წლისაა, შეიძლება მას კითხო: – „შენ დინოზავრი გინახავს?“. ვინაიდან მისთვის ბაბუის დაბადება და დინოზავრები, ორივე „ძალიან ადრე“ მოხდა, ან ბავშვს, რომ ვკითხოთ – „რამდენი კილომეტრია შენ სახლამდე?“. მან შეიძლება გვიპასუხოს 1000 კმ. ვინაიდან, მისთვის 20, 500, 1000 კმ. – ნიშნავს „ძალიან შორს“.

უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვის აღქმის განვითარება შესაძლებელია ისეთი აქტივობებით, როგორცაა: ხატვა; სურათების დათვალიერება, მათი აღწერა, მსაგვსება-განსხვავების პოვნა; ძერწვა; ზღაპრებისა, ლექსების, მოთხრობების მოსმენა და შეთხზვა; გამოცანების გამოცნობა და ა. შ. ამ აქტივობების განხორციელებისას ბავშვი ეჩვევა ობიექტური მასალის გარდაქმნას და იძულებულია ანგარიში გაუწიოს საგნის ობიექტურ თვისებებს. შესაბამისად, აღქმა უფრო დანაწევრებული და ორგანიზებული ხდება.

ყურადღება

ბავშვს უნდა შეეძლოს ყურადღების კონცენტრირება სასწავლო ამოცანაზე, იმისთვის რომ გარკვეული დროით შეინარჩუნოს ინტენსიური ყურადღება, გადაიტანოს ყურადღება ერთი ობიექტიდან მეორეზე. მაგრამ, 5-8 წლის და 9-11 წლის ასაკში ნებისმიერი ყურადღება აღმოცენდება, მხოლოდ მისი ძალების მობილიზაციისა და ძლიერი დაძაბულობის, ან გარედან მოქმედი ძალისხმევის შედეგად. ჩვეულებრივ სიტუაციაში ბავშვს უჭირს ყურადღების ნებისმიერად მართვა.

უმცროსი სასკოლო ასაკისთვის დამახასიათებელია, სუსტად განვითარებული ნებისმიერი ყურადღება. სამაგიეროდ კარგად არის განვითარებული უნებლიე ყურადღება. ყველაფერი ახალი, მოულოდნელი, საინტერესო, ნათელი იქცევა ბავშვის ყურადღებას. ბავშვმა შეიძლება არ შეაჩეროს ყურადღება სასწავლო მასალაში არსებით დეტალებზე და შეაჩეროს არაარსებითზე, იმიტომ, რომ მათ მიიქცეის ბავშვის ყურადღება.

გარდა ამისა, ბავშვის ყურადღება მჭიდროდაა დაკავშირებული აზროვნებასთან, ამიტომ მას უჭირს ყურადღების კონცენტრაცია მისთვის გაუგებარ, ბუნდოვან მასალაზე.

პირველკლასელებს და ნაწილობრივ მეორეკლასელებს არ შეუძლიათ დიდხანს, ერთი მიმართულებით ყურადღების წარმართვა. განსაკუთრებით, თუ სამუშაო უინტერესოა და მონოტონური. შედეგად, ბავშვი ვერ ასრულებს დავალებას, ტოვებს ასოებს სიტყვაში, სიტყვას წინადადებაში. 5-6 წლის ასაკის ბავშვს ერთი მიმართულებით ყურადღების წარმართვა შეუძლია 15-20 წუთის განმავლობაში. 1-2 კლასში ყურადღება უფრო მტკიცეა გარეგანი აქტივობის შესრულებისას, ვიდრე გონებრივი აქტივობის დროს. ამიტომ საჭიროა გონებრივი აქტივობის ჩანაცვლება პრაქტიკული აქტივობებით (ხატვა, ძერწვა, სიმღერა, ვარჯიში). მხოლოდ, მესამეკლასელებს შეუძლიათ შეინარჩუნონ ყურადღება მთელი გაკვეთილის განმავლობაში. ყურადღების ამ თვისებას ფსიქოლოგიაში ეწოდება – **ყურადღების სიმტკიცე (ყურადღების ხანგრძლივი წარმართვა ერთი და იგივე მიმართულებით, ერთი და იმავე ობიექტზე).**

უმცროს სასკოლო ასაკში ცუდი დისციპლინის და სწავლის სირთულეების ერთ-ერთი მიზეზია, ნებისმიერი ყურადღების სისუსტე. ამიტომ, მნიშვნელოვანია იმის ცოდნა, თუ როგორ ხდება ნებისმიერი ყურადღების ფორმირება და როგორ შეიძლება მისი განვითარება. მიჩნეულია, რომ ნებისმიერი ყურადღება, უნებლიესგან განსხვავებით არ არის ორგანიზმის მომნიშვნის პროდუქტი. მისი ფორმირება ხდება სოციალურ კონტექსტში, ბავშვისა და უფროსის, მასწავლებლის ურთიერთობის შედეგად. ნებისმიერი ყურადღების ფორმირებისთვის მნიშვნელოვანია ბავშვის აქტივობის ორგანიზაცია.

გარემოს შემეცნებისას ბავშვი პირველად გამოყოფს, მხოლოდ გარკვეულ ობიექტებს, შემდეგ შეძლებს სრული სიტუაციის აღწერას და ბოლოს ინტერპრეტაციას. ამასთანავე, პირველად ბავშვს ნებისმიერად ყურადღების წარმართვა შეუძლია იმ მიზანზე, რასაც სვამს მის წინაშე უფროსი და შემდეგ იმაზეც, რასაც თვითონ დაისახავს მიზნად. ნებისმიერი ყურადღების განვითარების ადრეულ სტადიაზე, მოზრდილი სიტყვით, ან ჟესტით გამოყოფს გარემოში ობიექტს და ასე წარმართავს ბავშვის ყურადღებას. მაგალითად, მასწავლებელი ამბობს – „მოამზადეთ, ამოიღეთ ფერადი ფანქრები, სახატავი რვეულები“.

მეხსიერება

მეხსიერება 5-6 წლის ბავშვის წამყვანი ფსიქიკური პროცესია. ამ ასაკში მეხსიერება ატარებს უნებლიე ხასიათს, რაც განპირობებულია იმით, რომ ბავშვს ჯერ-ჯერობით კარგად არ აქვს განვითარებული დასამახსოვრებელი მასალის გააზრების უნარი, ნაკლებად იყენებს ასოციაციებს, აქვს მცირე გამოცდილება და არ იცის დამახსოვრების ტექნიკები.

თუ რაიმე მოვლენა ბავშვისთვის ემოციურად მნიშვნელოვანი იყო და მასზე შთაბეჭდილება მოახდინა, ამ შემთხვევაში, უნებლიე მეხსიერებას ახასიათებს დიდი სიზუსტე და სტაბილობა.

ცნობილია, რომ უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვმა შეიძლება ადვილად დაიმახსოვროს „უაზრო“ მასალა; ობიექტურად აზრიანი, მაგრამ მისთვის გაუგებარი სიტყვები, ფრაზები, ლექსები. ამის მიზეზია, ამ მასალის უღერადობისადმი ბავშვის განსაკუთრებული ემოციური დამოკიდებულება (თუ ის ჩართულია თამაშის აქტივობაში). ამასთანავე, თვითონ გაუგებარმა ინფორმაციამაც შეიძლება გამოიწვიოს ბავშვის ცნობისმოყვარეობა და მიიქციოს ყურადღება.

უმცროსი სასკოლო ასაკში მეხსიერების წამყვანი ფორმებია – **ემოციური და თვალსაჩინო-ხატოვანი მეხსიერება**. ბავშვები ადვილად და მყარად იმახსოვრებენ თვალში საცემ, ნათელ, საინტერესო მასალას, რომელმაც მათზე ემოციური ზეგავლენა მოახდინა.

რაც შეეხება თვალსაჩინო-ხატოვან მეხსიერებას, ბავშვები უკეთესად იმახსოვრებენ კონკრეტულ საგნებს, მოვლენებს, სახეებს, ვიდრე განმარტებას, აღწერას, ახსნას. ამიტომ, სასწავლო მასალის უკეთ დასამახსოვრებლად გამოყენებული უნდა იქნას დიდი რაოდენობით თვალსაჩინო მასალა. თუმცა, დამახსოვრებულმა ხატმა შეიძლება გარკვეული დროის შემდეგ განიცადოს ცვლილებები – იკარგება, ან გაზვიადდება ცალკეული დეტალები.

ე. ი უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვები ყველაზე კარგად იმახსოვრებენ კონკრეტულ მოვლენებს, რომელსაც თან ახლავს ემოციური კომპონენტი.

როცა ჩვენ ვსაუბრობთ, რომ უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვებს აქვთ კარგი თვალსაჩინო-ხატოვანი მეხსიერება (როგორც ვიზუალური, ასევე აკუსტიკური), უნდა გვახსოვდეს, რომ მეხსიერების ეს ფორმა ძნელად ექვემდებარება ნებისმიერ აღდგენას. ამავე დროს ეს არ ნიშნავს, რომ ბავშვს ზოგადად აქვს კარგი მეხსიერება. კარგი მეხსიერება ტრადიციულად გულისხმობს სიტყვების, შინაარსის დამახსოვრებას. ხოლო უმცროსი მოსწავლეებს, განსაკუთრებით პირველ და მეორე კლასში სიტყვიერი ინფორმაციის დასწავლისას, აღენიშნებათ მისი მექანიკური დამახსოვრება. შინაარსის აღდგენა ტექსტთან ახლოს, ფასდება უფროსების მხრიდან, რომ ბავშვმა კეთილსინდისიერად შეასრულა საშინაო დავალება და იმსახურებს მაღალ შეფასებას. ეს კი უბიძგებს ბავშვს მოყვეს შესასწავლი მასალა, რაც შეიძლება ტექსტთან ახლოს. თანაც, მათ ჯერ არ შეუძლიათ განზოგადება, არ აქვთ ისე განვითარებული მეტყველება, რომ თავისი სიტყვებით გადმოსცენ დასწავლილი შინაარსი. ამიტომ, ემინიათ რა შეცდომის დაშვების, ისინი სიტყვა-სიტყვით აღადგენენ ტექსტს.

უმცროსი სასკოლო ასაკში პედაგოგმა უნდა იმუშაოს ვერბალური და ლოგიკური დამახსოვრების განვითარებაზე, ანუ სიმბოლური მეხსიერების განვითარებაზე. **ვერბალური მეხსიერება** დაკავშირებულია მეტყველებასთან და საბოლოოდ ფორმირდება 10-13 წლის ასაკში. მისი მახასიათებელია შინაარსის სუსტი აღდგენა საკუთარი სიტყვებით.

ლოგიკური მეხსიერების მახასიათებელია ტექსტის დედა-აზრის დამახსოვრება. ამიტომ, ლოგიკური მეხსიერება მჭიდროდაა დაკავშირებული აზროვნებასთან. ლოგიკური დამახსოვრების ერთ-ერთი ხერხია მასალის აზრობრივი დაჯგუფება. უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვები ამ ტექნიკას დამოუკიდებლად ვერ იყენებენ (არ შეუძლიათ ტექსტის ანალიზი, ვერ გამოყოფენ მთავარს, არსებითს).

მასწავლებელი უნდა დაეხმაროს ბავშვს მეხსიერების ამ ფორმის განვითარებაში. უნდა მოხდეს მასალის ანალიზი, გამოიყოს ცალკეული ნაწილები (აზრობრივი, რთულად დასამახსოვრებელი). მნიშვნელოვანია დასასწავლი მასალის გაგება, სწავლის მოტივაციის ფორმირება.

თანდათანობით ნებისმიერი მეხსიერება ხდება ის შემეცნებითი ფსიქიკური პროცესი, რომელსაც სასწავლო პროცესი ეყრდნობა.

მასალის დამახსოვრებისთვის 8-10 წლის ასაკის ბავშვები აქტიურად იყენებენ გამეორების ტექნიკას, რასაც არ აკეთებენ 5-6 წლის ბავშვები. თუ 5-6 წლის ასაკის ბავშვს ვასწავლით მასალის დამახსოვრებისთვის გამეორების ტექნიკის გამოყენებას, ისინი მას გამოიყენებენ, რაც მნიშვნელოვნად

აუმჯობესებს დამახსოვრებას. თუმცა, ახალი მასალის მიწოდებისას ამის შეხსენება აუცილებლად სჭირდებათ (არ იყენებენ სპონტანურად).

7-8 წლის ბავშვები იყენებენ აგრეთვე დაჯგუფების ტექნიკას. მაგალითად, ვთქვათ გვჭირდება 6 ციფრის დამახსოვრება – 3, 5, 4, 8, 7 და 1. მათი ადვილად დამახსოვრების მიზნით, შეიძლება ისინი 3 ჯგუფად (35-48-71) ან 2 ჯგუფად (354-871) დავანაწილოთ. ინფორმაციის დამახსოვრებაზე გავლენას ახდენს ნაწილების რაოდენობა და არა მოცულობა. ასევე შეიძლება დავაჯგუფოთ მსგავსი ობიექტები. მაგალითად, ხილი და ბოსტნეული. 5-6 წლის ბავშვმა შეიძლება სპონტანურად გამოიყენოს ეს ტექნიკა, მაგრამ ბოლომდე ვერ აცნობიერებს (ვერ ხედავს სარგებელს), თუ როგორ შეიძლება მისი გამოყენება. მსგავს სიტუაცია შეიძლება იყოს 8-9 წლის ბავშვებთანაც და მოზარდებთანაც.

აზროვნება

აზროვნება არის შემეცნებითი ფსიქიკური პროცესი, რომლის საშუალებითაც ხდება მიზეზ-შედეგობრივი კავშირებისა და მიმართების დამყარება, გარე სამყაროს მოვლენებსა და ობიექტებს შორის.

ბავშვის შემეცნებითი აქტივობა და ცნობისმოყვარეობა მიმართულია გარემოს შემეცნებაზე. აზროვნება უშუალოდაა დაკავშირებული მეტყველებასთან. რაც უფრო მაღალია ბავშვის გონებრივი აქტივობა, მით უფრო ბევრ და მრავალფეროვან კითხვას სვამს იგი – ეს რა არის? ვინ არის? რატომ? რისთვის? რისგან? ვის? და ა. შ.

როგორც წესი, კითხვის დასმისას უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვები წარმოიდგენენ რეალურ სიტუაციას. **აზროვნების ფორმას, რომლის დროსაც ამოცანის გადაწყვეტა ხორციელდება შინაგან პლანში, აღქმისა და წარმოდგენის საფუძველზე, ეწოდება თვალსაჩინო-ხატოვანი აზროვნება.** სწორედ, აზროვნების ეს ფორმაა დამახასიათებელი უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვებისათვის. ბავშვებს უჭირთ სიტყვიერად გამოთქმული აზრის გაგება, თუ მას არ აქვს თვალსაჩინო დასაყრდენი. რა თქმა უნდა, ამ ასაკის ბავშვს შეუძლია ლოგიკური აზროვნებაც, მაგრამ ბავშვი უფრო მგრძობიარეა ისეთი სწავლებისადმი, რომელიც ეყრდნობა თვალსაჩინოებას.

6-8 წლის ასაკის ბავშვი – **დამკვირვებელია.**

მართალია, პირველკლასელი ძალიან დაკვირვებულია, მაგრამ მას არ ესმის ყველაფერი, რასაც ხედავს, ვინაიდან მისი ინტელექტუალური შესაძლებლობები ჯერ კიდევ არ არის სრულყოფილი. უფროსებმა შეიძლება გადააფასონ მისი ინტელექტუალური შესაძლებლობები, იმის გამო, ბავშვი ხშირად ამჩნევს ისეთ დეტალებს, რასაც არ აქცევენ ყურადღებას მოზრდილები. პირველკლასელი აზროვნებს „აქ“ და „ეხლა“ კატეგორიებით. უჭირს დროის, სივრცის და რიცხვის გაგება. მას შეუძლია ახალი მასალა აითვისოს, თუკი იგი დაკავშირებულია; ლი იქნება, მისთვის ნაცნობ ინფორმაციასთან. ამიტომ, პედაგოგმა უნდა კარგად იცოდეს, თუ რა იცის ბავშვმა და დააკავშიროს ახალი ცოდნა – ძველთან.

9-11 წლის ბავშვი – **მკვლევარია.**

ამ ასაკის ბავშვიც ასევე კარგი დამკვირვებელია, მაგრამ უფრო ყურადღებით აკვირდება და ლოგიკურად აზროვნებს. სვამს ბევრ კითხვებს და შეუძლია თვითონ იპოვოს მათზე პასუხი.

ამ ასაკის ბავშვი აგროვებს ყველაფერს, მისთვის მნიშვნელოვანია რაოდენობა და არა ხარისხი. 11 წლამდე ის არ აკეთებს, თავისი კოლექციის კლასიფიკაციას (თუ რა თქმა უნდა, მას ამაში უფროსი არ დაეხმარა). პედაგოგმა შეიძლება გამოიყენოს ბავშვის ეს თვისება საგანმანათლებლო მიზნით. ბავშვი ხდება უფრო დაკვირვებული, ხოლო კოლექციის განხილვისას ან გაცვლისას, კი უმჯობესდება პიროვნებათშორისი ურთიერთობები.

ბავშვს უყვარს იმის გამოკვლევა, რაც მისთვის უცნობია. ამ ასაკში მას უკვე ესმის მიზეზ-შედეგობრივი დამოკიდებულება, აქვს დროის (ქრონოლოგიური და ისტორიული განცდა), სივრცის, ადგილმდებარეობის, მანძილის კარგი აღქმა. ის მსჯელობს იმის შესახებ, რაც ესმის და ხედავს.

7. სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლე

თუ კლასში არის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლე (სსსმ – იგულისხმება როგორც შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე, ასევე, განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული მოსწავლეები), მასწავლებელი უნდა ეცადოს, დაეხმაროს თითოეულ მოსწავლეს საკუთარი შესაძლებლობების გამოვლენასა და რეალიზებაში. განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოებული ან

შებლუდული შესაძლებლობის მქონე მოსწავლე მასწავლებელმა არ უნდა მოაქციოს ყურადღების ცენტრში და არ გამოხატოს ზედმეტი ყურადღება თუ თანაგრძნობა მის მიმართ. მასწავლებელმა უნდა უზრუნველყოს თანასწორუფლებიანობა კლასში, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნებისა თუ სხვა საგნების გაკვეთილებზე. **მასწავლებელმა მოსწავლეთა ინდივიდუალური საჭიროებების გათვალისწინებით, უნდა უზრუნველყოს თითოეული მოსწავლის მაქსიმალური ჩართულობა და შესაბამისად, ხელი შეუწყოს მათ განვითარებასა თუ მიღწევების გაუმჯობესებას.** მიუხედავად მისი განსხვავებული შესაძლებლობებისა, მოსწავლეს უნდა ესმოდეს, რისი გაკეთება მოეთხოვება სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების გაკვეთილზე. საჭიროებებიდან გამომდინარე, შესაძლებელია როგორც ზეპირი, ასევე წერილობითი ან კომბინირებული ადაპტირებული ინსტრუქციები. საჭიროების შემთხვევაში მასწავლებელმა უნდა გამოიყენოს სხვა თვალსაჩინო საშუალებებიც.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეთა განსაზღვრას, დიდი სიფრთხილით უნდა მოვეკიდოთ, რათა თავიდან იქნეს აცილებული, ერთის მხრივ მოსწავლის ქცევის თავისებურების **არასწორი ინტერპრეტაცია**, ხოლო მეორეს მხრივ სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების სტატუსის არამართებულად მინიჭება იქ, სადაც ამის საჭიროება არ არსებობს. რაც თავის მხრივ სასწავლო პროცესის არა ეფექტურ დაგეგმვას, ჩარევის არასწორი სტრატეგიებისა და არა ეფექტური ღონისძიებების განხორციელებას გულისხმობს.

ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავებამდე აუცილებელია ბავშვის როგორც ფსიქოლოგიური, ასევე აკადემიური შეფასება, ძლიერი და სუსტი მხარეების, გამოვლენა – რა შეუძლია, რა არ შეუძლია. შეფასებაზე დაყრდნობით უნდა მოხდეს ბავშვისთვის შესაბამისი გრძელვადიანი და მოკლევადიანი მიზნების შემუშავება.

სკოლა სასწავლო წლის დაწყებიდან ერთი კვირის განმავლობაში განსაზღვრავს იმ მოსწავლის ან მოსწავლეთა სიას, რომლებიც მოდიფიცირებული სასწავლო გეგმით საჭიროებენ სწავლას. სსსმ მოსწავლის გამოვლენიდან ერთი თვის განმავლობაში სკოლა ქმნის სამუშაო ჯგუფს და შეიმუშავებს ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას მოსწავლის საჭიროებიდან გამომდინარე; გუნდში ერთიანდებიან ის პედაგოგები, რომლებიც უშუალოდ ასწავლიან მოსწავლეს (სხვა საგნის მასწავლებლებთან ერთად მონაწილეობას იღებს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების მასწავლებელი) აგრეთვე: მშობელი/მეურვე, ფსიქოლოგი, ექიმი და სხვა დამხმარე პერსონალი. სამუშაო ჯგუფს ზედამხედველობას უწევს

კლასის დამრიგებელი; მულტიდისციპლინური გუნდის შეხვედრები მოენწყობა სემესტრში მინიმუმ ორჯერ მაინც, რომელზეც გააანალიზებენ მიმდინარე პროცესებს, ისაუბრებენ შედეგებზე და შეიმუშავებენ მოკლე და გრძელვადიან ამოცანებს; ყოველი სემესტრის ბოლოს მოენწყობა ერთი შემაჯამებელი შეხვედრა; ყველა შეხვედრა აღირიცხება ოქმით და და ინახება მოსწავლის პირად საქმეში; ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას ამტკიცებს პედაგოგიური საბჭო;

8. სპეციფიკური, საგნობრივი და ზოგადი გამჭოლი უნარები

სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სპეციფიკურ, საგნობრივ კომპეტენციებს ავითარებს ამ საგნის შემადგენელი თეორიული და პრაქტიკული ხასიათის ცოდნა და გამოსამუშავებელი უნარ-ჩვევები. საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე მოსწავლეს უვითარდება როგორც კონკრეტულად მხატვრული შემოქმედების სფეროს აღქმა/გაცნობიერების, ასევე, საკუთარი იდეების, ემოციების, განწყობილებების გადმოცემის, თვითრეალიზების კომპეტენციები, რომელთაც ისაუბრებს აუცილებელია იგი ფლობდეს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების ძირითად პრინციპებსა და ტექნოლოგიებს, იცნობდეს და იყენებდეს მის ხერხებს, ელემენტებსა და პროცედურებს. გამოსამუშავებელ უნარ-ჩვევათაგან უმნიშვნელოვანესია ის კომპეტენციები, რომლებიც ხელოვნების როლისა და დანიშნულების გააზრებას უწყობს ხელს ზოგადად მსოფლიო კულტურის კონტექსტში (**ანალიზისა და კრიტიკული ანალიზის უნარი**), ასწავლის და აჩვენებს მოსწავლეს შემოქმედებითად მიუდგეს სხვადასხვა ტიპის პრობლემის გადაჭრას (**პრობლემის გადაჭრის უნარი**), უვითარებს მას ნებისმიერ სფეროში საკუთარი იდეების და განცდების გამოხატვის და მათზე მსჯელობის ჩვევას (**თვითგამოხატვის და შემოქმედებითი აზროვნების უნარი**), უღვივებს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში წვლილის შეტანის სურვილს

(აქტიური სამოქალაქო პოზიციისა და ეროვნული თვითშეგნების ამაღლება), უვითარებს ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოპოვების, მისი გაცნობიერების, ინტერპრეტაციის ჩვევებს (**კვლევა-ძიების უნარი**), ასწავლის თანამშრომლობითი სწავლის და მუშაობის, საზოგადოებასთან ურთიერთობის გზებს (**კომუნიკაციის უნარი**), აჩვენებს იყოს ობიექტური და თვითკრიტიკული საქმიანობის ნებისმიერ სფეროში (**თვითშეფასებისა და სწავლის უნარი**).

ამდენად, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების შესწავლა უვითარებს მოსწავლეს სპეციფიკურ საგნობრივ კომპეტენციებს, რომელთა საბოლოო მიზანს წარმოადგენს: მშვენიერების განცდის განვითარება, წარმოსახვისა და ფანტაზიის გაღვივება, ხელოვნების ნაწარმოების აღქმის უნარ-ჩვევა, ხელოვნების უნივერსალური ენის გაცნობიერების უნარი, რაც ქართული და მსოფლიო კულტურის ფასეულობათა ერთ მთლიანობაში აღქმის საშუალებას აძლევს მას და უვითარებს ესთეტიკური აღქმის მყარ საფუძვლებს.

პრიორიტეტული გამჭოლი კომპეტენციები

წიგნიერება, რაც გარდა კითხვის, წერის, მოსმენისა და ლაპარაკის მიზნით ენის გამოყენების უნარისა გულისხმობს ცვალებად კონტექსტში კითხვის, წერის, ინფორმაციის დამუშავების, იდეებისა და მოსაზრებების გამოთქმის, გადაწყვეტილების მიღებისა და პრობლემების მოგვარების უნარს იმ ცოდნის საფუძველზე, რომელსაც ადამიანი მთელი ცხოვრების განმავლობაში იძენს;

მედიაწიგნიერება-ტრადიციულ ტექსტებთან ერთად მულტიმედია ტექსტების (ანუ ისეთი ტექსტის, რომელიც ერთდროულად იყენებს ენობრივ, ხმოვან და ვიზუალურ საშუალებებს) აღქმა/გაცნობიერების უნარი. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ამგვარი მულტიმედია ტექსტების აღქმა-გააზრება, ინტერპრეტირება, გამოყენება და შექმნა. ამასთან, მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლემ შეძლოს მედია სამყაროში მიღებული ინფორმაციის კრიტიკულად შეფასება, რაც კრიტიკული აზროვნების განვითარების საწინდარია.

ციფრული ანუ კომპიუტერული წიგნიერება, რაც თანამედროვე სამყაროში შემოქმედებითი და ინოვაციური მიდგომების გამოუმუშავებას განაპირობებს მოსწავლეებში; ამდენად, სრულ შესაბამისობაშია საგნის დარგობრივ კომპეტენციებთან

რაოდენობრივი წიგნიერება – რიცხვის არსის გააზრება, რიცხვებს შორის მიმართებების გაგებას, რაოდენობათა შედარება მოსწავლეს მათემატიკის და სხვა საგნების შესწავლაში ეხმარება.

ეკოლოგიური წიგნიერება გარემოსადმი ადამიანის ჯანსაღი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას გულისხმობს და რადგან გარემო, მასზე დაკვირვება სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების შესასწავლად ინფორმაციის უმნიშვნელოვანეს წყაროს წარმოადგენს, ეკოლოგიურ წიგნიერებას განსაკუთრებული როლი ენიჭება სწავლის პროცესში.

მრავალენობრივი კომპეტენცია ენების დაუფლების და გამოყენების უნარია, რომლის განვითარება ნებისმიერი საგნის ფარგლებშია შესაძლებელი.

სემიოტიკური კომპეტენცია ინფორმაციის ნიშანთა ერთი სისტემიდან მეორეში გადატანას გულისხმობს. საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე სწორედ ეს კომპეტენციაა უმნიშვნელოვანესი დარგობრივ კომპეტენციათა მსგავსად, რადგან საშუალებას აძლევს მოსწავლეს ინტერპრეტირება გაუკეთოს ვერბალურ ან არავერბალურ (სქემა, რუკა, მელოდია და სხვ.) ინფორმაციას და საკუთარი ნააზრევი ან შთაბეჭდილება ხელოვნების მეშვეობით გამოხატოს. მაგალითად, სიტყვიერ ტექსტში ან მუსიკალურ ნაწარმოებში გადმოცემული აზრის ილუსტრაციით გამოხატვის, სიტყვიერი ტექსტისა და ნახატის ერთმანეთთან დაკავშირების უნარია, რომელსაც უპირატესად უვითარებს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების საგანი. სწავლის სწავლა არის სწავლის პროცესის დამოუკიდებლად მართვის უნარი, რომელიც სასწავლო პროცესის აუცილებელი კომპონენტია. მასწავლებელმა უნდა მიმართოს მოსწავლის ყურადღება სწავლის პროცესზე, მის მიმდინარეობაზე; დაეხმაროს მოსწავლეს იმ ფაქტორებისა და პირობების გაცნობიერებაში, რომლებიც აფერხებს ან ხელს უწყობს სასწავლო პროცესის მსვლელობას; აღმოაჩინოს ის ხერხები და მიდგომები, რომლებიც აუმჯობესებს სწავლის შედეგებს და გამოუმუშავოს სწავლის სტრატეგიების დამოუკიდებლად გამოყენების უნარი;

სოციალური და სამოქალაქო კომპეტენცია გულისხმობს სამოქალაქო ცხოვრებაში ინტეგრირებისათვის აუცილებელი ისეთი უნარებისა და ღირებულებების ჩამოყალიბებას, როგორებიცაა: კონსტრუქ-

ციული თანამშრომლობა, პრობლემების მოგვარება, კრიტიკული და შემოქმედებითი აზროვნება, გადაწყვეტილების მიღება, შემწყნარებლობა, სხვისი უფლებების პატივისცემა, დემოკრატიული პრინციპების აღიარება და სხვა. ხელოვნების სწავლების პროცესში განსხვავებული ესთეტიკის და შემოქმედებითი მიდგომების არსებობა განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს მოსწავლისათვის ამ კონპეტენციის განვითარებას.

9. მოსწავლეზე ორიენტირებული სწავლების ძირითადი სტრატეგიები, რასაც ეყრდნობა სახელმძღვანელო

„სტრატეგია 3, 2, 1“

ეს სტრატეგია გამოიყენება ფილმის ნახვის, თვალსაჩინოების დათვალიერების, ტექსტის გაცნობის, პროექტის დასრულების შემდეგ. ეს მეთოდი აძლიერებს მოტივაციას, აყალიბებს აქტიურ მსმენელად და მკითხველად, უვითარებს კრიტიკულ აზროვნებას. ეს მეთოდი სამი ეტაპისგან შედგება:

1. სასწავლო მიზნიდან გამომდინარე მასწავლებელი მოსწავლეებს სთავაზობს ტექსტის წაკითხვას, ფილმის ნახვას ან თვალსაჩინოების დათვალიერებას.
2. მეორე ეტაპზე მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, დაწერონ 3 საკითხი, რამაც დააინტერესათ; აქედან ამოარჩიონ 2 საკითხი, რაზეც უნდათ მეტი გაიგონ; და შეთანხმდნენ იმ ერთ საკითხზე, რაზეც მომავალში იმსჯელებდნენ.
3. მოსწავლეები წარმოადგენენ საკუთარ ნამუშევრებს.

„სტრატეგია: რა დამამახსოვრდება კლასის დატოვების შემდეგ“

მასწავლებელი გაკვეთილის დასრულებამდე 10 წუთით ადრე ურიგებს მოსწავლეებს მცირე ზომის ფურცლებს და ავალებს მათ, რომ გააფორმონ იგი (დააწერონ თავიანთი სახელი და გვარი და ა. შ.), შემდეგ კი ერთი მომცრო აბზაცის მეშვეობით, მწყობრად და მართლწერის ნორმების დაცვით, ჩამოაყალიბონ თავიანთი აზრი, გამოხმაურება იმის შესახებ, თუ რა ასწავლა და გააგებინა მათ ამ კონკრეტულმა გაკვეთილმა, წაკითხულმა ტექსტმა, ან ნანახმა ფილმმა. რა დამამახსოვრდებათ მას შემდეგ, როცა საკლასო ოთახს დატოვებენ.

კოგნიტური დიაგრამებით მუშაობა მოსწავლეებს გაკვეთილზე მიწოდებული მნიშვნელოვანი ინფორმაციის აღქმაში ეხმარება. მოსწავლეებს ხელთ ეძლევათ იდეის, საკითხის კონტროლის

მექანიზმი, რომელიც ნაწილისა და მთელის, ცნებისა და დეტალების ურთიერთმიმართების დადგენასა და ვიზუალურად დანახვაში დაეხმარებათ. კოგნიტური დიაგრამებით მუშაობა მოსწავლეთა აქტივობისა და დამოუკიდებლობის ზრდის კარგი საშუალებაა. სწავლების პროცესში კოგნიტური დიაგრამების გამოყენებამ მნიშვნელოვნად შეცვალა პედაგოგის როლი და ფუნქცია, გაუადვილა მასწავლებლებს სტრუქტურირებული, საქმიანი გაკვეთილების დაგეგმვა, ხელთ მისცა აკადემიური პროგრესის და უნარ-ჩვევების გამომუშავების კონტროლისა და შეფასების საკმაოდ მოქნილი ტექნიკა, სწავლებისა და სწავლის პროცესი უფრო მრავალფეროვანი და შემოქმედებითი გახდა. შედარების დროს, ძირითადად, ორი ტიპის გრაფიკული სქემა გამოიყენება – ვენის დიაგრამა და შედარების მატრიცა.

შედარება წარმოადგენს საგნებს ან იდეებს შორის მსგავსებისა და განსხვავებების იდენტიფიკაციის პროცესს.

კლასიფიკაცია წარმოადგენს საგანთა კატეგორიებად დაჯგუფების პროცესს, რომელიც ეფუძნება მათ მხასიათებლებს.

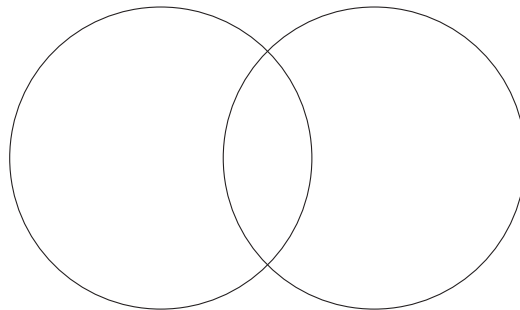
იგი გულისხმობს ელემენტების ჯგუფურად დაყოფას, მათ შორის მსგავსების საფუძველზე. კლასიფიკაციის დროს მთავარია იმ წესების იდენტიფიკაცია, რომელიც კლასსა და კატეგორიაში კუთვნილებას განსაზღვრავს. კლასიფიკაციის სავარჯიშოებზე მუშაობისას მოსწავლეებმა მზა ელემენტების კლასიფიკაცია უნდა მოახდინონ. მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს ინფორმაციას იმ კატეგორიების (ჯგუფი, დარგი,

ჟანრი, სტილი) შესახებ, რომელთა მიხედვითაც მოსწავლეებმა მოცემული ელემენტების კლასიფიკაცია უნდა მოახდინონ. ასეთ სავარჯიშოში მთავარია მოსწავლემ ზუსტად განსაზღვროს ელემენტის კატეგორია და გაიაზროს, თუ რატომ მიაკუთვნა ესა თუნის ელემენტი ამა თუ იმ კატეგორიას.

შედარების პროცესი ეფექტურია მაშინ, როდესაც მასწავლებლის მიზანია მოსწავლეებმა ერთსა და იმავე მახასიათებლებს შორის არსებული მსგავსება-განსხვავება დაინახონ. ეს პროცესი შედეგიანი რომ იყოს, მასწავლებლმა კარგად მოფიქრებული სტრუქტურული სავარჯიშო უნდა შესთავაზოს მოსწავლეებს. რაც გულისხმობს, რომ მასწავლებლმა მოსწავლეებს უნდა მიუთითოს ის მახასიათებლები, რის მიხედვითაც უნდა შეადარონ მოვლენები და ხელოვნების ნიმუშები. ასეთი სავარჯიშოები საშუალებას აძლევს მასწავლებელს მოსწავლის მიერ გამოთქმული მოსაზრებები შესაბამისი (საჭირო) დასკვნების გასაკეთებლად მიმართოს.

1. „ვენის დიაგრამა“ ეს მეთოდი დიაგრამა შედარებითი ანალიზის საშუალებას იძლევა და ძალიან ეფექტურია სხვადასხვა ეპოქის, სტილისა და მიმდინარეობის (ნიმუშების) ნამუშევრების შედარებისას. შედგება ორი ან მეტი რგოლისაგან. ვენის დიაგრამა შემდეგნაირად უნდა შეიქმნას: პირველ და მეორე ნაწილში განსხვავებული ნიმუშები, ფაქტები, მოვლენები იწერება, მესამეში კი მსგავსი.

შესაძლებელია სქემის განსხვავებულად შევსება. ცალ-ცალკე ივსება პირველი და მეორე ნაწილი, ხოლო ის, რაც ორივეში ერთნაირი აღმოჩნდება, გადადის მესამეში.

ღიზრამა 2. ვენის დიაგრამა

2. შედარების მატრიცა დეტალური მიდგომის დროს უფრო გამოიყენება, ვიდრე ვენის დიაგრამა. მსგავსებისა და განსხვავების აღმოჩენა მნიშვნელოვანია კლასიფიკაციის დროსაც, რადგან გარკვეული ელემენტების კლასიფიკაცია სწორედ მსგავსებისა და განსხვავების იდენტიფიკაციით იწყება. კლასიფიკაცია გულისხმობს ელემენტების ჯგუფებად დაყოფას, მათ შორის მსგავსების საფუძველზე. მაგ. მოსწავლეები იკვლევენ არქიტექტურულ ფორმებს – უძველესი ცივილიზაციებიდან თანამედროვე არქიტექტურის ნიმუშებამდე (ჩათვლით) მათი შედარების საფუძველზე. მოსწავლეები ადარებენ ერთმანეთს ხეოფსის პირამიდას და მინის პირამიდას პარიზში.

მახასიათებლები	შესადარებელი ნიმუშები			
	№ 1	№ 2	№ 3	
1				მსგავსებები
				განსხვავებები
2				მსგავსებები
				განსხვავებები
3				მსგავსებები
				განსხვავებები
4				მსგავსებები
				განსხვავებები

„სტრატეგია: ვიცი – მინდა ვიცოდე – რა გავიგე“

თუკი მასწავლებლის მიზანია, რომ მაქსიმალურად მიიპყროს მოსწავლეების ყურადღება და დააფიქროს ისინი ამა თუ იმ საკითხზე, მასწავლებელი მოსწავლეს სტრუქტურას და საფეხურებრივ მიდგომას სთავაზობს, ეს მეთოდი ყურადღების კონცენტრირებას უწყობს ხელს; ხელს უწყობს მოსწავლეს ყურადღების მობილიზებაში; ააქტიურებს მის წინა ცოდნას; ეხმარება მასალის მთლიანობაში გააზრებაში; უვითარებს კრიტიკულ აზროვნებას; უვითარებს კითხვის დასმის უნარ-ჩვევას; უჩვენებს, რა არის მნიშვნელოვანი მოცემულ მასალაში; მიუთითებს, რა ისწავლა მან ამ მასალის დამუშავებით; უმაღლებს მოტივაციას.

მასწავლებელი ავალეს თითოეულ მოსწავლეს, მოცემულ საკითხთან დაკავშირებით ინფორმაციის გაცნობამდე, შეავსოს პირველი და მეორე გრაფა, ინფორმაციის გაცნობის შემდეგ კი – მესამე.

ვიცი	მინდა ვიცოდე	რა გავიგე

დიდაქტიკური თამაშები და მოზარდის კოგნიტური და ასაკობრივი განვითარება

საყოველთაოდ აღიარებული და მეცნიერულად დადასტურებულია, რომ თამაშს, როგორც ქცევას, საფუძვლად უდევს სიამოვნება. ბავშვისთვის თამაშის ძირითადი მოტივი აქტივობისაგან სიამოვნების მიღებაა. თამაშზე საუბრისას აუცილებელია, შევხებით მის ფსიქოლოგიურ და კოგნიტურ საფუძვლებს.

თამაშის დროს ქცევის იმპულსი ფუნქციონალურია, ანუ ბავშვის ქცევას წარმართავს ფუნქციური სიამოვნება. ამიტომ, როდესაც ბავშვი შედის სკოლაში და იწყებს სწავლას, მისი ინტელექტუალური ფუნქციების ასამოქმედებლად უფრო ეფექტური იქნება თამაშის გამოყენება, ანუ სწავლის წარმართვა თამაშით.

ცოდნის მიღების, განმტკიცებისა და სასწავლო უნარ-ჩვევების განვითარებისთვის ხშირად გამოიყენება სახალისო, შემეცნებითი სავარჯიშოები – დიდაქტიკური თამაშები.

დიდაქტიკური თამაშები მრავალფეროვანია. ეს თამაშები შეიძლება იყოს:

1. სახალისო
2. სააზროვნო
3. ლოგიკური
4. განმავითარებელი
5. შემეცნებითი
6. სიმულაციური
7. ინტელექტუალური

დიდაქტიკური თამაშები, კოგნიტური განვითარების თეორიების მიხედვით, ორ ჯგუფად იყოფა:

<p>1. ჯგუფი ამ ტიპის დიდაქტიკური თამაშის დროს ბავშვის აზროვნება ლოგიკური ხდება, მაგრამ მაინც ალქმით არის განსაზღვრული. გასათვალისწინებელია, რომ ბავშვი პრობლემას მხოლოდ საკუთარი მოლოდინის მიხედვით განიხილავს.</p>	<p>2. ჯგუფი ამ ტიპის დიდაქტიკური თამაშის დროს ბავშვები აღარ უშვებენ შეცდომებს კლასიფიკაციის დროს, იმიტომ, რომ აზროვნება აღარ არის მხოლოდ ალქმით შემოფარგლული. დიდაქტიკური თამაშის გართულება იმით არის გამოწვეული, რომ ამ ასაკში (7-11 წ.) მოზარდის ცნობიერებაში ჩნდება მასის, მოცულობისა და წონის მუდმივობის ძირითადი ცნებები. მეორე მხრივ, ლოგიკური ოპერაციების შესრულება შესაძლებელია მხოლოდ რეალურ საგნებზე. ამიტომ ბავშვები ხშირად წყვეტენ ამოცანებს რეალურ საგნებზე, მაგრამ ამას ვერ ახერხებენ ფორმალურ დონეზე – აზრობრივად, წარმოსახვით.</p>
--	---

დიდაქტიკური თამაში „მებალე“

„მებალე“ მოსწავლემ უნდა დაასახელოს მისი საყვარელი 3, 4, 5 ხილის სახელი.

მოსწავლეები ასახელებენ სხვადასხვა ხილს. ერთი და იმავეს გამეორება შეიძლება. მასწავლებელი დაფაზე წერს მოსწავლეთა მიერ დასახელებულ სახელებს და დაფაზე „ბალის პანორამა“ ჩნდება.

შემდეგ მასწავლებელი იწყებს სახალისო შეკითხვებით თამაშს. ის სვამს შეკითხვებს:

მარწყვი რომ მოწყვიტო, ხეზე უნდა ახვიდე?

მოცხარი რომ მოწყვიტო, ხეზე უნდა ახვიდე?

ბალი ბალახია? რომ მოწყვიტო, ბალახის ფოთლები უნდა გადანო და იქ იპოვი?

შემდეგ მასწავლებელი დაფაზე ხაზავს სამსვეტიან ცხრილს და შიგ წერს: ხე, ბუჩქი ბალახი. მოსწავლეები სახალისო კითხვა-პასუხის შედეგების მიხედვით ავსებენ ცხრილს, ანუ ხდება რანჟირება.

ხე	ბუჩქი	ბალახი
ვაშლი მსხალი ატამი კომში	მოცხარი ჟოლო მაყვალი	მარწყვი

დიდაქტიკური თამაში სწავლების ისეთი საშუალებაა, რომელიც შესაძლებლობას იძლევა, სასწავლო ამოცანის შენიღბვის მეშვეობით ბავშვი წინასწარი განზრახვის გარეშე დაეუფლოს ცოდნას.

მაგალითად განვიხილოთ მკითხველთა თეატრი. ის ისეთი დიდაქტიკური თამაშია, რომელიც კითხვის დასახვეწად გამოიყენება – ამა თუ იმ ნაწარმოების ზეპირი შესრულებით ხომ მოსწავლეები გაუცნობიერებლად ვარჯიშობენ კითხვაში. გარდა ამისა, ისინი ოსტატებიან საუბარში, მეტი ინტერესი უჩნდებათ ლიტერატურისადმი.

საჭიროა მცირე ზომის ტექსტი, რომელიც 10-15 წუთში იკითხება და შედგება დიალოგებისაგან, რაც მოსწავლეებისთვის როლების განაწილების საშუალებას იძლევა.

მკითხველთა თეატრის მოსაწყობად უნდა განხორციელდეს შემდეგი პროცედურები:

- კლასში ტექსტის წასაკითხად უნდა შეირჩენნ მოხალისეები;
- თითოეულ მკითხველს უნდა მიეცეს ასლი და მასწავლებელმა უნდა მოისმენოს მხატვრულად წაკითხული ვარიანტი;
- ამის შემდეგ მასწავლებელმა უნდა წაიკითხოს ტექსტი კლასთან ერთად;
- მან უნდა სთხოვოს მოსწავლეებს, წაიკითხონ ტექსტი ყესტებით, მიმიკებით, ინტონაციებით;
- მოსწავლეებმა ტექსტი თეატრალურად უნდა წაიკითხონ;
- მათ უნდა გაიმეორონ სცენები რამდენჯერმე, რათა მათი წაკითხული უფრო დრამატული და გამართული გახდეს.

გასაკვირი არაა, რომ ბავშვებს თამაში განსაკუთრებით უყვართ. ამ დროს ისინი ითავისებენ სასიცოცხლოდ აუცილებელ უნარებს და ჩვევებს, იმდიდრებენ სოციალურ წარმოდგენებს და ეცნობიან რთული და პრობლემური სიტუაციებიდან თავის დაღწევის გზებს. დიდაქტიკური თამაში სწავლების განსაკუთრებული საშუალებაა. მისი გამოყენებით მასწავლებელს შეუძლია ლამაზად შენიღბოს სასწავლო ამოცანა და მოსწავლე ბუნებრივად, სტრესის გარეშე დაეუფლოს ცოდნას. აღნიშნული სტრატეგიის გამოყენება ეფექტური იქნება იმ ტიპის გაკვეთილის წარმართვისას, სადაც მუშაობა ჯგუფური ფორმით მიმდინარეობს, ფუნქციები განაწილებულია.

დიფერენციაციის თეორია და მისი გამოყენება სასწავლო პროცესში

დიფერენციაციის თეორია ეყრდნობა დასკვნას, რომლის მიხედვითაც მოსწავლეებს შორის მნიშვნელოვანი განსხვავებები არსებობს (კ. ტომლინსონი). ამ დასკვნის საფუძველზე დიფერენციაციის თეორია გვთავაზობს სტრატეგიებს, რომლებიც ეხმარება მასწავლებელს, განსაკუთრებული პირობები შეუქმნას თითოეულ მოსწავლეს კარგად სწავლისთვის. ამისთვის მასწავლებელი იყენებს სხვადასხვა სასწავლო მასალას, განსხვავებულ დავალებებს და სხვაგვარ პრაქტიკას.

დიფერენციაციის თეორიის პრაქტიკული გამოყენებისას მასწავლებელი ხელმძღვანელობს კლასის ფასილიტაციის ზოგადი პრინციპებით, რომლებიც ეფექტურია თითოეულ მოსწავლესთან მიმართებაში. ამ თეორიის მიხედვით, სწავლებისას გაკვეთილზე განხორციელებული აქტივობების

- შინაარსი
- პროცესი
- პროდუქტი

სისტემატურად იცვლება გამომდინარე იქიდან, თუ რისთვის არიან მზად მოსწავლეები. დიფერენციაციის თეორიის პრაქტიკაში გამოყენებისას:

1. მასწავლებელმა ზუსტად იცის, რა არის მნიშვნელოვანი გაკვეთილში;
2. მასწავლებელი აცნობიერებს, აფასებს და ეყრდნობა მოსწავლეთა შორის განსხვავებას;
3. სწავლება და შეფასება ურთიერთკავშირშია;
4. მასწავლებელი აკვირდება და არეგულირებს შინაარსს, პროცესსა და შედეგს;
5. მოსწავლეთა ინდივიდუალური წარმატება და წარმატების მაქსიმალური ზრდა ორი მთავარი მიზანია;

6. სწავლების ყველა ეტაპზე (დაგეგმვა, სწავლება, შეფასება) ლავირება აუცილებელია დიფერენციაციის განსახორციელებლად.

საკლასო ოთახში დიფერენციაციის თეორიის პრაქტიკული გამოყენებისას მასწავლებელი ახდენს შემდეგი კომპონენტების მოდიფიცირებას:

- სასწავლო მასალების;
- სასწავლო რესურსების;
- საწავლო გარემოს.

მოდიფიკაცია სამი ძირითადი ასპექტის გამოა აუცილებელი:

1. სწავლის შესაძლებლობა;
2. სწავლის მოტივაცია;
3. სწავლის ეფექტიანობა.

ეს სამივე ასპექტი აუცილებლად უნდა დაეუკავშიროთ:

- მოსწავლის მზადყოფნას;
- ინტერესს;
- სწავლას.

ფაქტია, რომ ყველა მოსწავლე განსხვავებულია. არ არსებობს „სტანდარტული“ მოსწავლე და არ არსებობს იდეალური ხერხი, რომლითაც მასწავლებელი ყველა მოსწავლის პრობლემებს გაუმკლავდება. სწორედ აქ გვეხმარება დიფერენციაციის თეორია, რომელიც მოსწავლეებს შორის მნიშვნელოვანი განსხვავებების არსებობას აღიარებს. სასწავლო პროცესის დაგეგმვისას მას შემოაქვს დიფერენცირებული მიდგომები სწავლის მოდალობების თვალსაზრისით. მათზე დაყრდნობით მასწავლებელს ადვილად შეუძლია მოსწავლეთა განსხვავებების გამოყენება სასწავლო მიზნით გათვლისწინებული შედეგების მიღწევისთვის.

სწავლის მოდალობებია:

- სმენითი;
- ვიზუალური;
- კინესთეტიკური.

ვიზუალურად შემსწავლელელები

ვიზუალურად შემსწავლელელები კლასის უმსხვილეს ჯგუფს წარმოადგენენ. ამგვარმა მოსწავლეებმა უნდა „დაინახონ“ სასწავლო მასალა იმისათვის, რომ იგი გასაგები გახდეს. მნიშვნელოვანია, გვქონდეს ვიზუალური დამხმარე საშუალებები, რომელთა მეშვეობითაც ისინი შეძლებენ ინფორმაციის დანახვას. ამისთვის მათ სჭირდებათ სურათები, გრაფიკული სახელმძღვანელოები, ოთახში გამოკრული

ინფორმაცია და ვიზუალიზაციის ხელშემწყობი პირობები.

ტომლინსონი გვთავაზობს ვიზუალურად შემსწავლელთა შემდეგ დახასიათებას:

- მოსწავლეებს უჭირთ სახელების დამახსოვრება, თუმცა ადამიანის შესახებ სხვა დეტალებს უკეთესად აღიქვამენ;

- ისინი შესანიშნავად ითვისებენ ცოდნას, თუკი ვიზუალური საშუალებები ხელმისაწვდომია ამ ცოდნის ასახსნელად;

- მათ ურჩევნიათ, თავად წაიკითხონ ტექსტი და არა სხვამ წაუკითხოს;

- ისინი ჩამონერის მეშვეობით ალაგებენ აზრებს;

- უჭირთ სმენით მიღებული დირექტივების დამახსოვრება;

- ხშირად ამჟღავნებენ ემოციებს სახის გამომეტყველებით;

- უყვართ „ფაზლები“ და მსგავსი გასართობები.

უნდა გვახსოვდეს, რომ კლასში ვიზუალური სტიმულის შემოტანით ჩვენ ხელს ვუწყობთ ამგვარ მოსწავლეებს წარმატების მიღწევაში. უნდა გვახსოვდეს, რომ მათთვის მნიშვნელოვანია ინფორმაციის „დანახვა“.

სმენით შემსწავლელი

სმენით შემსწავლელი კლასის უმცირეს ჯგუფს წარმოადგენენ. შესაძლოა მულტიმედიის, დღევანდელი ტექნიკური საშუალებების ბრალია ის, რომ იმ მოსწავლეების რაოდენობა, რომლებსაც სწავლა ჯდომისა და მოსმენის მეშვეობით ურჩევნიათ, ასე შემცირდა. ამგვარი მოსწავლეებისთვის მნიშვნელოვანია ინფორმაციის მოსმენა – იქნება ეს ლექცია თუ დისკუსია – მაგრამ მათ უნდა მივცეთ ლაპარაკის საშუალება.

სპრენჯერი წერს: „როდესაც ამ კატეგორიის მოსწავლეები კითხულობენ ტექსტს, ან ზოგჯერ მაშინაც კი, როდესაც არ კითხულობენ, ხშირად შევამჩნევთ, რომ ისინი ამოძრავებენ ტუჩებს ან ბუტბუტებენ. საერთოდ, ასეთ მოსწავლეებს საკუთარ თავთან ლაპარაკისკენ მიდრეკილება აქვთ“.

ასეთი მოსწავლეები ხანდახან სმენით ინფორმაციას თანმიმდევრულად ინახავენ და ამ ინფორმაციის აღდგენაც თანმიმდევრულად უნდა მოხდეს. მასწავლებლები, რომლებიც თითქმის მთლიანად სმენით სწავლებას ეყრდნობიან, შესაძლოა პრობლემის წინაშე აღმოჩნდნენ, თუ სხვა მოდალობების მოსწავლეებთან ექნებათ საქმე, გასაკუთრებით კი კინესთეტიკურებთან.

მეცნიერები გვთავაზობენ სმენით შემსწავლელთა შემდეგ დახასიათებას:

- სმენით შემსწავლელი სახელებს უკეთესად იმახსოვრებენ, ვიდრე სახეებს;

- მოუსვენრობას ავლენენ, თუკი საკლასო ოთახში დიდხანს უნევთ ჯდომა;

- რეაგირებენ ფიზიკურ ნახალისებაზე, როგორცაა, მაგალითად, მხარზე ხელის გადასმა; • ურჩევნიათ კონკრეტული თემის შესახებ ჯგუფურ დისკუსიაში მონაწილეობა, ვიდრე მის შესახებ წაკითხვა.

უნდა გვახსოვდეს, რომ ისინი გრძობენ საკლასო ოთახის კომფორტულობის დონეს და ექცევიან ამ მახასიათებლის გავლენის ქვეშ; ადვილად ეფანტებათ ყურადღება ხმაურისაგან; კარგი მეზღაპრეები არიან; წერით სამუშაოს ამჯობინებენ ზეპირ გამოცვლას.

კინესთეტიკურად შემსწავლელი

სპრენჯერი ამბობს: „ყოველი გაკვეთილი უნდა შეიცავდეს მოძრაობას. აიღეთ ეს მოძრაობა და ხშირად გაიმეორეთ იგი. ბოლოს იგი მუდმივ მეხსიერებად იქცევა“. სიმართლე რომ ვთქვათ, პედაგოგები, რომლებიც ლექციური ტიპის გაკვეთილებს ანიჭებენ უპირატესობას, დიდ სირთულეებს წააწყდებიან კინესთეტიკურად შემსწავლელებთან ურთიერთობისას. ამგვარ მოსწავლეებს მოძრაობა სჭირდებათ. მათ აგრეთვე სჭირდებათ სასწავლო მოდელები, რომლებსაც ისინი ხელში დაიჭერენ და შეეხებიან. ამგვარ მოსწავლეებს სჭირდებათ პრაქტიკულ აქტივობებში მონაწილეობა და პრაქტიკული სწავლა იმისათვის, რომ სასწავლო მასალა მათთვის გასაგები იყოს.

მკვლევარები გვთავაზობენ კინესთეტიკურად შემსწავლელთა შემდეგ დახასიათებას:

- უკეთესად იმახსოვრებენ, როდესაც თავად ქმნიან. ეს ურჩევნიათ ნახვას ან მოსმენას;

- პრობლემის გადაჭრისას ხშირად ირჩევენ ისეთ ხერხს, რომელიც მაღალ ფიზიკურ აქტიურობას საჭიროებს;

- არ უყვართ ისეთი პროცესი, რომელიც მხოლოდ ყურებას ითხოვს;
- უყვართ იმიტაციები, დრამატული ინსცენირებები და აქტივობები ღია ცის ქვეშ.

უნდა გვახსოვდეს, რომ მათ უყვართ მოდელები და ხშირად აგებენ მოდელებს დამოუკიდებელი პროექტებისათვის; თავიანთ ემოციებს გამოხატავენ „სხეულის ენით“.

მთავარია, სწავლებისას სხვადასხვაგვარ მეთოდებს მივმართოთ – ისეთ მეთოდებს, რომლებიც ითვალისწინებს მოსწავლეთა ხედვის, სმენის და მოძრაობის გამოყენებას სასწავლო აქტივობებში.

როგორც ცნობილია, ყველა შემომავალ მონაცემს გონება უმკლავდება პერცეპტუალური რეგისტრატორის ან რეტიკულაციური აქტივაციის სისტემის (ლამ) მეშვეობით. ეს მძლავრი სისტემა სწრაფად წყვეტს, ღირს თუ არა მისთვის ყურადღების მიქცევა. თუ სენსორულ მეხსიერებაში არსებული ინფორმაცია სწრაფად არ იქნა კოდირებული, იგი დაიკარგება. რის კოდირებას ახდენენ მოსწავლეები, დამოკიდებულია იმაზე, თუ რას აქცევენ ყურადღებას. დიფერენციაციის თეორიის გამოყენებისას მასწავლებელი გეგმავს აქტივობებს სხვადასხვა მოდალობის მოსწავლეებისთვის, ქმნის ეფექტურ სასწავლო გარემოს, რითაც ეხმარება კლასში მყოფ სხვადასხვა შესაძლებლობის მქონე მოსწავლეებს, ისწავლონ. როდესაც მოსწავლეს სასწავლო მასალა მიეწოდება შესაბამის მოდალობაში, ხდება ინფორმაციის სწრაფად კოდირება და ის არ იკარგება.

საკლასო ოთახში დიფერენციაციის თეორიის გამოყენება შესაძლებელია სხვადასხვა ფორმატში:

1. სასწავლო მასალა და აქტივობები ყველა მოდალობის მოსწავლეზეა გათვლილი;
2. კლასში ჯგუფების ფორმირება ხდება სწავლის მოდალობის მიხედვით და თითოეული ჯგუფისთვის შექმნილია შესაბამისი სავარჯიშო.

პირველი ფორმატი ეყრდნობა იმ მოსაზრებას, რომ მოსწავლე სწავლობს ყველა მოდალობით, მაგრამ დომინანტური ერთ-ერთი მოდალობაა და ამ ფორმატით სწავლების დროს მასალის მაქსიმალურ გააზრებას იმ აქტივობით მიაღწევს თითოეული მოსწავლე, რომელი მოდალობაცაა მისთვის დომინანტური. ამიტომ ამ ფორმატით სწავლების წარმატება დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად სწორად ახერხებს მასწავლებელი აქტივობების დონეზე დიფერენციაციის თეორიის რეალიზებას.

მეორე ფორმატი ეყრდნობა იმ მოსაზრებას, რომ მთავარია, მოსწავლემ იმ მოდალობით ისწავლოს, რომელიც მისთვის დომინანტურია. ამ ფორმატით სწავლების ეფექტურობა დამოკიდებულია ორ ფაქტორზე:

1. რამდენად სწორად მოახერხა მასწავლებელმა ჯგუფების დაკომპლექტება შესაბამისი მოდალობის მიხედვით;
2. რამდენად სწორადაა ადაპტირებული სასწავლო აქტივობა კონკრეტული მოდალობის ფარგლებში.

პრაქტიკაში მეორე მოდალობა უფრო პოპულარულია, თუმცა განათლების სპეციალისტები მუდმივად აღნიშნავენ პირველი ფორმატის ეფექტურობას. ასაკობრივ განვითარებასთან ერთად შერეული მოდალობით სწავლების ხარისხი იზრდება, თუმცა დომინანტური მოდალობა ადამიანს ბოლომდე უნარჩუნდება. შესაძლოა, გაკვეთილის დაგეგმვა დაეყრდნოს იმ მოსაზრებას, რომ მოსწავლე ყველა მოდალობით სწავლობს, თუმცა თითოეული აქტივობის ფარგლებში გამოჩნდება, რომ ერთი მოდალობაა დომინანტური, ანუ დიფერენციაციის თეორია აქტივობების დონეზე რეალიზდება. მნიშვნელოვანია, დავსვათ შეკითხვა:

რა ხდება შემდეგ, ანუ რამდენად აქტუალურია დიფერენციაციის თეორია საკითხის ღრმა გააზრების, მაღალი სააზროვნო უნარების განვითარების თვალსაზრისით; როგორ ახერხებს მოსწავლე ანალიზს, სინთეზს და შეფასებას – რამდენად დინამიკური და ტრანსფერულია შექმნილი ცოდნა? მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები მიიღებენ და გადაამუშავენ ინფორმაციას, ის გონების ფილტრებში გაივლის. სწორედ გონება გადანყვეტს, თუ რა უნდა მოუხერხდეს ამ ინფორმაციას. აზროვნების პროცესი განსაზღვრავს იმ ფაქტორებს, რომლებიც ეხმარება მოსწავლეებს, უკეთესად შეძლონ მასალის ღრმად გააზრება და ერთმანეთთან დაკავშირება. ამისთვის კი მასწავლებელს სხვადასხვა როლის შესრულება უწევს: 1. ზოგიერთი მოსწავლისათვის ის კოლეგა ხდება აღმოჩენების პროცესში. 2. ზოგიერთი მოსწავლისათვის მასწავლებელი მწვრთნელის როლს ასრულებს. 3. არიან მოსწავლეები, რომლებსთვისაც ის წამქეზებლის როლს ასრულებს. 4. მასწავლებელი ვალდებულია, შინაარსის გამოტანაში დაეხმაროს ზოგიერთ მოსწავლეს. მასწავლებლის სხვადასხვა როლი სასწავლო პროცესისადმი დიფერენცირებული

მიდგომიდან გამომდინარეობს, რადგან დიფერენციაციის თეორია აღიარებს მოსწავლეებს შორის არსებულ მნიშვნელოვან განსხვავებებს და თითოეული მოსწავლის უნიკალურობას.

10. საგანმანათლებლო რესურსები

საგანგებოდ ამ სახელმძღვანელოსათვის მომზადებული შემდეგი სახის საგანმანათლებლო რესურსები:

- ელექტრონული რესურსი (საილუსტრაციო მასალა თითოეული გაკვეთილისათვის);
- სახატავი პროგრამები;
- ხელოვნების შესახებ აუდიო/ვიდეო მასალა (ლინკები)

ეს რესურსები ატვირთული იქნება გამომცემლობის ვებგვერდზე და ხელმისაწვდომი იქნება ნებისმიერი მასწავლებლისათვის.

მასწავლებელს შეეძლება თითოეული გაკვეთილისათვის დამატებითი საილუსტრაციო მასალის გამოყენება საგანგებოდ IV კლასის სახელმძღვანელოსათვის შექმნილი ელექტრონული რესურსიდან, რომელიც გამომცემლობის ვებგვერდზე იქნება ატვირთული. გარდა ამისა, ვებ გვერდზევე იქნება მითითებული კომპიუტერული სახატავი პროგრამებისა და აუდიო და ვიდეო მასალის ლინკები. ამ მასალების გამოყენება უზრუნველყოფს სწავლების მიზნის წარმატებით განხორციელებას და შედეგების ეფექტურად მიღწევას.

11. მოსწავლის შეფასების პრინციპები

სწავლის შედეგების მიღწევის უზრუნველყოფა და სწავლა/სწავლების ხარისხის მართვა მოსწავლის შეფასებით ხორციელდება. შეფასება უნდა განხორციელდეს მრავალფეროვანი მეთოდით და დიდი ინტენსივობით, რაც მოსწავლის შესაძლებლობების შემდგომი განვითარების წინაპირობას წარმოადგენს.

V- VI კლასებში მოსწავლე ფასდება ათქულიანი სისტემით.

მოსწავლის შეფასების მიზანია სწავლის ხარისხის გაუმჯობესება. შეფასება მიმდინარეობს მთელი სასწავლო წლის განმავლობაში, სისტემატიურად და ხელს უწყობს მოსწავლის შესაძლებლობების მაქსიმალურად გამოვლენას. მნიშვნელოვანია, აგრეთვე, რომ შეფასება თანაბარ პირობებში უნდა აყენებდეს სხვადასხვა შესაძლებლობის მქონე მოსწავლეებს.

ხელოვნების საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, შეფასების სხვადასხვა ფორმა უნდა იქნას გამოყენებული: წერითი და ზეპირი აქტივობები, შემოქმედებითი პრაქტიკული საქმიანობა, ექსპერიმენტის ჩატარება, არგუმენტირებული მსჯელობა, პროექტში მონაწილეობა, გამოფენის ორგანიზება და მასში მონაწილეობა, მასალის მოგროვება და სისტემატიზება, კულტურულ ცხოვრებაში ინტეგრირება.

შეფასების სისტემაში გამოყენებული უნდა იყოს ორი ტიპის შეფასება: განსაზღვრელი და განმავითარებელი.

განმსაზღვრელი შეფასებით დგინდება მოსწავლის ცოდნის ხარისხი და მოსწავლის მიღწევების დონე ანუ სწავლის შედეგი, რომელიც აისახება ქულებში. განმავითარებელი შეფასება ხელს უწყობს სწავლის ხარისხის ამაღლებას, მოსწავლის პოტენციის განვითარებას და მის წინსვლას ანუ ამ შემთხვევაში ფასდება სწავლის პროცესის დინამიკა. განმავითარებელი შეფასების ფორმები და საშუალებებია: მასწავლებლის კომენტარი, თვითშეფასების კითხვარი, მასწავლებლის რეკომენდაცია.

შეფასების ტიპები და მათი გამოყენება დროის მიხედვით		
	განმსაზღვრელი	განმავითარებელი
მიმდინარე	ყოველდღიური დავალებელის შესრულება, გაკვეთილზე ჩართულობა, პროექტის რომელიმე ეტაპი ან სხვ, რომელშიც ნიშანი იწერება.	ყოველდღიური დავალებელის შესრულება, გაკვეთილზე ჩართულობა, პროექტის რომელიმე ეტაპი ან სხვ. რომელშიც ვუხსნით მოსწავლეს, როგორ გააუმჯობესოს შედეგები.
შემაჯამებელი	რაიმე თემის, დროის მონაკვეთის, პროექტის ბოლოს მიღებული ნიშანი.	რაიმე თემის, დროის მონაკვეთის, პროექტის ბოლოს მიღებული სიტყვიერი შეფასება, კომენტარი, რუბრიკით შეფასება და სხვ.

სემესტრული ნიშნის შემადგენელი ნაწილები

მოსწავლის ნიშანი უნდა გამომდინარეობდეს მის მიერ საგნის შესწავლის სხვადასხვა კომპონენტისგან. მოსწავლეები ფასდებიან შემდეგი სამი კომპონენტის მიხედვით:

- ა) საშინაო დავალება;
- ბ) საკლასო დავალება;
- გ) შემაჯამებელი დავალება

სამივე კომპონენტს შეფასებისას თანაბარი წონა აქვს.

სწავლა/სწავლების პროცესში გამოიყენება განმავითარებელი და განმსაზღვრელი ტიპის შეფასებები.

განმავითარებელი შეფასება მოსწავლის თანდათანობით განვითარების პროცესს აკონტროლებს, აღნიშნავს მიღწეულ შედეგებსაც და ნაკლოვანებებსაც, ხელს უწყობს სწავლის ხარისხის გაუმჯობესებას. ეს შეფასება საშუალებას აძლევს მასწავლებელს დააკვირდეს მოსწავლის მიღწევებს, დააფიქსიროს მისი საჭიროებები, ხოლო შემდეგ ხელი შეუწყოს მის განვითარებას. ხარვეზის/ნაკლოვანების აღმოჩენის დროს მოსწავლე იმედოვნებს, რომ მასწავლებელი მიუთითებს, რას უნდა მიაქციოს ყურადღება უკეთესი შედეგის მისაღწევად, არ ფერხდება და არ უქრება სწავლის მოტივაცია. ახალი ცოდნის ათვისების პროცესში მასწავლებელი და მოსწავლე ერთად ცდილობენ მოსწავლის ძლიერი და სუსტი მხარეების დადგენას, იმ ფაქტორების იდენტიფიცირებას, რომლებიც შესაძლოა შემაფერხებელ როლს თამაშობდნენ და განსაზღვრავენ მათი გადალახვის ტაქტიკას. ამასთან, მოსწავლეს უყალიბდება თვითშეფასების უნარი, იზრდება მისი შეგნება და პასუხისმგებლობა. განმავითარებელი შეფასება აფასებს მოსწავლეს საკუთარ მიღწევებთან მიმართებით, აჩვენებს მის წინსვლას და მომავალი განვითარების პერსპექტივებს.

განმავითარებელი შეფასება მოიცავს ისეთ ელემენტებს როგორცაა შეფასებისა და თვითშეფასების სქემები. შეფასება იყენებს მასწავლებლის კომენტარს და რჩევა-დარიგებას, დაკვირვებას; ეყრდნობა შეფასებისა და ურთიერთშეფასების სქემებს. განმავითარებელი შეფასება ეყრდნობა ცოდნის ათვისების ან უნარის განვითარების დონეებს და ეტაპებს. ამდენად შეფასება მოსწავლის მიღწევებს დინამიკაში აფასებს.

განმავითარებელი შეფასების მიზანს სწავლის ხარისხის გაუმჯობესება და მოსწავლის განვითარების ხელშეწყობა წარმოადგენს. მისი შეფასების საგანი სწავლის პროცესია, ხოლო შეფასების შედეგად შეიძლება მიღებულ იქნას განსხვავებული აქტივობის შეთავაზების, სწავლის სხვა სტრატეგიის შერჩევის, კონკრეტული რჩევის მიცემის გადანყვეტილება. განმავითარებელი შეფასების მეშვეობით შეიძლება განისაზღვროს, მიღწეულია თუ არა კონკრეტული წინსვლა (მოსწავლის საკუთარ მიღწევებთან მიმართებით).

განმსაზღვრელი შეფასება გამოიყენება სწავლის ხარისხის შესამოწმებლად და ადგენს ეროვნული სასწავლო გეგმით და საგნობრივი სტანდარტით განსაზღვრული სწავლის შედეგების მიღწევას. განმსაზღვრელი შეფასება I-IV კლასებში ფასდება პირობითი ნიშნებით, V-VI კლასებში - ქულით.

სასწავლო პროცესში მოსწავლეები ფასდებიან სამი კომპონენტის მიხედვით:

- საშინაო დავალება
- საკლასო დავალება

- **შემაჯამებელი დავალება**

განმავითარებელი შეფასება გამოიყენება როგორც საკლასო, ისე საშინაო დავალებების შეფასებისას. ხოლო განმსაზღვრელი შეფასება გამოიყენება მხოლოდ შემაჯამებელი კომპონენტის შეფასებისას. თავის მხრივ, შემაჯამებელი დავალება თავს უყრის და აფასებს მოსწავლის წიგნის (სახელმძღვანელოს) ერთი სტრუქტურული ელემენტის (თავის) შესწავლის შემდეგ მოსწავლის მიერ მიღწეულ შედეგებს ანუ სტანდარტით განსაზღვრულ ნორმასთან მიმართებით შექმნილი ცოდნისა და უნარ-ჩვევების ფლობის დონეს.

შემაჯამებელ დავალებებს უნდა ახლდეს შეფასების რუბრიკა, დავალების ტიპის გათვალისწინებით ანუ თეორიული და პრაქტიკული ნაშრომის შეფასება.

შემაჯამებელი დავალებების შესრულება აუცილებელია ყველა მოსწავლისათვის. დადებითი ან უარყოფითი შემაჯამებელი შეფასების მიღების შემთხვევაში სასურველია, მასწავლებელმა გააკეთოს წერილობითი კომენტარი, რაც, ერთ შემთხვევაში, ხარვეზის აღმოფხვრის საწინდარი გახდება, ხოლო მეორე შემთხვევაში, მოტივაციას აუმაღლებს მოსწავლეს.

შეფასების კომპონენტები

საკლასო დავალება

1. პრაქტიკული სამუშაო, რომელიც ფასდება რამდენიმე კრიტერიუმის მიხედვით:

- სახვითი და გამოყენებითი ელემენტების და პრინციპების, ტექნიკის და მასალის ფლობა
- შემოქმედებითი მიდგომა, ორიგინალური გადაწყვეტილების მიღება
- ორგანიზებულობა (დროის ლიმიტის დაცვა, საჭირო მასალა/აღჭურვილობა, სისტემურობა)
- ჯგუფური მუშაობის უნარი, თანამშრომლობა

2. **საკუთარი და სხვისი ნამუშევრის განხილვაში მონაწილეობა**

3. **ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზი/განხილვა, რაც ფასდება რამდენიმე კრიტერიუმის მიხედვით:**

- განხილვაში აქტიური მონაწილეობა
- აზრის დასაბუთებულად წარმოჩენა
- სხვისი აზრის მიმართ პატივისცემის დემონსტრირება

4. **საკუთარი და სხვების ნამუშევრების წარდგენა, რაც ფასდება შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით:**

- სათქმელის ნათლად გადმოცემა; კონტაქტი აუდიტორიასთან
- თვალსაჩინოების და ტექნიკური საშუალებების გამოყენება
- კითხვებზე შესაბამისი პასუხის გაცემა

საშინაო დავალება:

- პრაქტიკული სამუშაო
- ინფორმაციის და ვიზუალური მასალის მოძიება
- რეფერატი, ესსე

შემაჯამებელი დავალებები:

- მასშტაბური პრაქტიკული ნამუშევარი
- გამოფენა
- ტესტირება/კროსვორდი
- მოხსენება/რეფერატი (მხატვრული ნაწარმოების, შემოქმედის, ეპოქის შესახებ).

სემესტრული ნიშნის შემადგენელი ნაწილები

მოსწავლე უნდა შეფასდეს შემდეგი კომპონენტების მიხედვით:

- ა) მიმდინარე საკლასო დავალება;
- ბ) საშინაო დავალება;
- გ) შემაჯამებელი დავალება (ტესტირება და პრაქტიკული სამუშაო);

თითოეული საგნის სწავლებისას, სკოლა კათედრების მეშვეობით ადგენს მინიმუმ სამ კომპონენტს პირველი ხუთიდან, რომელსაც ანიჭებს პროცენტულ წონებს 90%-ის ფარგლებში. დანარჩენი 10%-ის განაწილება ხდება მასწავლებლის მიერ უკვე მოსწავლეებთან შეთანხმებით. პირველად მასწავლებლები აცნობენ მოსწავლეებს კათედრის მიერ შემუშავებულ კომპონენტებს და უხსნიან, თუ რას მოელიან

თითოეული კომპონენტის შეფასებისას. ამის შემდეგ მოსწავლეებთან ერთად ეძებენ იმ კრიტერიუმს, რომელიც, მათი აზრით, კარგი იქნებოდა, რომ დამატებით ათი პროცენტის ფარგლებში ყოფილიყო გამოყენებული. მასწავლებელი შესაძლებელია ეხმარებოდეს მოსწავლეებს ამ კომპონენტის გააზრებაში, მაგრამ მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლეებმა თვითონ გადაწყვიტონ ამ კომპონენტის რაობა და შეფასების დონეები.

ძირითადი მოსაზრებები განმავითარებელი შეფასების შესახებ

განათლების სპეციალისტებმა განმავითარებელი შეფასების არაერთი განმარტება შემოგვთავაზეს მას შემდეგ, რაც პირველად გამოიყენეს ეს ტერმინი. თუ ამ დეფინიციებს შევაჯამებთ, დაახლოებით ასეთ განმარტებას ჩამოვაყალიბებთ: განმავითარებელი შეფასება არის პროცესი, რომელიც გულისხმობს სხვადასხვა აქტივობით, სწავლების სტრატეგიითა თუ სხვა საშუალებებით ინფორმაციის შეგროვებას მოსწავლეთა გაგების/გააზრების დონეზე და ამ ინფორმაციის გამოყენებას მათი პროგრესის ხელშესაწყობად. იმ საშუალებებს, რითაც მსგავს ინფორმაციას ვაგროვებთ, განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტებს ვუწოდებთ.

ნებისმიერი აქტივობა თუ სწავლების სტრატეგია შეიძლება იქცეს განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტად, თუკი იგი ეხმარება მოსწავლეებს, გააზრონ, რისი გაგება უჭირთ და რატომ, გააცნობიერონ საკუთარი სუსტი და ძლიერი მხარეები, ნათელი წარმოდგენა შეიქმნან, თუ რა გზით უნდა წავიდნენ სასურველი შედეგის მისაღწევად. მეორე მხრივ, ერთი და იგივე აქტივობა ან სტრატეგია ზოგჯერ შეიძლება ემსახუროდეს განმავითარებელი შეფასების პროცესს და ზოგჯერ – არა. მაგალითად, კითხვების დასმა

ცნობილია, როგორც განმავითარებელი შეფასების მძლავრი ინსტრუმენტი. თუმცა ზოგ შემთხვევაში კითხვების დასმა ქმნის განმავითარებელი შეფასების საფუძველს, ზოგ შემთხვევაში კი – არა. ეს იმაზე დამოკიდებულია, რამდენად გვაძლევს საშუალებას კითხვები, გავიგოთ მოსწავლეთა გაგების/გააზრების დონე (იხ. მაგალითი განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტების ქვეთავში).

მსგავსი ლოგიკით თუ ვიმსჯელებთ, განმსაზღვრელი შეფასების ინსტრუმენტიც (მაგ., ტესტი) ზოგ შემთხვევაში შეიძლება იქცეს განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტად. მაგალითად, თუ ტესტში ქულებს კი არ დავწერთ, არამედ მოსწავლეებს დავყოფთ მცირე ჯგუფებად და ვთხოვთ, პასუხები შეადარონ წყვილებში, შეარჩიონ პასუხი, რომელიც, მათი აზრით, უფრო შესაბამისია და ახსნან, რატომ ჩათვალეს ასე – ეს აქტივობა უკვე შეიძლება ჩაითვალოს განმავითარებელი შეფასების პროცესად. ამ პროცესის საფუძველად სწორედ განმსაზღვრელი შეფასების ინსტრუმენტი იქცა.

როგორ ეხმარება განმავითარებელი შეფასება მასწავლებელს? განმავითარებელი შეფასება მას აძლევს საშუალებას, შეამოწმოს მოსწავლეების გაგების/გააზრების დონე და შესაბამისად დაგეგმოს სწავლების პროცესი. მასწავლებელს შეუძლია დაფიქრდეს სასწავლო პრაქტიკაზე და თითოეული ბავშვის მიღწევებზე; იმაზე, თუ რა დაეხმარება მას თითოეული მოსწავლის საჭიროებების დაკმაყოფილებაში.

ძირითადი განსხვავება განმსაზღვრელ და განმავითარებელ შეფასებებს შორის ისაა, რომ განმავითარებელი შეფასება ხდება უშუალოდ სასწავლო პროცესის მიმდინარეობის დროს. ეს არის ინტერვენცია რეალურ დროში, რაც გვეხმარება, დროულად აღმოვაჩინოთ მოსწავლის სუსტი მხარეები და მიმართულება მივცეთ მას, სანამ ცოდნას ნიშნით/ქულით შევაფასებთ.

შესაბამისად, ასეთი შეფასება არ გამოიხატება ნიშნით/ქულით, მაშინ როცა განმსაზღვრელი შეფასება უკვე კონკრეტული მასალის ათვისებას/უნარების განვითარებას აფასებს სკალის გამოყენებით და ნიშნით/ქულით გამოიხატება.

არასწორი შეხედულებები განმავითარებელი შეფასების შესახებ

ქვემოთ გთავაზობთ რამდენიმე არასწორ შეხედულებას განმავითარებელ შეფასებასთან დაკავშირებით.

1. განმავითარებელი შეფასება მასწავლებლისგან დიდ დროს და ძალისხმევას მოითხოვს სინამდვილეში განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტები სულაც არ მოითხოვს ბევრ დროს. მაგალითად, მასწავლებლები ისედაც უსვამენ კითხვებს მოსწავლეებს და შეიძლება ეს კითხვები ისე დავსვათ, რომ მათ განმავითარებელი ფუნქცია შეიძინონ.

2. განმავითარებელი შეფასება არის მასწავლებლის კომენტარი

კომენტარი, როგორც წერილობითი, ასევე ზეპირი, არის განმავითარებელი შეფასების მხოლოდ ერთ-ერთი ინსტრუმენტი.

3. განმავითარებელი შეფასება არის მოსწავლის შექება

თუკი მოსწავლეს ვეტყვი: „ყოჩაღ“, „კარგი გოგო/ბიჭი ხარ“ და ზუსტად არ განვუმარტავთ, რა გააკეთა კარგად, მაშინ შექება ვერ იქნება განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტი.

4. კლასის წინაშე დასმული კითხვა „გასაგებია?“ არის განმავითარებელი შეფასება

კითხვები განმავითარებელი შეფასების კარგი ინსტრუმენტია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მაღალი დონის სააზროვნო უნარებზეა გათვლილი. შესაბამისად, კლასის წინაშე დასმული ისეთი კითხვები, როგორცაა „გაიგეთ?“ ან „არის რამე, რაც ვერ გაიგეთ?“ არ არის განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტი.

განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტები

ის, თუ რა გამოდგება განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტად, თავადაც შეგიძლიათ მოიფიქროთ. არსებობს უამრავი ინსტრუმენტი, რომლებიც მასწავლებლებმა შემოგვთავაზეს – გამოსცადეს და გაუზიარეს უამრავ სხვა მასწავლებელს. რაც შეეხება უკვე გამოცდილ განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტებს, მათ შორისაა ერთნუთიანი ესე, შემაჯამებელი ბარათები, თვითშეფასება, თანატოლთა შეფასება, „შუქნიშანი“ და ა. შ. გთავაზობთ რამდენიმე საკმაოდ ცნობილ ინსტრუმენტს, რომლებსაც დღეს უამრავი მასწავლებელი იყენებს.

შემაჯამებელი ბარათები

გაკვეთილის ბოლოს მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს პატარა ფურცლებს – „შემაჯამებელ ბარათებს“, სთხოვს, ანონიმურად უპასუხონ ერთ ან ორ შეკითხვას და დატოვონ მაგიდაზე. ბარათებს რომელიმე მოსწავლე აგროვებს.

კითხვები შეიძლება იყოს ქვემოთ მოცემულის მსგავსი, ან სულაც თქვენ მიერ შერჩეული.

• დანერეთ ორი ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხი, რაც დღეს პირველად გაიგეთ. რატომ არის ეს საკითხები ყველაზე მნიშვნელოვანი?

• რა ვისწავლე დღეს?

• როგორ გამოვიყენებ ამ ცოდნას ყოველდღიურ ცხოვრებაში?

• რომელი საკითხი დარჩა ბუნდოვანი და რატომ?

შემაჯამებელი ბარათები გამოგადგებათ, გაარკვიოთ, თუ რა უჭირთ მოსწავლეებს, როგორ წართა თქვენი გაკვეთილი, მიაღწიეთ თუ არა მიზნებს. მომდევნო გაკვეთილზე აუცილებლად გააკეთეთ წინა გაკვეთილის მცირე შეჯამება და ყურადღება გაამახვილეთ იმ საკითხებზე, რომლებიც მოსწავლეებმა აღნიშნეს ბარათებში. იმის მიხედვით, თუ რომელ კლასში შეგაქვთ შემაჯამებელი ბარათები, პასუხები შესაძლოა განსხვავდებოდეს. ზოგჯერ მოსწავლეები შეიძლება ზერელედ მოეკიდონ ბარათების შევსებას, თუმცა თუ მათ დაანახებთ, რა შედეგი მოჰყვება პასუხების გაცემას, მათი დამოკიდებულებაც შეიცვლება.

კითხვების დასმა

კითხვების დასმა განმავითარებელი შეფასების ერთ-ერთი ყველაზე მძლავრი ინსტრუმენტია, თუმცა საგულისხმოა ის, რომ ნებისმიერი კითხვა ვერ ემსახურება განმავითარებელ შეფასებას. თუ კითხვა მაღალი დონის სააზროვნო უნარებს კი არა, მხოლოდ ფაქტობრივ ცოდნას ამოწმებს, მასწავლებელი ვერ იგებს, რამდენად გაიაზრა მოსწავლემ ახალი მასალა. მაგალითად, კითხვა – „რომელ წელს შეიქმნა რომელიმე კონკრეტული ნაწარმოები?“ რადგან მხოლოდ მზა ცოდნაზეა ორიენტირებული, თუმცა შემდეგი კითხვა – „რომელი მხატვრული ხერხებია გამოყენებული საზეიმო განწყობის, სასიხარულო ემოციების გადმოსაცემად: ნათელი, მკვეთრი ფერები თუ პირქუში, მუქი ფერთა გამა? „შეიძლება გამოვიყენოთ განმავითარებელი შეფასების მიზნით. როცა მოსწავლეებმა ფერის გამოყენების პრინციპები იციან, ასეთი კითხვა ნამდვილად დაგვანახებს, რამდენად ღრმად აქვთ გააზრებული საკითხი.

აუხსენი შენზე პატარას/აუხსენი ბებიას

მოსწავლეებს სთხოვეთ, აუხსნან უმცროს მეგობარს (წარმოსახვით, ან წარმოიდგინონ, რომ ეს უმცროსი მეგობარი გვერდით მჯდომი მოსწავლეა) ახალი ცნება ან მასალა უფრო მარტივად, ვიდრე მასწავლებელმა აუხსნა მათ. განუმარტეთ მოსწავლეებს, რომ წარმოსახვითი მეგობარი, მათ შორის არსებული ასაკობრივი სხვაობის გამო, შესაძლოა ბევრად უფრო ნაკლებ ცოდნას ფლობდეს. ამი-

ტომ მათ მთავარ ამოცანას წარმოადგენს ის, რომ შეძლონ მოცემული ცნების ახსნა ბევრად უფრო მარტივი ენით, ვიდრე ეს გააკეთა მასწავლებელმა. დააკვირდით, როგორ ხსნიან მოსწავლეები ახალ ცნებებს, რათა გაიგოთ, რამდენად ღრმად გაიგეს/გაიაზრეს საკითხი. თუ გადაწყვეტთ, რომ ამით მოსწავლეთა ბებიებს შეურაცხყოფას არ მიაყენებთ, შეგიძლიათ ეს აქტივობა ასე გადააკეთოთ: „აუხსენით ბებიას“.

თანატოლთა შეფასება

არ უნდა დაგვაინწყდეს, რომ თანატოლთა შეფასება შესანიშნავი განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტია და მასწავლებლისგან დიდ ძალისხმევას არ მოითხოვს. სთხოვეთ მოსწავლეებს, გადახედონ ერთმანეთის საშინაო დავალებებს და არასწორ პასუხებს დაურთონ კომენტარები (და არა ქულები. თუ მაინც გადაწყვეტთ ქულების გამოყენებას, მათ აუცილებლად უნდა ახლდეს კომენტარები). კომენტარი უნდა აღწერდეს არა მარტო იმას, თუ რა არის არასწორი, არამედ ნაშრომის გაუმჯობესების გზებსაც. ეს სტრატეგია მასწავლებელს უკეთეს წარმოდგენას შეუქმნის იმაზე, თუ რამდენად კარგად გაიგეს მასალა მოსწავლეებმა.

ტექნოლოგიები და განმავითარებელი შეფასება

ასევე შეგიძლიათ სცადოთ შემდეგი აქტივობა, რომელიც მოსწავლეების მიერ ტექნოლოგიების გამოყენებას ნაახალისებს და თან განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტადაც გამოდგება: დაავალეთ მოსწავლეებს, გააკეთონ რეკლამა ახლად შესწავლილ ცნებასთან დაკავშირებით. მათ უნდა მოიფიქრონ ტექსტი და შესაბამისი ვიზუალიზაცია ახალ მასალაში გამოყენებული ცნებების გასაგებად. ეს აქტივობა დაგეხმარებათ, მეტი გაიგოთ იმის თაობაზე, თუ რა და როგორ გაიგეს მოსწავლეებმა.

კომენტარი/უკუკავშირი

კომენტარი/უკუკავშირი განმავითარებელი შეფასების ყველაზე ცნობილი და გავრცელებული ინსტრუმენტია. მკვლევარებმა 600-ზე მეტი კვლევის საფუძველზე დაასკვნეს, რომ არსებობს ნაშაბლისებელი უკუკავშირი და უკუკავშირი, რომელიც უარყოფითად მუშაობს – ნაშაბლისების ნაცვლად გულს უცრუებს სწავლაზე მოსწავლეს და აუარესებს აკადემიურ შედეგებს. მსგავსად ფორმულირებულმა უკუკავშირმაც კი შეიძლება სხვადასხვაგვარად იმუშაოს მოსწავლეზე, რომელიც წარმატებაზე ორიენტირებულია (მისთვის უკუკავშირი მნიშვნელოვანია, რათა გააუმჯობესოს მოსწავლეობა) და მოსწავლეზე, რომელიც ყველა გზით ცდილობს, თავი აარიდოს წარუმატებლობას. ამიტომ მასწავლებელმა უნდა ეცადოს, ისე მიანოდოს უკუკავშირი ცუდი შედეგის მქონე მოსწავლეს, რომ ეს შედეგი არ იქნას ინტერპრეტირებული, როგორც წარუმატებლობა. მეორე მხრივ, მასწავლებელმა უნდა დაანახოს მოსწავლეებს, რომ ძალისხმევა და გაუმჯობესებული შედეგი ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირი.

დაკვირვება, როგორც განმავითარებელი შეფასება

დაკვირვება ასევე ითვლება განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტად. ამ დროს მასწავლებელს შეუძლია აირჩიოს დაკვირვების რამდენიმე ობიექტი, ან დააკვირდეს მთელ კლასს, მაგრამ აირჩიოს კონკრეტული თემა (მაგ., კომუნიკაცია). მასწავლებელს შეუძლია მთელი კლასის წინაშე გააკეთოს კომენტარები, ან ინდივიდუალურად გაესაუბროს მოსწავლეებს, შეაჯამოს დაკვირვების შედეგები და გამოიყენოს სწავლა/სწავლების პროცესის გასაუმჯობესებლად.

და ბოლოს, ყველაზე მნიშვნელოვანი, რაც უნდა გავითვალისწინოთ, არის ის, რომ ნებისმიერი აქტივობა თუ სტრატეგია განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტი ხდება მხოლოდ მაშინ, თუკი მასწავლებელი და მოსწავლე (გარდა იმისა, რომ გაარკვევენ, როგორია მოსწავლის პროგრესი, რას ვერ იგებს ის) იპოვიან გზებს, როგორ უნდა გაიაზროს მოსწავლემ ესა თუ ის საკითხი. შესაბამისად, განმავითარებელი შეფასების ვერ ერთი ინსტრუმენტის გამოყენება ვერ ჩაითვლება ეფექტურად, თუკი საბოლოო შედეგი არ იქნება საკითხის/ცნების ღრმად გაგება/გააზრება თუ უნარის ათვისება.

როგორც აღვნიშნეთ, თავად შეგიძლიათ შექმნათ/შემოგვთავაზოთ განმავითარებელი შეფასების აქტივობები, გამოსცადოთ, თუ როგორ მუშაობს ეს კლასში და გაუზიაროთ სხვა მასწავლებლებს. ეს იქნება შესანიშნავი შესაძლებლობა მოსწავლეთა შედეგების გაუმჯობესებისა და მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობისთვის.

12. აქტივობების ჩატარებასთან დაკავშირებული ზოგადი რეკომენდაციები

გაკვეთილის დაგეგმვის ზოგადი პრინციპები

1. მოტივაცია

მოსწავლეთა მოტივაციის ასამაღლებლად საჭიროა შესატყვისი გარემოს შექმნა, რისთვისაც აუცილებელია სხვადასხვა ტიპის საგანმანათლებლო რესურსების მოფიქრება და მომზადება.

რესურსები შესაძლებელია შეირჩეს შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით:

- საჭიროება
- ხელმისაწვდომობა
- შენახვის უზრუნველყოფა
- დახმარება

რესურსის შექმნამდე მასწავლებელმა უნდა განსაზღვროს:

• რა არის მის მიერ მოფიქრებულ რესურსში ისეთი, რაც ხელს შეუწყობს მოსწავლეთა მოტივაციის ამაღლებას;

• რა არის მის მიერ მოფიქრებულ რესურსში ისეთი, რაც ხელს შეუწყობს გამოცდილების საფუძველზე სწავლას (სწავლა კეთებით);

• შეუწყობს თუ არა ეს რესურსი ნასწავლის უფრო უკეთ გააზრება-გაგებას;

საგანმანათლებლო რესურსები სხვადასხვა გზით შეიძლება შეიქმნას:

• ხელმისაწვდომი და სკოლაში არსებული რესურსების მოძიება და გამოყენება;

• საგანმანათლებლო რესურსები შესაძლებელია თავად მასწავლებელმა შექმნას. რესურსების შექმნისას შესაძლებელი და სასურველია თანამშრომლობა სასწავლო რესურსების გაცვლის გზით როგორც სხვა საგნების პედაგოგებთან ერთი სკოლის ფარგლებში, ასევე, სხვა სკოლებთანაც.

• რესურსი, ასევე, შეიძლება შეიქმნას მოსწავლეების მიერ და ეს იქცეს სასწავლო პროცესის ნაწილად. მოსწავლეთა ჩართვა სასწავლო რესურსების შექმნის საქმეში სხვადასხვაგვარად შეიძლება.

რეკომენდაცია: შეიძლება, მასწავლებელმა დაავალოს მოსწავლეებს ამა თუ იმ თემასთან დაკავშირებული ბუნებრივი მასალის შეგროვება.

მასწავლებელი უნდა დაეხმაროს თითოეულ მოსწავლეს შექმნას საკუთარი პორტფოლიო, რომელშიც შევა მის მიერ შესრულებული ყველა პრაქტიკული დავალება და საშინაო დავალებები.

2. მასწავლებლის მიერ ჩატარებული წინასწარი სამუშაო

მასწავლებელმა მკაფიოდ უნდა განსაზღვროს გაკვეთილის მიზანი ძირითადი საკითხიდან გამომდინარე. აუცილებლად უნდა გაითვალისწინოს წინარე ცოდნა. ასევე, მასწავლებელმა უნდა გაიაზროს შედეგი, რომლის მიღწევასაც აპირებს (იხ. შინაარსისა და მიზნების რუკა). ამის მიხედვით მასწავლებელმა უნდა შეარჩიოს რესურსები, დაგეგმოს აქტივობები და განსაზღვროს აქტივობებისათვის საჭირო დრო.

3. საკითხის დასმა, ამოცანის განსაზღვრა

მასწავლებელი გაკვეთილის დასაწყისში ნათლად განსაზღვრავს და აცნობს მოსწავლეებს გაკვეთილის მიზანს და უსახავს კონკრეტულ ამოცანას.

4. ძირითადი და დამხმარე სასწავლო მასალა

საკითხის დასმისა და ამოცანის განსაზღვრის შემდგომ მასწავლებელი გადადის კონკრეტულ მასალაზე. შესაძლებელია, გაკვეთილი პირდაპირ აქტივობით დაიწყოს. ამ საგნის სპეციფიკიდან გამომდინარე, გაკვეთილის ამ ეტაპზე განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება განსახილველი თემის შესაბამის ილუსტრაციასაც. მისი გაცნობის შემდეგ მასწავლებელი სვამს ინტერაქტივის კითხვებს, რითიც უბიძგებს მოსწავლეებს გამოთქვან სურათიდან მიღებული პირველი შთაბეჭდილება, აღწერონ სურათი, გააანალიზონ იგი, იმსჯელონ და საკუთარი აზრი გამოთქვან მის შესახებ. დამხმარე სასწავლო მასალად მასწავლებელს შეუძლია გამოიყენოს CD-ზე მოცემული სხვადასხვა სახის რესურსი.

5. დამოუკიდებელი სამუშაო

თითქმის ყველა თემა შეიცავს პრაქტიკულ სამუშაოს, რომელსაც მოსწავლე დამოუკიდებლად, წყვილებში ან ჯგუფურად ასრულებს გაკვეთილის მსვლელობისას; დამოუკიდებელი სამუშაო სრულდება ან სახატავ რვეულში ან სახელმძღვანელოს თანმხლებ მოსწავლის სამუშაო რვეულში.

ამის შედეგად მასწავლებელს საშუალება ეძლევა, შეამოწმოს, როგორ გაიგეს მოსწავლეებმა ახსნილი მასალა და როგორ გამოიყენეს ეს ცოდნა პრაქტიკულად. აქ ყურადღება უნდა მიექცეს იმ გარემოებას, რომ შესრულებული სამუშაოს ხარისხი თანაბარი ვერ იქნება, მაგრამ თუ მოსწავლე ახერხებს გაკვეთილზე შექმნილი ცოდნის რაიმე სახით დემონსტრირებას, თუნდაც სიტყვიერი კომენტარით, შეგვიძლია ჩავთვალოთ, რომ მიზანი მიღწეულია.

6. სავარჯიშოები

ყოველი გაკვეთილის ბოლოს მოცემულია შეკითხვები, რომლებიც მასწავლებელს შეუძლია გაკვეთილის მსვლელობისას დასვას და ამით გაააქტიუროს მოსწავლეები და შეამოწმოს ახალი მასალის ათვისების ხარისხი.

7. დამავირგვინებელ ეტაპზე შესასრულებელი სამუშაო

ყოველი თემატურ ბლოკს ავირგვინებს შემაჯამებელი გაკვეთილი, რომელიც ორი ტიპის დავალებას – პრაქტიკულს და ტესტურს მოიცავს, მათი საშუალებით მოწმდება როგორც მასალის ათვისების, ასევე, შესაბამისი უნარ-ჩვევების გამომუშავების ხარისხი.

მასწავლებლის წიგნში თითქმის ყველა გაკვეთილის სცენარია, თუმცა, შევნიშნავთ, რომ ჩვენ მხოლოდ სავარაუდო სცენარებს გთავაზობთ, თქვენ შეგიძლიათ თავისუფლად, საკუთარი შეხედულების მიხედვით დაგეგმოთ ნებისმიერი გაკვეთილი.

ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით და თითოეული გაკვეთილის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ზოგ შემთხვევაში მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს საშინაო დავალებას. მასწავლებლის წიგნში ზოგიერთ სავარაუდო სცენარში წარმოდგენილია საშინაო დავალება და ინსტრუქცია, რომელსაც მასწავლებელი აძლევს მოსწავლეებს. ბუნებრივია, მასწავლებელს საკუთარი შეხედულებისამებრ შეუძლია ზოგიერთ გაკვეთილში დაამატოს საშინაო დავალება.

13. მასწავლებლის წიგნის პრაქტიკული ნაწილი

მოსწავლის წიგნის (სახელმძღვანელოს) სტრუქტურის ძირითადი ელემენტია თავი, რომელიც ცალკეული გაკვეთილებისგან შედგება. თითოეულ თავში გაერთიანებული გაკვეთილის თემები მიზნად ისახავს როგორც სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების ძირითადი პრინციპებისა და ელემენტების შესწავლას, ასევე, ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით, გარკვეული თეორიული ცოდნის ათვისებას. გაკვეთილების ანუ ცალკეული თემების მონაცვლეობა გულისხმობს გავლილი მასალის ათვისების ხარისხის დიაგნოსტიკას, რაც ახალი ცოდნის და უნარების განვითარების წინაპირობას შეადგენს. გაკვეთილის აგების პრინციპი ამ ასაკის მოსწავლისათვის ბუნებრივი ცნობისმოყვარების გაღვივებას, უკვე არსებულ გამოცდილებაზე ახალი ცოდნის დაშენების პრინციპს ეფუძნება, რაც მოსწავლისათვის სწავლის მოტივაციის შექმნის საუკეთესო საშუალებაა. გაკვეთილის მსვლელობისას ხდება მასალის ათვისების პერმანენტული შემოწმება/შეფასება (საჭიროების შემთხვევაში, ხდება შედეგის კორექცია, რაც სავარაუდო სცენარებშია ასახული); ყოველი თავის ბოლოს შემაჯამებელი გაკვეთილის მეშვეობით ხდება მთელი თავის მასალის შეჯერება და შეფასება შემაჯამებელი დავალებების (პრაქტიკული სამუშაო, ტესტი, თეორიული სამუშაო. მასწავლებლის წიგნში დამატებით მოცემულია მოსწავლის თვითშეფასების რუბრიკების ნიმუშები, რომლითაც მოსწავლე თავად ახდენს მიღწეული შედეგის გაცნობიერებას, ნაკლოვანების/ სიძნელის/ პრობლემის ან მისაღწევი ამოცანის დაფიქსირებას. მოსწავლის წიგნის თითოეულ თავში შესასწავლი მასალა მოცემულია წინარე ცოდნის და გამოცდილების გათვალისწინებით, ასევე მჭიდრო კავშირში სხვა სასკოლო საგნებთან (ბუნებისმეტყველება, ქართული, გეოგრაფია, ისტორია და სხვ.). ახალი ცოდნის შექმნის და უნარების გამომუშავების მყარ საყრდენს შეადგენს თემატიკის დაკავშირება ყოველდღიურ ცხოვრებასთან

და მოსწავლის პრაქტიკულ გამოცდილებასთან. ცოდნის განმტკიცების და შეფასების ერთ-ერთი მექანიზმი სხვადასხვა სახის ტესტური დავალებებია (ვიზუალური ტესტი, თეორიული ტესტი, შერეული ტიპის ტესტი), რომლებიც სრული სახით წარმოდგენილია მასწავლებლის წიგნში.

პრაქტიკულ ნაწილში წარმოდგენილია მოსწავლის წიგნის პირველი თავის ყველა გაკვეთილის სავარაუდო 18 სცენარი, ხოლო მომდევნო 4 თავიდან 9 სცენარი; სულ 27 სცენარი. სავარაუდო სცენარები შერჩეულია ისე, რომ წარმოდგენილი იყოს ყველა ტიპის გაკვეთილი საკუთარი შეფასების მექანიზმებითა და ინსტრუმენტებით: დავალებები, ინტერაქტივი, დისკუსია და ა. შ.... მასწავლებლის წიგნში წარმოდგენილია ყველა გაკვეთილის თემა, მიზანი და სწავლის შედეგის კავშირი ესგ-ის სტანდარტის შედეგთან კონკრეტული ინდიკატორის მითითებით. ყველა გაკვეთილში მითითებულია გაკვეთილის ორგანიზების ფორმები და შესაბამისი რესურსი; სავარაუდო სცენარებში დეტალურად არის გაწერილი აქტივობები და თითოეული აქტივობის კავშირი ესგ-ის სწავლის შედეგთან კონკრეტული საგაკვეთილო დროის მითითებით. ყველა გაკვეთილს ახლავს შეფასების ფორმა და შეფასების კრიტერიუმები, რეკომენდაცია (ძირითადად სწავლა/სწავლების განსხვავებული სტრატეგიის მითითებით), შენიშვნა და ტერმინების განმარტება. სხვადასხვა სახის დავალებები (საკლასო და საშინაო დავალებები, საკლასო დისკუსია, ინტერაქტივი და სხვ.) ორიენტირებულია სხვადასხვა შესაძლებლობისა და საჭიროებების მქონე მოსწავლეებზე. მასწავლებელს ეძლევა სარეკომენდაციო აქტივობები, როგორც დავალების გართულების, ასევე მისი გამარტივების სახით. მასწავლებლის წიგნში (გაკვეთილის სცენარებში) მოცემულია საკლასო და საშინაო დავალებების პრაქტიკული სამუშაო და თეორიული სამუშაო შეფასების კრიტერიუმები, ასევე, შემაჯამებელი დავალებების შეფასების რუბრიკები, დავალების კონკრეტული ტიპის გათვალისწინებით. სცენარების სარეკომენდაციო ნაწილში შეთავაზებულია საშინაო დავალებების შესრულების სხვადასხვა ფორმა და სტრატეგია.

საკმაოდ ფართოა დამატებითი რესურსების – ბეჭდვითი პროდუქცია, ელექტრონული რესურსი (მიზანმიმართულად შერჩეული ელექტრონული რესურსი აიტვირთება გამომცემლობის ვებ-გვერდზე პრაქტიკულად სახელმძღვანელოში განხილულ თითოეულ თემაზე- ეპოქა, კულტურა, მხატვრული ტექნიკა, შემოქმედი, ნაწარმოები და სხვ.) მოცულობა.

მასწავლებლის წიგნში წარმოდგენილია აგრეთვე დამოუკიდებელი პროექტების განხორციელების ძირითადი პარამეტრები: მიზანი, შედეგი და კავშირი ესგ-ის შედეგთან, ორგანიზების ფორმა, აუცილებელი რესურსი, რეკომენდაციები. მრავალფეროვანია სხვადასხვა სახის ტესტური დავალებების ნიმუშები. ამდენად, მასწავლებლის წიგნი პრაქტიკული თვალსაზრისით მოსწავლის წიგნის თანმდევ მეთოდოლოგიურ მხარდაჭერას ახორციელებს და საშუალებას აძლევს მასწავლებელს ისარგებლოს წიგნის ავტორების მიერ შეთავაზებული სავარაუდო სცენარებით; ამავე დროს, აუცილებელ თავისუფლებას ანიჭებს მას წარმართოს საგაკვეთილო პროცესი შემოქმედებითად და კლასის რეალური საჭიროებებიდან გამომდინარე.

14. მასწავლებლის წიგნის დასკვნითი ნაწილი

მოსწავლის წიგნში თითოეული გაკვეთილი ინტერაქტიური ხასიათისაა; გაკვეთილის საკმაოდ დიდი ნაწილი ეთმობა ინტერაქტივის კითხვებს, რომელიც მასწავლებელს საშუალებას აძლევს შეამოწმოს როგორც უკვე გავლილი მასალის ათვისების ხარისხი, ასევე ზოგადი ცოდნა (ინტეგრაცია სხვა საგნებთან, კავშირი ყოფით გამოცდილებასთან), ამასთანავე მოსწავლისათვის წარმოადგენს გარკვეულ ასპარეზს საკუთარი მოსაზრების, ვარაუდის თავისუფლად გამოთქმისათვის. ინტერაქტივის პასუხები მასწავლებლის წიგნის პრაქტიკულ ნაწილში, სავარაუდო სცენარებსა და თითოეულ გაკვეთილში წარმოდგენილია აბრევიატურით პიკ-პასუხი ინტერაქტივის კითხვებზე.

ცოდნის გამდიდრებისა და გაღრმავებისათვის წიგნში წარმოდგენილია დამატებითი ინფორმაცია მასწავლებლისათვის – დიმი, რომელსაც მასწავლებელი, საკუთარი შეხედულებით, საგაკვეთილო პროცესის კონკრეტულ მონაკვეთში აცნობს მოსწავლეს. წიგნს თან ერთვის უცხო სიტყვათა და ტერმინთა ლექსიკონი.

15. მასწავლებლის წიგნთან დაკავშირებული შენიშვნები

1. მასწავლებლის წიგნში განწერილია ყველა გაკვეთილის მიზანი, შეფასება, გაკვეთილისათვის საჭირო რესურსი, მუშაობის ფორმა და გაკვეთილის შედეგები, ტერმინები, შეფასების ფორმა და კრიტერიუმები, შენიშვნა და რეკომენდაციები

2. მასწავლებლის წიგნში მოცემულია 27 გაკვეთილის სავარაუდო სცენარი და ყველა სხვა გაკვეთილის მიზანი, შედეგი კონკრეტული ინდიკატორის მითითებით, მუშაობის ფორმა, რესურსი, შეფასების ფორმა და კრიტერიუმები, ტერმინები, შენიშვნები და რეკომენდაციები. ასევე, ელექტრონულ ფორმატში წარმოდგენილია სხვადასხვა ტიპის დამატებითი მასალა.

3. მნიშვნელოვანია, რომ მასწავლებელმა გაკვეთილის დაგეგმვის დროს გაითვალისწინოს წინარე ცოდნა, რაც იმას გულისხმობს, რომ მან აუცილებლად უნდა მოამზადოს წინასწარ ის შეკითხვები, რომლითაც გამოვლინდება კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებული უკვე განვლილი მასალის ცოდნა და ასევე წინა პერიოდში გამომუშავებული უნარ-ჩვევები. სწორედ ესაა ის ბაზისი, რომლებზეც შემდგომ მასწავლებელმა ახალი მასალა უნდა დააშენოს და შესაბამისი პრაქტიკული უნარ-ჩვევები გამოუმუშავოს მოსწავლეს.

4. მნიშვნელოვანია, რომ ყოველი გაკვეთილის ბოლოს მოსწავლეებმა მოანესრიგონ სამუშაო ადგილი, რათა სასწავლო პროცესი სუფთა გარემოში გაგრძელდეს. მოსწავლეებმა სამუშაო ადგილი – მერხები, კლასი – ყოველ ჯერზე უნდა დაასუფთაონ. მასწავლებელმა ამ ჩვევის გამომუშავებაზე ყურადღება უნდა გაამახვილოს და საჭიროებისამებრ, შეახსენოს მოსწავლეებს ამ მოვალეობის შესახებ.

5. მასწავლებელი უნდა ეცადოს, აღზარდოს მოსწავლეებში საკუთარ და სხვის ნამუშევართან ფაქიზად და გულისყურით მოპყრობის კულტურა.

6. გაკვეთილის სცენარებში ყველა აქტივობის დრო სავარაუდოა. მასწავლებელს, საკუთარი შეხედულებებისამებრ, კლასის შესაძლებლობიდან გამომდინარე, შეუძლია შეცვალოს თითოეული აქტივობის ხანგრძლივობა. თუ მასწავლებელი ჩათვლის, რომ პრაქტიკულ სამუშაოს მეტი დრო უნდა დაუთმოს და პრეზენტაციისათვის დრო აღარ რჩება, მას შეუძლია ის მომდევნო გაკვეთილზე გადაიტანოს.

16. გაკვეთილების სავარაუდო სცენარები

მოსწავლის წიგნის შინაარსი

პირველი ნაწილი

როგორ გამოვიყენოთ წიგნი 5

I თავი

1. ბედნიერ მოგზაურობას გისურვებთ	6
2. ამსტერდამი.....	8
3. ჰოლანდიური პეიზაჟი	10
4. ჰოლანდიური მხატვრობა.....	12
5. ქალაქის ანარეკლი წყალში	14
6. ქალაქის გერბი და დევიზი	15
7. მადრიდი.....	16
8. მადრიდი — ფეხბურთის ქალაქი.....	18
9. ქუჩის აბრა.....	20
10. პარკი გუელი	22
11. საოცნებო პარკი	24
12. ათენი	26
13. ფლუგერი.....	28
14. ბერძნული ლარნაკები	30
15. მოგზაობა ქუჩის ქვეშ	31
16. დიდი ქალაქების ეზოები	32
17. ოცნების სახლის ფანჯარა	33
18. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში I	34

II თავი

19. სტამბოლი.....	36
20. დასურათებული ისტორიული ფაქტი.....	38
21. ქრისტიანული და მუსლიმანური სტამბოლი.....	40
22. ორნამენტი.....	42
23. ნისლიანი ალბიონის დედაქალაქი	44
24. როგორ იხატება წვიმა	46
25. ინგლისური წიგნის გრაფიკა.....	48
26. ნახატებიანი წიგნი.....	50
27. საახალწლო ნაძვის ხე	52
28. მცხეთა	54
29. საქართველოს ციხესიმაგრეები	56
30. ქართული ხელოვნება	58
31. ქართული ჩუქურთმა	60
32. ქართული მხატვრობა	62
33. მოსაწვევი	64
34. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში II	66

მეორე ნაწილი

III თავი

35. პარიზი.....	4
36. წერტილებით ხატვა	6
37. გეომეტრიული ნატურმორტი	8
38. სივრცე სიბრტყეზე	10
39. მაღალი მოდის დედაქალაქი	12
40. ახალი ხელოვნების დედაქალაქი....	14
41. ქაირო	16
42. ეგვიპტური სუვენირი	18
43. ჯადოსნური ხალიჩა	19
44. ძველი ეგვიპტის ხელოვნება	20
45. პორტრეტი.....	22
46. ჩემი ახლობლის პორტრეტი.....	23
47. რომი	24
48. ნატურმორტი	26
49. რენესანსის მხატვრობა	28
50. ორიგინალური საჩუქარი.....	30
51. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში III	32

IV თავი

52. ცათამბჯენების ქალაქი.....	34
53. თანამედროვე ხელოვნება	36
54. აბსტრაქციონისტები	38
55. ზამთარი ნიუ იორკში	40
56. ბერლინი.....	42
57. ბერლინის კედელი.....	44
58. ექსპრესიონისტები.....	46
59. ზოოპარკი	48
60. ჩრდილოეთის დედაქალაქი	50
61. შავი ტუში	52
62. ფერადი ტუში	53
63. ქალაქი	54
64. ზემოდან დანახული სამყარო	56
65. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში IV	58

პროექტი I. ერთი შედეგის ისტორია.. 60

პროექტი II. თეატრის ჯადოსნური
სამყარო .....

შემაჯამებელი გაკვეთილი 1 .....

შემაჯამებელი გაკვეთილი 2 .....

შემაჯამებელი გაკვეთილი 3 .....

შემაჯამებელი გაკვეთილი 4 .....

ლექსიკონი..... 68

1. ბედნიერ მოგზაურობას გისურვებთ

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ სხვადასხვა კულტურის თავისთავადობის განსაზღვრის უნარი, ხელოვნების ძეგლების მიხედვით ამა თუ იმ ქვეყნის კულტურის ამოცნობის უნარ-ჩვევა, გაუღვივოთ ფანტაზია და წარმოსახვით მოგზაურობის უნარი. განუუმტკიცოთ არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ სახელმძღვანელოს პრინციპი; მოსწავლეს განუვითაროთ სხვადასხვა კულტურის თავისთავადობის განსაზღვრის უნარი, ხელოვნების ძეგლების მიხედვით ამა თუ იმ ქვეყნის კულტურის ამოცნობის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძ-

ლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

დრო: 20 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი ან ბარათი, კალამი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: სასწავლო წლის დასაწყისში მასწავლებელი ესაუბრება მოსწავლეებს იმაზე, თუ რას შეისწავლიან ისინი ხელოვნების გაკვეთილებზე, აცნობს მათ ახალ სახელმძღვანელოს და განუმარტავს, რომ მათ წინ წარმოსახვითი მოგზაურობა ელოდებათ მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში. „გიყვართ მოგზაურობა?“ – კითხვით მიმართავს იგი მოსწავლეებს. სავარაუდოდ, მოსწავლეები ადასტურებენ, რომ მოგზაურობა უყვართ და მოსწონთ. მასწავლებელი სთხოვს მათ დაასახელონ, სად ყოფილან ისინი მშობლიური კუთხის გარდა – საქართველოში თუ მის ფარგლებს გარეთ. მოსწავლეები პასუხობენ კითხვაზე, ყვებიან საკუთარი მოგზაურობის შესახებ. თითოეულ მათგანს მასწავლებელი სთხოვს, აღწეროს, რა ნახა იქ საინტერესო, ისეთი, რაც მანამდე ნანახი არ ჰქონდა.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეების პასუხები მრავალფეროვანია, ზოგი განსხვავებულ ბუნებას აღ-

ნერს, ზოგი ყურადღებას ისტორიულ ძეგლებზე ამა-
ხვილებს. კლასი ინტერესით ისმენს მათ მონათხრობს.

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი საუბ-
რობს იმის შესახებ, რომ ნებისმიერი მოგზაურობა
ახალ შთაბეჭდილებებთან, ახალ ინფორმაციასთან
არის დაკავშირებული. ეს ყველაფერი კი სულიერად
ამდიდრებს ადამიანს, ფართო თვალსაზრისს და წარ-
მოსახვას უვითარებს მას. შემდეგ იგი სთავაზობს
მოსწავლეებს, ქალაქის ფურცელზე ან საგანგე-
ბო ბარათზე ჩამოწერონ ის ქვეყნები ან ქალაქები,
რომელთა მონახულება სურთ. აღნიშნონ, აგრეთვე,
რისი დათვალიერება სურთ შერჩეულ ადგილას.
საკლასო დავალების შესრულების შემდეგ მასწავლე-
ბელი აგროვებს ხელმოწერილ ბარათებს – სასწავლო
წლის განმავლობაში მოსწავლეები, სავარაუდოდ,
იმოგზაურებენ დასახელებულ ქვეყნებში და თი-
თოეულ მოსწავლეს საშუალება ექნება დაწეროს
ბარათზე, რა ინფორმაცია შეიძინა წარმოსახვითი
მოგზაურობის დროს, რა შეიტყო ახალი და როგორი
შთაბეჭდილებები აქვს მოგზაურობის შემდეგ.

გაკვეთილის შემდეგ მონაკვეთში მასწავლებელი
სთხოვს მოსწავლეებს, კარგად დააკვირდნენ სა-
ხელმძღვანელოში წარმოდგენილ ილუსტრაციებს.
იგი ყოფს მოსწავლეებს წყვილებად და უთითებს იმ
ილუსტრაციის ნომერს, რომლის მიხედვითაც მათ
უნდა ამოიცნონ ქალაქი. ფოტოებზე ხელოვნების
ადვილად საცნობი ნიმუშებია წარმოდგენილი,
რომელთაგან თითოეული საკუთარი ქვეყნის
სიმბოლოდ არის ქცეული.

პ.ი.კ. 1. ქართლის დედა – თბილისი **2.** პიზის კოშკი
– იტალია, ქ. პიზა. **3.** აკროპოლისი – საბერძნეთი, ქ.
ათენი, **4.** სვეტიცხოველი – საქართველო, მცხეთა.
5. ეიფელის კოშკი – საფრანგეთი, ქ. პარიზი. **6.**
ბიგ ბენი – ინგლისი, ქ. ლონდონი. **7.** კოლიზეუმი
– იტალია, ქ. რომი. **8.** ცათამბჯენები – ამერიკის
შეერთებული შტატები, ნიუ-იორკი. **9.** სიდნეის
ოპერა – ავსტრალია, ქ. სიდნეი.

მოსწავლის აქტივობა: წყვილები რიგრიგობით
ასახელებენ ქალაქს და იმ ძეგლს, რომელიც
ამოიცნეს. შესაძლებელია, მოსწავლეებმა ყველა
ფოტოს მიხედვით ვერ ამოიცნონ ქალაქი ან
ქვეყანა. მასწავლებელი ესაუბრება მათ იმის
შესახებ, რომ სახელმძღვანელო დაეხმარება მათ
ამ და კიდევ მრავალი სხვა ქვეყნის გაცნობაში. იგი
უამბობს მოსწავლეებს იმის შესახებ, რომ ყველაზე
უკეთ ამა თუ იმ ქვეყანას მისი წეს-ჩვეულებები,
ტრადიცია, კულტურა და ხელოვნება გვაცნობს.
იმისთვის, რომ ნამდვილი მოგზაურობა ნაყოფიერი
და მდიდარი შთაბეჭდილებების მომცემი იყოს,
ადამიანს მოგზაურობაში წასვლამდე უნდა ჰქონდეს

გარკვეული წარმოდგენა იმის შესახებ, თუ სად მიდის
და რა უნდა ნახოს იქ. სწორედ ამაში დაეხმარება
მათ სახელმძღვანელო.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ
მსჯელობის უნარი, სხვადასხვა კულტურის მახასი-
ათებლების ამოცნობის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ. VI.5. მოსწავლემ უნდა
შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების
სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება
ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ
კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების
ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით
და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტო-
რიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ
მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგ-
ლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის
კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ
ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და
საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, კალამი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი სთა-
ვაზობს ერთგვარ სახალისო სიტუაციურ თამაშს
– მოსწავლეები ემზადებიან სამოგზაუროდ. ისინი
ჩამოწერენ იმ ნივთებს, რომლებიც, მათი აზრით,
აუცილებლად სჭირდებათ ამ მოგზაურობაში. თითო-
ეული მოსწავლე დათქმული დროის განმავლობაში
ადგენს საჭირო ნივთების სიას და შემდეგ წარუდ-
გენს მას კლასს. ამ სიაში შეიძლება მოხვდეს ისეთი
ნივთები, როგორც არის მაგალითად კომპასი –
ჯუნგლებში, უდაბურ მიწებზე სამოგზაუროდ, მზის
სათვალე და ქუდი – სამხრეთის ქვეყნებისთვის, და
მრავალი სხვა რამ. მასწავლებელი ურჩევს მათ, რომ
აუცილებლად იქონიონ თან ფოტოაპარატი ლირს-
შესანიშნაობების გადასაღებად, აგრეთვე ბლოკნო-
ტი და კალამი, რათა, სურვილისამებრ, ჩაიწერონ
საკუთარი შთაბეჭდილებები ან ჩაიხატონ ძეგლები,
რომლებიც ყველაზე მეტად მოეწონათ. სასარგებ-
ლო რჩევაა, აგრეთვე, მუზეუმების ან კულტურული
მემკვიდრეობის სხვა ძეგლების დათვალიერებისას
კატალოგის ან ბუკლეტის შექმნა, რომელშიც თავ-

მოყრილია საჭირო ინფორმაცია ძეგლების შესახებ. ამგვარად „შეიარაღებული“ მოგზაური დროს ფუჭად არ დაკარგავს და სამშობლოში ახალი შთაბეჭდილებებით სავსე დაბრუნდება.

გაკვეთილის დასასრულს მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს საშინაო დავალებას. მოსწავლემ უნდა დაასახელოს ერთი ქალაქი, რომელშიც ყველაზე მეტად სურს მოგზაურობა, მოიძიოს ინფორმაცია მის შესახებ და დაასაბუთოს, რამ განაპირობა მისი არჩევანი. დავალება სრულდება წერილობით და მომდევნო გაკვეთილზე თითოეული მოსწავლე წარუდგენს საკუთარ არჩევანს კლასს.

ტერმინები: ორიგინალი (ლათ. origina lis თავდაპირველი) – დედანი

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: სხვადასხვა კულტურის თავისთავადობის ამოცნობის უნარი, ხელოვნების ნაწარმოების მიხედვით ამა თუ იმ კულტურის დახასიათების უნარი. მსჯელობისა და პრეზენტაციის უნარ-ჩვევა.

2. ამსტერდამი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ წარმოსახვა, გავაცნოთ ჰოლანდიური არქიტექტურისა და კულტურის ტიპური ძეგლები. გამოვუმუშაოთ მატერიალური კულტურის ძეგლების ანალიზისა და დასკვნების დამოუკიდებლად გაკეთების უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• გამოსახულებას გააზრებულად ანანილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

• ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

• მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ფანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ფანრი);

• ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ჰოლანდიური კულტურის სახასიათო ნიშნების ამოცნობის უნარი; განუვითაროთ გრაფიკული მასალის გამოყენებით ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა სახასიათო დეტალების დაფიქსირებით.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

დრო: 20 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, მსოფლიოს პოლიტიკური რუკა

აქტივობის მოკლე აღწერა

აქტივობა I

მასწავლებლის აქტივობა: მოგზაურობა მსოფლიოს ულამაზეს ქალაქებში ამსტერდამიდან იწყება. მასწავლებელი საუბრობს იმის შესახებ, რომ ამსტერდამი ევროპის ერთ-ერთი პატარა ქვეყნის – ნიდერლანდების დედაქალაქია. „ხომ არ იცით, რა ჰქვია ამ ქვეყანას მეორენაირად?“ – ეკითხება იგი მოსწავლეებს. შესაძლოა, მოსწავლეებმა იცოდნენ, რომ ეს ქვეყანა ჰოლანდიაა. შემდეგ საუბარი ჰოლანდიის მდებარეობას ეხება. მოსწავლეები დამოუკიდებლად ან მასწავლებლის დახმარებით პოულობენ რუკაზე ჰოლანდიას და მის დედაქალაქს.

მასწავლებელი და მოსწავლეები ერთად ეცნობიან გაკვეთილის პირველ პარაგრაფს, რომელშიც ქალაქის დაარსების ისტორია და მის სახელთან დაკავშირებული ლეგენდაა მოთხრობილი. მასწავლებელი უხსნის მათ ახალი სიტყვის მნიშვნელობასაც, რომელიც ფერით გამოყოფილ არეზეა მოცემული.

გაკვეთილის ტექსტში ფერად არეზე მოცემულია დამატებითი ინფორმაცია „ამსტერდამის დევიზი, დროშა და გერბი“. მოსწავლეები ეცნობიან მას. მასწავლებელი ეკითხება მოსწავლეებს მათი აზრით, რა მნიშვნელობა აქვს დევიზის და გერბის არსებობას. მოსწავლეთა პასუხები შეიძლება მრავალფეროვანი იყოს, მაგრამ მნიშვნელოვანია, რომ მათ ზუსტად ესმოდათ, რისთვის ირჩევენ დევიზს, რას უნდა გამოხატავდეს დევიზი. დამატებითი ინფორმაციის გაცნობისას მასწავლებელი შეახსენებს მოსწავლეებს, რომ მეორე მსოფლიო ომი 1941-1945 წლებში მიმდინარეობდა და მასში ჰოლანდია, ისევე როგორც ევროპის მრავალი ქვეყანა, ნაცისტური გერმანიის

წინააღმდეგ იბრძოდა. ამდენად, ამსტერდამის დევიზად ქცეული სიტყვები მთელი ჰოლანდიელი ხალხის სულისკვეთებას გამოხატავს.

გაკვეთილი გრძელდება მსჯელობით ტიპური ჰოლანდიური სახლებისა და ქუჩების შესახებ. მოსწავლეები ეცნობიან ფოტოებს და მასწავლებელი სთხოვს მათ, აღწერონ ისინი. ფანჯრებით დაცხრილული ვინრო ფასადების აღწერისას მასწავლებელი სვამს მომდევნო ინტერაქტივის შეკითხვებს.

პ.ი.კ. მოსწავლეები მსჯელობენ იმის თაობაზე, რომ მიწის სიმცირის გამო სახლები მიჯრით არის ჩამწყობებული, ქუჩაზე მათი ვინრო ფასადები გამოდის, ხოლო სახლის ძირითადი მასივი ეზოს სიღრმეში ფასადის უკან მდებარეობს. ბევრი ფანჯარა განათების, მზის შუქის დეფიციტს ავსებს. ამიტომაც არ იხურება ჰოლანდიურ სახლებში დარბაზები.

მასწავლებელი ეკითხება მოსწავლეებს — ნყლით სავსე არხებით კიდეც რომელი ქალაქია ცნობილი მსოფლიოში? სავარაუდოდ, მოსწავლეები ადვილად ამოიცნობენ, რომ ეს ვენეციაა და სწორედ ამის გამო უწოდებენ ამსტერდამს ჩრდილოეთის ვენეციას.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ჩანაფიქრის შესაბამისი სახატავი მასალის არჩევის და ჰოლანდიური კულტურის სახასიათო ელემენტის გამოსახვის უნარ-ჩვევა. განვუმტკიცოთ ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• გამოსახულებას გააზრებულად ანანილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განანილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

• ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით,

სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, გრაფიკული სახატავი მასალა.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: გაკვეთილის ბოლო მოკვეთი ეთმობა ტიპურად ჰოლანდიური ნაგებობის – ქარის ნისქვილის და მისი ფუნქციების გაცნობას. რასაკვირველია, ამგვარი ნისქვილები მსოფლიოს სხვა ქვეყნებშიც გვხვდება, მაგრამ ჰოლანდიელებმა ალბათ ყველაზე უკეთ გამოიყენეს ქარის ნისქვილის შესაძლებლობები და ამით აიხსნება ის, რომ იშვიათად ნახავთ ძველებურ ჰოლანდიურ პეიზაჟს, რომელზეც ერთი ან რამდენიმე ქარის ნისქვილი არ იყოს გამოსახული.

გაკვეთილის დასასრულს მოსწავლეები იღებენ დავალებას სწრაფი ჩანახატების სახით წარმოადგინონ ჰოლანდიური ქარის ნისქვილის გამოსახულება, მოსწავლეებმა უნდა გამოიყენონ ნებისმიერი სახატავი მასალა და მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე შექმნან ნისქვილის გრაფიკული გამოსახულება სახასიათო დეტალების აღნიშვნით. მოსწავლეები უნდა შეეცადონ ასევე, ჰოლანდიისთვის დამახასიათებელი გარემო შეუქმნან ნისქვილს..

საშინაო დავალება: გაკვეთილის ბოლოს მასწავლებელი საშინაო დავალების ორ თემას სთავაზობს მოსწავლეებს. 1. ცნობილია, რომ ამსტერდამში კიდევ მრავალი ღირსშესანიშნაობაა, მათ შორისაა ვინსენტ

ვან გოგის მუზეუმი. მოსწავლეებმა უნდა მოიძიონ ინფორმაცია ამ მუზეუმის და ვან გოგის ნამუშევრების შესახებ და სასურველი ფორმით წარმოადგინონ კლასის წინაშე. 2. სათანადო ლიტერატურის ან ინტერნეტის მეშვეობით მოსწავლეებმა უნდა მოიძიონ რომელიმე სხვა ქალაქის დროშა და გერბი, სხვა საინტერესო ინფორმაცია მის შესახებ და მოძებნილი მასალა სტენდზე წარმოადგინონ.

ტერმინები: დამბა – საგანგებო ნაგებობა, ჯებირი, რომელიც წყალს აკავებს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: სხვადასხვა კულტურის თავისთავადობის ამოცნობის უნარი, ხელოვნების ნაწარმოების მიხედვით ამა თუ იმ კულტურის დახასიათების უნარი. მსჯელობისა და პრეზენტაციის უნარ-ჩვევა.

3. ჰოლანდიური პეიზაჟი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ ტიპური ჰოლანდიური პეიზაჟის დამახასიათებელი ნიშნების ამოცნობის უნარი, განვუვითაროთ მოცემულ თემაზე აკვარელის საღებავით პეიზაჟის შექმნის უნარი, მუშაობის ეტაპების დაგეგმვისა და მათი თანმიმდევრულად შესრულების ჩვევა

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად. ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის ნერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ინფორმაცია ჰოლანდიის და ტიპური ჰოლანდიური პეიზაჟის შესახებ.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

დრო: 15 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ ინფორმაციას და ვიზუალურ მასალას ჰოლანდიის ბუნებისა და ტიპური ჰოლანდიური პეიზაჟის შესახებ. იგი ყურადღებას ამახვილებს სივრცის გადმოცემის ხერხებზე, ასევე, ტიპური ჰოლანდიური ბუნების ხედის მიერ აღძრულ განწყობილებაზე და იმ მხატვრულ ხერხებზე, რომლითაც ჰოლანდიელი მხატვრები ახერხებენ ამ შთაბეჭდილების მიღწევას. მოსწავლეები ეცნობიან მასალას, მსჯელობენ, სვამენ კითხვებს მათთვის საინტერესო საკითხებზე. მასწავლებელი სთხოვს მათ მოემზადონ პრაქტიკული სამუშაოს შესასრულებლად.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ აკვარელის ტექნიკით ჰოლანდიური პეიზაჟის შექმნის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური

განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასნობობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტი, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 20

რესურსი: სპეციალური აკვარელის სახატავი ან ჩვეულებრივი ფურცელი, აკვარელის საღებავი, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები, ღრუბელი, ბამბა, ფანქარი, საშლელი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ეცნობიან აკვარელით მუსაობის ეტაპებს, რომლებიც სახელმძღვანელოშია მოცემული და შემდეგ იწყებენ საკლასო დავალების შესრულებას.

მასწავლებელი თვალყურს ადევნებს მათ და მითითებებს აძლევს ტექნიკურად გამართული ნამუშევრის შესაქმნელად. მოსწავლეები ითვისებენ მასწავლებლის რჩევებს და მითითებებს. სამუშაოს დასრულების შემდეგ აცდიან მათ გაშრობას და აწესრიგებენ სამუშაო ადგილებს.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ნამუშევრის წარდგენის, მასზე საუბრის, ტერმინების გააზრებულად გამოყენების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესა-

ხებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევრები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები წარადგენენ ნამუშევრებს, საუბრობენ აკვარელის ტექნიკის შესახებ, რომლითაც შეასრულეს ის. უთითებენ ჰოლანდიური პეიზაჟის დამახასიათებელ ნიშნებს, აღნიშნავენ როგორ გადმოსცეს სივრცე და რა პრინციპი გამოიყენეს კომპოზიციის აგებისას. აფასებენ თანაკლასელთა ნამუშევრებს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტიკრიუმები: მოცემულ თემაზე პეიზაჟის შექმნის უნარი, აკვარელის ტექნიკის სპეციფიკურ თვისებათა ცოდნა და გამოყენების უნარ-ჩვევა, სამუშაოს ეტაპობრივი შესრულების უნარ-ჩვევა.

4. ჰოლანდიური მხატვრობა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ მხატვრული ნაშრომების ანალიზის, მასში სოციალური და ისტორიული კონტექსტის ამოცნობის უნარი; განვუმტკიცოთ დეტალების მიხედვით ამა თუ იმ ჟანრის და კულტურის იდენტიფიცირების, ანალიზის და შეფასების უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებებზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

ბაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოების (ჰოლანდიური მხატვრობის ნიმუშების) სტილისტური ნიშნების, დამახასიათებელი ელემენტების ამოცნობის უნარი; მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის და კონკრეტულ ეპოქასთან/კულტურასთან მისი დაკავშირების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებებზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

დრო: 20 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური ან წყვილებში (მასწავლებლის შეხედულებისამებრ)

რესურსი: სახელმძღვანელო, ელექტრონული რესურსი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის და მოსწავლეთა აქტივობა

გაკვეთილი XVII საუკუნის ჰოლანდიური მხატვრობის ტიპური ნამუშევრების გაცნობას, ანალიზს და ინტერაქტიულ მასალებს ეძღვნება. მასწავლებელი სახელმძღვანელოს მეშვეობით აცნობს მოსწავლეებს ჰოლანდიური მხატვრობის ნიმუშებს, საუბრობს იმაზე, რამდენად მდიდარი ტრადიციები აქვს XVII საუკუნის ფერწერას და რა ძირითადი ნიშან-თვისებები გააჩნია მას. ამის შემდეგ იგი საკუთარი შეხედულებისამებრ (კლასის რიცხოვნებიდან გამომდინარე)

სთავაზობს მოსწავლეებს ინდივიდუალურად ან წყვილებში ინტერაქტიულ რეჟიმში იმუშაონ ნარმოდგენილ ილუსტრაციებზე.

სახელმძღვანელოში პირველ ილუსტრაციაზე იან ვერმეერის საკმაოდ ცნობილი სურათი „მუსიკის გაკვეთილი“ ნარმოდგენილი. მოსწავლე/მოსწავლეთა წყვილი ეცნობა ილუსტრაციას და კომენტარს/ინტერაქტივის კითხვებს, რომელიც აღნიშნულ ნამუშევარს ახლავს თან. მასწავლებელი განსაზღვრავს დროს (სავარაუდოდ 5 წთ), რომლის განმავლობაშიც კლასი მუშაობს შეთავაზებულ ნამუშევარზე. მოსწავლეები მსჯელობენ ვერმეერის სურათის შესახებ. მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლეები საკუთარ ინტერპრეტაციას სთავაზობენ თანაკლასელებს იმის თაობაზე, თუ ვინ არის სურათზე გამოსახული მამაკაცი. სავარაუდოდ, ის შეიძლება იყოს მუსიკის მასწავლებელი, რომელიც თვალყურს ადევნებს გაკვეთილის მსვლელობას.

მომდევნო აქტივობის თემაა ვერმეერის სურათი „მხატვრის სახელოსნო“. მოსწავლეები ეცნობიან მოკლე კომენტარებს და 2-3 წუთის შემდეგ გამოთქვამენ საკუთარ მოსაზრებას სურათის კომპოზიციური აგების პრინციპების შესახებ. ინტერაქტივის კითხვა სურათზე გამოსახულ ფარდის როლს ეხება. სავარაუდოდ, მოსწავლეები აღნიშნავენ, რომ სასურათე სიბრტყე მთლიანად არის შევსებული სახელოსნოს ინტერიერის გამოსახულებით, ხოლო მარცხენა კიდეში გადანული ფარდის ფრაგმენტი ერთგვარი თეატრალური ფარდის როლს ასრულებს. გარდა ამისა, მნიშვნელოვანია რომ მოქმედება სურათის სიღრმეში ხდება. თავად მოლბერტთან მჯდომი მხატვარი მაყურებლისკენ ზურგშექცევით არის ნარმოდგენილი, რაც აძლიერებს შემთხვევით დანახული კადრის შთაბეჭდილებას. მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს, იმსჯელონ როგორც კომპოზიციის აგების პრინციპზე, ასევე სურათის კოლორიტზე, იმ ფერებზე, რომლებსაც იყენებს მხატვარი აზრობრივი აქცენტების დასმის მიზნით.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავივარჯიშოთ დაკვირვების და ხელოვნების ნაწარმოების ინტერპრეტაციის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით

და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

აქტივობის მოკლე აღწერა

გაკვეთილის შემდეგი მონაკვეთი მომდევნო სამი ილუსტრაციის განხილვას და ანალიზს ეთმობა. მუშაობის მიზანია წარმოდგენილი ნამუშევრების შესახებ მსჯელობის შედეგების მიხედვით XVII საუკუნის ჰოლანდიის ცხოვრების ტიპური წესისა და გარემოს რეკონსტრუქცია და ინტერპრეტაცია. სამივე სურათზე ჰოლანდიური ცხოვრების სხვადასხვა ასპექტია წარმოდგენილი; ერთგან (პიტერ დე ჰოოპი) შიდა ეზო და იქ მყოფი ადამიანები არიან წარმოდგენილი. გარემო გულდასმით არის ამოწერილი, ხოლო კომპოზიცია თითქმის შემთხვევითი კადრის ხასიათს ატარებს. ყოველდღიური სამოსი, საყოფაცხოვრებო საგნები, თავად არქიტექტურული დეტალები თითქოს გვახედებს საუკუნების მიღმა. იან სტენის ნამუშევარზე საგანგებოდ არ არის მითითებული სათაური. მოსწავლეები აკვირდებიან სურათზე წარმოდგენილ საოჯახო სცენას, ადამიანებს და, სავარაუდოდ, ქალის შენუხებული სახით, პოზით, მაჯაზე მოკიდებულ ხელით, აკეთებენ დასკვნას, რომ აქ შეუძლოდ მყოფი ადამიანი და ექიმია გამოსახული. დეტალებზე დაკვირვების და სხვა ნამუშევრებთან მათი შედარების საფუძველზე მოსწავლეები აგრძელებენ იმ ელემენტების ჩამოთვლას, რითიც შეიძლება ამ სურათზე წარმოდგენილი ინტერიერის მიკუთვნება საკმაოდ შეძლებული ფენისათვის. ასეთი ელემენტებია: მდიდრული ჩარჩოებით შემკული ფერწერული ტილოები კედლებზე, ავეჯი. ორი ქალის სამოსის შედარება საშუალებას იძლევა, ვივარაუდოთ, რომ ერთი მათგანი (პაციენტი) ქალბატონია, ხოლო მეორე – მოსამსახურე.

იან სტენის მეორე სურათზე მაგიდის გარშემო მსხდომი ადამიანები არიან გამოსახული. ისინი ერთმანეთს ესაუბრებიან. ძალიან პატრონის მუხლებთან არის გამოსახული და ისიც თითქოს გემრიელი ლუკმის მოლოდინშია. სურათზე მეგობრული ატმოსფერო სუფევს.

აქტივობის მიზანი ისაა, რომ მოსწავლეებს განუვითაროს ხელოვნების ნაწარმოების მეშვეობით მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მიღების და მისი

ანალიზის უნარი; გაუვარჯიშოს მათ დაკვირვების და ინტერპრეტაციის უნარი.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ინფორმაციის მიღების უნარი, არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი.

5. ქალაქის ანარეკლი ნყალში

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ თეორიული ცოდნის და ინფორმაციის პრაქტიკულად გამოყენების უნარი, გაუვლვივოთ ფანტაზია, განვუვითაროთ სახატავი მასალის თავისებურებათა პრაქტიკაში გამოყენების უნარი. გრაფიკული ნამუშევრის შესაქმნელად მასალის მიზანმიმართულად არჩევის და არჩეული მასალის მხატვრული შესაძლებლობების გამოვლენის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);
- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);
- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;
- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ ტრადიციული და განსხვავებული ტექნიკის გამოყენების უნარი ანაბეჭდის მისაღებად.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);
- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

დრო: 35 წთ (ნამუშევრის გასაშრობად საჭირო დროის გათვალისწინებით)

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, გუაშის ან აკვარელის საღებავი, ფუნჯი, წყლის ქურჭელი, ხელსახოცები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: პრაქტიკული გაკვეთილის დასაწყისში მოსწავლეები ეცნობიან ახალ ფოტომასალას, რომელზეც კარგად ჩანს ტიპური ჰოლანდიური ქუჩის ხედი, სარკმლებით დაცხრილული ვიწრო ფასადები და მათი ანარეკლი წყლის ზედაპირზე. მასწავლებელი განუმარტავს მოსწავლეებს, რომ გაკვეთილზე სწორედ მსგავსი ხედის დახატვა უნდა სცადონ და ამისათვის უმჯობესია, წყლის საღებავები გამოიყენონ. მოსწავლეები ემზადებიან პრაქტიკული სამუშაოს შესასრულებლად. ისინი გულდასმით ეცნობიან შესასრულებელი სამუშაოს ეტაპებს და რჩევებს, რომლებიც ფერად ფონებზეა მოცემული. ამ რჩევების გათვალისწინება გაუადვილებთ მათ მუშაობას.

მოსწავლეები ათვალისწინებენ ნიგნში წარმოდგენილ ამსტერდამის ფოტოებს. მასწავლებელი აძლევს ინსტრუქციას მოსწავლეებს. პრაქტიკული სამუშაოს შესრულებისას მოსწავლეები იცავენ შესასრულებელი სამუშაოს თანმიმდევრობას, შუაზე ყოფენ ფურცელს (ჰორიზონტალურად) და ზედა ნაწილზე ხატავენ ნაგრძელბული ფორმის სახლებს, ზოგი სახლის სახურავი სამკუთხედი, ზოგის ოვალური, ზოგის კი კუთხოვანი შეიძლება იყოს, ეს მოსწავლეთა ფანტაზიაზეა დამოკიდებული. ამის შემდეგ მოსწავლეები სახლებს განსხვავებული ფერებით დაფარავენ (გუაშით). სახლების გაშრობის შემდეგ ფანჯრებს უფრო მუქი საღებავით გამოყოფენ, თავად სახლებს დეკორატიულად გააფორმებენ – ჰორიზონტალური ხაზებით. შემდეგ ქვედა ნაწილში სარკისებურად იმეორებენ სახლების ანარეკლს,

ოლონდ სწორი ხაზების მაგივრად კლაკნილ ხაზებს გამოსახვენ, რაც წყლის ანარეკლის ეფექტს აძლიერებს. ნახატის საღებავით დაფერვისას აცდიან მას გაშრობას. როდესაც საღებავი გაშრება, მათ ჯერ მუქი პასტელით ან გუაშით კლაკნილი სილუეტები უნდა მონიშნონ, შემდეგ კი, მოყვითალო ან ღია ცისფერი პასტელით ისეთივე კლაკნილი ხაზები მონიშნონ, ლურჯი საღებავით ცა და წყლის დარჩენილი ადგილები დაფარონ. ანარეკლის მისაღებად მოსწავლეებს შეუძლიათ გამოიყენონ ანაბეჭდის მილების მარტივი ტექნიკა-მონოტიპია. ორად გაყოფილი ფურცლის ზედა ნაწილზე ნახატის შესრულების შემდეგ ფურცელი ფრთხილად გაკეცონ და ნახატს სუფთა მხარე დააფარონ, მსუბუქად დააწვენ ზემოდან. მიღებული გამოსახულება ოდნავ ბუნდოვანი, გადღაბნილი იქნება და წყლის ზედაპირზე არსებულ ანარეკლს დაემსგავსება.

ნამუშევრის დასრულების შემდეგ მოსწავლეები კლასის წინაშე საკუთარი ნამუშევრების პრეზენტაციას აწყობენ.

აქტივობა II

აქტივობის შედეგი: აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევრები

აქტივობის მოკლე აღწერა

სამუშაოს დასრულების შემდეგ კლასში ეწყობა „ჰოლანდიური გამოფენა“; მოსწავლეები ყვებიან საკუთარი ჩანაფიქრის და მიღებული შედეგის შესახებ, უზიარებენ ერთმანეთს გამოცდილებას. კლასი ერთობლივად მსჯელობს, ვინ შეძლო დასმული ამოცანის დამაჯერებლად და ეფექტურად გადაჭრა.

ტერმინები: მონოტიპია-ანაბეჭდის მიღება რაიმე ზედაპირზე დატანილი გამოსახულებიდან მასზე ზემოდან დადებულ სხვა მასალაზე.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე /შემაჯამებელი

კრიტერიუმები: წარმოსახვით ხატვის უნარი, თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად გამოყენების უნარი, სახატავი მასალის სპეციფიკის ფლობა

6. ქალაქის გერბი და დევიზი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვეუშავოთ თეორიული ინფორმაციის გაცნობიერების და პრაქტიკულ სამუშაოში მისი შესაბამისად გამოყენების უნარი. განვევითაროთ დასმული ამოცანის შემოქმედებითად გადაჭრის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ბაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნობიერებინოთ გერბის და დევიზის არსი და დანიშნულება. გავაცნოთ რამდენიმე ქალაქის გერბი, განვუვითაროთ მათი ინტერპრეტაციის უნარი.

აქტივობის შედეგი:

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, მასწავლებლის მიერ მომზადებული რესურსი სხვადასხვა ქალაქის გერბების გამოსახულებით.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი ესაუბრება მოსწავლეებს შუა საუკუნეების დროს ჩასახულ ტრადიციებზე, რომლის მიხედვითაც ყველა ქალაქს საკუთარი გერბი და დევიზი უნდა ჰქონდეს. ბუნებრივია, არც გამოსახულება და არც დევიზის ტექსტი შემთხვევითი არაა; ისინი ყოველთვის გამოხატავს კონკრეტული ქალაქის მსოფლმხედველობას და ძალიან გვეხმარება მისი მაცხოვრებლების ბუნების, ხასიათის, მრწამსის გაგებაში. მასწავლებელი სთხოვს გაეცნონ ვილნიუსის, რომის გერბებს, რომლებიც სახელმძღვანელოშია წარმოდგენილი და გაიხსენონ ამსტერდამის გერბი.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები აღწერენ სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ გერბებს, აკავშირებენ მათ თქმულებებთან, სახარებასთან; საუბრობენ, როგორი მხატვრული ხერხები და ელემენტებია (კომპოზიცია, ფერი, პერსონაჟები, სამოსი, ატრიბუტები) გამოყენებული და როგორ შთაბეჭდილებას ქმნის ისინი.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ჩანაფიქრის შესაბამისი სახატავი მასალის არჩევის და ნამუშევრის შესრულების უნარი; განუმტკიცოთ ერთობლივად მუშაობის უნარ-ჩვევები.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორ-

ციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

• მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

მუშაობის ფორმა: წყვილებში/ჯგუფებში (მუშაობის ფორმის შესახებ მასწავლებელი გადაწყვეტილებას იღებს კლასის რიცხოვნების გათვალისწინებით).

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი წყვილებად ან ჯგუფებად ყოფს მოსწავლეებს და სთხოვს ერთობლივად შეასრულონ საკუთარი ქალაქის/სოფლის/დასახლების გერბი და აირჩიონ დევიზი.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ინაწილებენ ფუნქციებს, განიხილავენ სხვადასხვა ვარიანტს, თანხმდებიან რომელიმე მათგანზე, იწყებენ მუშაობას და სასურველი სახატავი მასალით ასრულებენ დავალებას.

აქტივობა III

აქტივობის შედეგი: აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური

განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებებზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: წყვილებში/ჯგუფებში

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები გამოფენენ შესრულებულ ნამუშევრებს და საუბრობენ მათ შინაარსზე და გამოყენებულ ხერხებზე. მასწავლებელი უსვამს დამატებით კითხვებს და აძლევს საშუალებას თანაკლასელებს აუხსნას, რატომ აირჩია კონკრეტული გამოსახულებები.

ტერმინები: გერბი, დევიზი

შენიშვნა: მუშაობის ფორმის შესახებ მასწავლებელი იღებს გადაწყვეტილებას.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თეორიული ცოდნის გაცნობიერების და პრაქტიკულად გამოყენების უნარი, შემოქმედებითი მიდგომა.

7. მადრიდი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ესპანეთის დედაქალაქის – მადრიდის ღირსშესანიშნაობები, განვუვითაროთ არქიტექტურულ ნაგებობათა შედარებითი და სახვითი ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზის უნარი.

შედეგი: აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის

გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ინდიკატორი

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ესპანეთის დედაქალაქის ისტორია, გამოვუმუშაოთ ამ ინფორმაციის ანალიზის, ისტორიულ ეპოქასთან დაკავშირების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

დრო: 20 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი ესაუბრება მოსწავლეებს ესპანეთის დედაქალაქის მადრიდის ისტორიის, მისი ემბლემის, ისტორიული ფაქტების შესახებ. ეკითხება, რა იციან ამ ქვეყნის და ქალაქის შესახებ, ხომ არა აქვთ ნანახი რომელიმე ლირშესანიშნავი ძეგლი და ასე შემდეგ.

მასწავლებელი სვამს ინტერაქტივის კითხვებს და ისმენს მოსწავლეების პასუხებს; საჭიროების შემთხვევაში, იგი აზუსტებს პასუხებს, უხსნის მათ ისტორიულ გარემოებებს თუ სხვა დეტალებს.

პ.ი.კ. 1. მადრიდი დაარსდა იმ დროს, როდესაც ესპანეთი კორდოვის ემირატში შედიოდა და ის არაბებს ჰქონდათ დაპყრობილი. ამიტომ არ არის გასაკვირი, რომ ქალაქის სახელწოდება არაბული სიტყვიდან მომდინარეობს.

2. კორიდა ესპანელთა ეროვნული ტრადიციული შეჯიბრი/სანახაობაა, რომლის დროსაც ტორეადორი ერკინება სპეციალურად შერჩეულ ხარს.

3. ფრანცისკო რიჩის სურათზე „აუტოდაფე“ ისტორიული სიზუსტითაა აღწერილი ის გარემო, რომელიც ძველად ესპანეთში იმართებოდა რელიგიური ცერემონიები, პროცესიები, ღვთისმსახურთა ქადაგებები, დამნაშავეთა განაჩენის საჯარო წაკითხვა და მისი აღსრულება.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ არქიტექტურული ნაგობების ანალიზის უნარი, საკუთარი მოსაზრებების წარდგენის, წყვილებში მუშაობის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და

საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების და-გეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/გგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- ვირტუალურ გგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

დრო: 25 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ელექტრონული რესურსი ესპანეთის ცნობილი მუზეუმების ექსტერიერებისა და ინტერიერების გამოსახულებით.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი აჩვენებს მოსწავლეებს ელექტრონულ რესურსს რეინა

სოფიასა და პრადოს მუზეუმების ექსტერიერის გამოსახულებებით. იგი წყვილებად ყოფს კლასს და სთხოვს 5 წუთის განმავლობაში დააკვირდნენ, აღწერონ და შემდეგ კლასს წარუდგინონ მოსაზრებები ამ არქიტექტურული ნიმუშევერების შესახებ. განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმონ ძველი ტრადიციული და თანამედროვე არქიტექტურის დეტალების არწერას ფასადების კომპოზიციაში.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეთა წყვილები ერთობიდან ერთმანეთს და ემზადებიან მოსაზრებების წარსადგენად. დათქმული დროის ამონურვის შემდეგ ისინი ასახელებენ იმ დეტალებს, რომლებიც მათი აზრით თანამედროვე ფორმებს განასახიერებს.

ტერმინები: აუტოდაფე – რელიგიური ცერემონიები, პროცესიები, ღვთისმსახურთა ქადაგებები, დამნაშავეთა განაჩენის საჯარო წაკითხვა და მისი აღსრულება.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტიკიუმები: თეორიულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით ხელოვნების ნაწარმოებთა შედარების, ანალიზის უნარი, ამა თუ იმ კულტურის სახასიათო ნიშნების ამოცნობის უნარი.

8. მადრიდი – ფეხბურთის ქალაქი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ საზოგადოებრივი დანიშნულების ნაგებობების არქიტექტურა, განვუვითაროთ მათი თავისებურებების განსაზღვრის უნარი, განვუმტკიცოთ მოცემულ თემაზე ნამუშევრის დამოუკიდებლად შექმნის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონანსწრობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);
- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი,

ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
  - საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
  - ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);
  - ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;
- ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.**
- ინდიკატორი**
- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;
  - ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);
  - ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

ბაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოეუმუშაოთ არქიტექტურული ნაგებობის და მისი ფუნქციური დანიშნულების დაკავშირების უნარი, ნაგებობების აღწერის და დახასიათების უნარები.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, სხვადასხვა სტადიონის ფოტო

აქტივობის მოკლე აღწერა

აქტივობა I

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს მადრიდის კიდევ ერთ ღირსშესანიშნაობას, მის მთავარ სტადიონს, რომელსაც ტურისტები, როგორც წესი, გვერდს ვერ უვლიან. თავად ესპანელებისთვისაც ფეხბურთი სპორტის უსაყვარლესი სახეობაა, რომელსაც მოსახლეობის დიდი უმრავლესობა ერთგულად გულშემატკივრობს. მასწავლებელი ყურადღებას ამახვილებს იმაზე, რომ სტადიონის არქიტექტურას რამდენიმე აუცილებელი ნიშანი ახასიათებს და მისი გეგმარებისას ეს თავისებურებები აუცილებლად უნდა იყოს გათვალისწინებული. პირველი ეს თავად მოედნის ზომაა, რომელიც კარგად განათებული და მოხერხებული უნდა იყოს სპორტსმენთათვის. მეორე თავისებურება კი ისაა, რომ დიდი რაოდენობის მაყურებელი სწრაფად, შეუფერხებლად უნდა ახერხებდეს სტადიონზე შესვლას და გამოსვლას. ამიტომ უალრესად მნიშვნელოვანია,

რომ მას საკმარისი რაოდენობის შესასვლელი ჰქონდეს და მოძრაობა არ ფერხდებოდეს მაყურებლის დიდი ნაკადის მიუხედავად.

მასწავლებელი ეკითხება მოსწავლეებს, ხომ არ ყოფილან საქართველოში დიდ საფეხბურთო მოედნებზე და როგორია მათი შთაბეჭდილება. სვამს პირველი ინტერაქტივის კითხვებს.

პ.ი.კ. 1. სანტიაგო ბერნაბეუ მადრიდის „რეალის“ მოთამაშე იყო და ამ გუნდში 1912-1927 წწ-ში თამაშობდა. 1943-1978 წწ-ში იგი რეალის კლუბის უცვლელი პრეზიდენტი იყო

2. სტადიონი მომრგალებული კუთხეების მქონე ოთხკუთხედს წარმოადგენს, საკმაოდ პატარა ზომისაა, თუმცა ბევრ მაყურებელს იტევს და ამიტომ მისი ტრიბუნები ძალიან მკვეთრად დახრილ ფერდებზეა განლაგებული. ზემოდან სტადიონი სამეფო გვირგვინს წააგავს.

შემდეგ მოსწავლეები ეცნობიან მადრიდის მეორე სტადიონს და მასწავლებელი სთხოვს შეადარონ ორი სტადიონის გეგმარება და არქიტექტურული იერსახე ერთმანეთს.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები აღწერენ სტადიონებს. სავარაუდოდ აქცევენ ყურადღებას, რომ კალდერონის სტადიონის ტრიბუნები უფრო მეტადაა გადაშლილი და არ არის ისეთ დემრეც ფერდებზე მოთავსებული, როგორც ეს სანიაგო ბერნაბეუს შემთხვევაში იყო. სასურველია, მათი ყურადღება გამახვილდეს იმაზეც, როგორი ფორმა აქვს ამ უკანასკნელის კუთხეებში დატანებულ კოშკებს.

მასწავლებელი სვამს მესამე ინტერაქტივის კითხვებს

პ.ი.კ. 6. კალდერონის სტადიონი უფრო გადაშლილია. მისი ტრიბუნები გადახურული არ არის.

7. განსხვავდება სტადიონის ფორმები, კერძოდ, სანტიაგო ბერნაბეუს სტადიონი უფრო კომპაქტურია და მის კუთხეებში დატანებულ კოშკებს სპირალის ფორმა აქვს, რათა ხელი შეუწყოს მაყურებლის დიდი ნაკადის სწრაფად გატარებას.

8. ცნობილი სტადიონებია ბარსელონას „კამპ ნოუ“, ინგლისის „უემბლის“ სტადიონი, მექსიკაში „ატტეკას“ სტადიონი, მილანის „სან სიროს“ სტადიონი, არგენტინაში „ბომბონერას“ სტადიონი და სხვ.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუფიქროთ ჩანაფიქრის შესაბამისი სახატავი მასალის არჩევის და ნამუშევარში მთავარის გამოყოფის, დინამიკის გადმოცემის უნარები.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე

დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- გამოსახულებას გააზრებულად ანანილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განანილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტი, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);
- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განანილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მოსწავლეები იღებენ დავალებას მათთვის სასურველი სახატავი მასალით შეასრულონ ნამუშევარი სტადიონის თემაზე.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები არჩევენ სახატავ მასალას და წარმოსახვით, გაკვეთილზე ნანახი მასალის საფუძველზე, ხატავენ სტადიონს. მათი ამოცანაა როგორც არქიტექტურული ნაგებობის, ასევე უშუალოდ სპორტული თამაშის აღბეჭდვა; ამდენად, ისინი ცდილობენ დინამიკის გადმოცემას, ასახავენ ზემოდან, მაყურებლის ტრიბუნიდან დანახულ კადრებს, ნებისმიერი ფორმით (ზომა, მდებარეობა, ფერი) გამოყოფენ კომპოზიციაში მთავარ ელემენტებს.

სამუშაოს დასრულების შემდეგ კლასი ემზადება ნამუშევრების პრეზენტაციისთვის.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ პრეზენტაციის უნარები, ტერმინების გააზრებულად ხმარების ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განანილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);
- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევრები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები წარადგენენ სტადიონის თემაზე შესრულებულ ნამუშევრებს, საუბრობენ, რა ხერხები გამოიყენეს მოძრაობის (დინამიკის) გადმოსაცემად, აღწერენ, რომელი სპორტული თამაშია წარმოდგენილი, სიმეტრიულია თუ ასიმეტრიული კომპოზიცია.

მასწავლებელი ყურადღებით უსმენს და, საჭიროების შემთხვევაში, დამხმარე კითხვებს უსვამს მათ.

ტერმინები: ტრიბუნა-საზოგადოდ, ამაღლებული ადგილი ორატორისათვის. სტადიონზე, მოედანზე-ნაგებობა, რომელსაც აქვს საფეხურებით ამაღლებული რიგები მაყურებელთათვის ან იმათთვის, ვინც პარადს იღებს, დემონსტრანტებს ესალმება და სხვ.

შენიშვნა:

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: არქიტექტურული ნაგებობის აღწერა-ანალიზის უნარი, ფუნქციონალური დანიშნულების ამოცნობის უნარი, მოცემულ თემაზე ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა, საპრეზენტაციო უნარები.

9. ქუჩის აბრა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვეუშავოთ მოცემულ თემაზე ორიგინალური ნამუშევრის შექმნის უნარ-ჩვევა, თეორიული ინფორმაციის შემოქმედებითად გადაამუშავების უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად

ინდიკატორი

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის ნერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრებში);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;
- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვეუშავოთ ინფორმაციის ამოკითხვის უნარი საჯარო ხელოვნების ნიმუშიდან, განვივითაროთ მისი დაკავშირების უნარი ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ ასპექტებთან.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;
- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);
- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;
- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელოში მოცემული ვიზუალური მასალა

აქტივობის მოკლე აღწერა

აქტივობა I

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს მადრიდის ისტორიული უბნების ქუჩის

აბრებს და მოუთხოვრებს მათ, რომ ბევრგან დღესაც ძველი, ტრადიციული აბრებია შემოღებული. შემდეგ იგი ესაუბრება აბრის შექმნის ხელოვნებაზე, იმაზე, თუ რას უნდა ასახავდეს აბრა, რა ნიშნების მატარებელი უდა იყოს ის. ქუჩაში შემთხვევითი გამვლელი თუ იმ უბნის მაცხოვრებელი გარკვეულ ინფორმაციას უნდა „კითხულობდეს“ აბრის მეშვეობით, ამასთანავე, აბრა შესამჩნევი, ყურადღების მისაქცევი ობიექტი უნდა იყოს.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ათვალთვლებენ სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ ვიზუალურ მასალას და ეცნობიან ტექსტს, საიდანაც ცხადი ხდება, რომ აბრას შესაძლოა ისტორიის მოყოლის ფუნქციაც კი ჰქონდეს დაკისრებული.

პ.ი.კ. 1. მადრიდის სხვადასხვა ქუჩის აბრა განსხვავებული ხერხითაა შესრულებული. ზოგი მათგანი ფერადოვანია, ილუსტრაციასავით მოგვითხრობს ამბავს, ზოგზე კი ცნობილი ისტორიული პირია გამოსახული. ასეთ შემთხვევაში მისი ფიგურა ზომით, მდებარეობით გამორჩეულია და შეხედვისთანავე იქცევა ყურადღებას.

2. აბრის მხატვრული იერსახე და ფერადოვნება შეესაბამება მის დანიშნულებას.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ეცნობიან ინფორმაციას ისტორიული პირების შესახებ, ვისი სახელებსაც დღეს მადრიდის ქუჩები კვლავ ატარებს. მათ შესაძლებლობა აქვთ ერთმანეთს შეადრონ ისტორიული ფაქტები და თანამედროვე საჯარო ხელოვნების ნიმუშებში-აბრებში ასახული ისტორია.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ჩანაფიქრის შესაბამისი სახატავი მასალის არჩევის და ნამუშევარში მთავარის გამოყოფის, დინამიკის გადმოცემის უნარები.

აქტივობის შედეგი: შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად

ინდიკატორი

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს შეარჩიონ სასურველი სახატავი მასალა და შექმნან საკუთარი ქუჩის აბრა მისი სახელწოდების, ისტორიის, თავისებურებათა გათვალისწინებით. დავალების განსამარტად იგი ახსენებს მოსწავლეებს მათი ქალქის ან სოფლის ქუჩების/უბნების საინტერესო ისტორიულ სახელწოდებებს და ურჩევს კარგად დაფიქრდნენ, ვიდრე მუშაობას დაიწყებენ.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ასრულებენ საკლასო დავალებას და ხატავენ საკუთარი ქუჩის აბრას. მათ უკვე იციან, რომ აბრა შესამჩნევი უნდა იყოს და საკმაო ინფორმაციას იძლეოდეს ქუჩის შესახებ. თავდაპირველად ნყვეტენ ფერადი იქნება თუ შავ-თეთრი მათი აბრა. შემდეგ ასრულებენ ძირითად გამოსახულებას და წარწერას ქუჩის სახელწოდებით.

სამუშაოს დასრულების შემდეგ კლასი ემზადება ნამუშევრების პრეზენტაციისთვის.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ პრეზენტაციის უნარები.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევრები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები წარადგენენ ქუჩის აბრებს და ხალისით უყვებიან საკუთარი ქუჩის შესახებ თანაკლასელებს. შესაძლებელია მასწავლებელმა გამოიყენოს სხვა სტრატეგია და თავად მოსწავლეებს სთხოვს აღწერონ მზა აბრები და მათი მეშვეობით მოყვნენ, თუ რომელ ქუჩას ან უბანს შეესაბამება თითოეული მათგანი.

მასწავლებელი ყურადღებით უსმენს და, საჭიროების შემთხვევაში, დამხმარე კითხვებს უსვამს მათ.

ტერმინები:

შენიშვნა: შესაძლოა, დავალება შესრულდეს არა მხოლოდ ქუჩის არამედ რომელიმე ისტორიული უბნის აბრის სახით.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: დასმული ამოცანის ორიგინალურად გადაჭრის უნარი, შემოქმედებითი მიდგომა.

რეკომენდაციები: გაკვეთილის მსვლელობისას სასურველია მასწავლებელმა გამოიყენოს სხვადასხვა სტრატეგია, კერძოდ, გაკვეთილის ტექსტის გაცნობამდე შესთავაზოს მოსწავლეებს თავად „ამოიკითხო“ აბრის მეშვეობით მოთხრობილი ისტორია. ასევე, კლასში შესრულებული ნამუშევრების პრეზენტაციის დროს მისცეს საშუალება მოსწავლეებს საკუთარი წარმოსახვით „გააცოცხლონ“ ესა თუ ის ისტორიული ფაქტი.

10. პარკი გუელი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ XX საუკუნის უდიდესი არქიტექტორის ანტონიო გაუდის შემოქმედება. განვუვითაროთ თანამედროვე არქი-

ტექტურის ფორმების თავისებურებათა შედარების უნარი, გავუღვივოთ ფანტაზია.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხე-

ლოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ თანამედროვეობის უდიდესი არქიტექტორის ანტონიო გუდის შემოქმედება, მისი მთავარი მახასიათებლები, გავუღვივოთ ფანტაზია. განვუვითაროთ თანამედროვე ნაგებობებში დეკორატიული და ფუნქციური დატვირთვის მქონე ნიშნების ამოცნობის უნარი.

აქტივობის შედეგი: **ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.**

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელოში მოცემული თეორიული და ვიზუალური მასალა, ინფორმაცია

აქტივობის მოკლე აღწერა

აქტივობა I

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს თანამედროვეობის ერთ-ერთი უდიდე-

სი არქიტექტორის ანტონიო გაუდის მიერ ბარსელონაში შექმნილი გუელის პარკის კონცეფციას, ელემენტებს და მათთან ერთად ახასიათებს არქიტექტორის ყველასგან განსხვავებულ ხელნერას. ახალისებს მოსწავლეებს, რომ მათ ვიზუალური მასალის გაცნობისას გამოთქვან თავიანთი მოსაზრებები, აღწერონ და დაახასიათონ, რა შთაბეჭდილებას უქმნის მათ ეს საქვეყნოდ ცნობილი ბაღი.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ეცნობიან ვიზუალურ მასალას, აღნიშნავენ, რომ ბაღის ყველა დეტალი ზღაპრის ასოციაციას იწვევს მათთვის.

პ.ი.კ. 1. პარკის ყველა ელემენტში დაკლაკნილი, უსწორმასწორო ხაზები და ფორმები ქარბობს. ისეთი შთაბეჭდილებაა, თითქოს ეს ფორმები ხელითაა ნაძერწი.

2. სვეტები, თაღები, გასასვლელები იწვევს ასოციაციას ზღაპრულ გარემოსთან. თითქოს გამოგონილი პერსონაჟების გამოჩენას ელოდები ბაღის ყოველი კუთხე-კუნჭულიდან.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ წარმოსახვითი პერსონაჟების და მათი შესაბამისი ზღაპრული გარემოს შექმნის უნარი შესაბამისი სახატავი მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით, გაუღვივოთ ფანტაზია.

აქტივობის შედეგი:

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);
- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა. ხელოვნური და ბუნებრივი რესურსი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს შეასრულონ საკლასო დავალება, შექმნან ზღაპრული პერსონაჟების, დაწერონ ისტორია მათ შესახებ და ნებისმიერი სახატავი საშუალებებით დაასურათონ ამბავი. მოსწავლეებს შეუძლიათ გა-

მოიყენონ როგორც ტრადიციული სახატავი საშუალებები და ტექნიკა, ასევე ნებისმიერი სხვა რესურსი.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები თხზავენ ამბებს ზღაპრულ პერსონაჟების შესახებ, წერენ მომზადებულ ფურცლებზე/ბარათებზე და შერჩეული სახატავი მასალით ასურათებენ წარმოსახვით შექმნილი პერსონაჟების გარემოს. შესაძლოა, მათ გამოიყენონ ხელოვნური ან ბუნებრივი რესურსი, რომელსაც ნებისმიერი ხერხით დაანებებენ, გააფერადებენ, რათა სასურველი ეფექტი მიიღონ. მასწავლებელი თვალყურს ადევნებს მუშაობის პროცესს, ახალისებს მოსწავლეებს და, საჭიროების შემთხვევაში, აძლევს მათ სათანადო რჩევებს.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ პრეზენტაციის უნარები. გავუღრმაოთ სხვისი ნამუშევრის ინტერპრეტაციის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთან ცნობილ ხელოვანთან ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევრები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები წარადგენენ ნამუშევრებს და რიგრიგობით ყვებიან შეთხზულ ის-

ტორიებს. თანაკლასელები უსვამენ მათ შეკითხვებს წარმოდგენილი პერსონაჟების და მათი შესაბამისი გარემოს შესახებ, გამოთქვამენ საკუთარ მოსაზრებებს. მასწავლებელი ეკითხება გამოყენებული ხერხების და რესურსის შესახებ. მოსწავლეები აღწერენ, რა მასალა გამოიყენეს გარკვეული შთაბეჭდილების და მხატვრული ეფექტის მისაღებად.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მსჯელობის და ინტერპრეტირების უნარი, ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზის უნარი, ფანტაზია და შემოქმედებითობა.

რეკომენდაციები: სასურველია მასწავლებელმა წაახალისოს მოსწავლე განსხვავებული ტექნიკის გამოსაყენებლად უჩვეულო მხატვრული ეფექტის მიღების მიზნით, მაგალითად, გამოაყენებინოს ფერადი შხეფები ან ანაბეჭდის ტექნიკა განსხვავებული ფაქტურის მისაღებად.

11. საოცნებო პარკი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ სივრცითი აზროვნების, ფანტაზიისა და შემოქმედებითი უნარები. მოსწავლემ სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის (ქალაქის პლასტიკა, კონსტრუირება, ძერწვა) გამოყენებით შექმნას სამგანზომილებიანი გამოსახულებებისაგან შექმნილი კომპოზიცია. გამოვუმუშავოთ გუნდური მუშაობის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მიმართულება: ხელოვნების აღქმა კონტექსტში

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ბაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსის და მრავალფეროვანი მხატვრული ტექნიკის გამოყენებით სივრცითი კონსტრუქციების შექმნის უნარი, გავულრმაგოთ გუნდური მუშაობის უნარები.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას

(ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

მუშაობის ფორმა: ჯგუფებში

დრო: 30 წთ. (კლასის საჭიროებებიდან და რიცხოვნებიდან გამომდინარე დავალება შეიძლება გადანაწილდეს ორ საგაკვეთილო დროზე)

რესურსი: ფერადი მუყაო, ფერადი ფურცლები და ბარათები, ფლომასტერები, წებო, პლასტილინი,

საჭრელი დანა, დაფა, სხვა სახის ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსი.

აქტივობის მოკლე აღწერა

აქტივობა I

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი ახსენებს მოსწავლეებს ანტონიო გაუდის მიერ შექმნილ საოცარ პარკს და სთავაზობს, თავად შექმნან მათთვის საოცნებო პარკი, სადაც ყველაზე თამამ ჩანაფიქრს განახორციელებენ. ასეთი პარკის შესაქმნელად მოსწავლეებს შეუძლიათ, გამოიყენონ განსხვავებული ტექნიკა: ძერწვა და ქალაღის პლასტიკა, მარტივი კონსტრუქცია. მოსწავლეებს, მომზადებული აქვთ მუყაოს კოლოფები, ფერადი ქალაღები, მაკრატელი, წებო, თიხა, პლასტილინი, ძერწვისთვის სამუშაო დაფა ან ფურცლები. (მასწავლებელმა წინა გაკვეთილზე დაავალა ამ მასალის მოტანა). მუშაობის დაწყებამდე მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს გადაშალონ სახელმძღვანელო და დააკვირდნენ მათი თანატოლების მიერ შექმნილ ნიმუშებს. მასწავლებელი ეუბნება მათ, რომ სამუშაო შესრულებს ჯგუფებში და სამუშაოს დაწყებამდე ჯგუფის წევრები ერთმანეთში უნდა შეთანხმდნენ, თუ როგორ გამოსახულებას შექმნიან, რომელ მასალას გამოიყენებენ. მოსწავლეებმა უნდა გაინაწილონ ფუნქციები (ვინ რომელ ნაწილზე ან დეტალზე იმუშავებს). მასწავლებელი ათამაშებს ბარათებს, რომელზეც ნომრებია დაწერილი. პირველ ჯგუფში ის მოსწავლეები ერთიანდებიან, რომლებსაც პირველი ბარათი შეხვდათ, მეორე ჯგუფში-მეორე ბარათი და ასე შემდეგ. სასურველია თითოეულ ჯგუფში მოსწავლეების რაოდენობა 4-5 არ აღემატებოდეს.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ჯგუფში შეთანხმებისა და ფუნქციების განაწილების შემდეგ იწყებენ მუშაობას. შესაძლებელია, ზოგმა ჯგუფმა ქალაღის პლასტიკის გამოყენებით კოშკის შექმნას და თიხის ან პლასტილინისგან სახლების გამოძერწვაც გადაწყვიტოს, ასევე, შესაძლებელია, რომელიმე ერთს მიანიჭოს უპირატესობა. ყველაზე მნიშვნელოვანი ის არის, რომ განსხვავებული მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით შეიქმნას განსხვავებული ფომები.

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი აკვირდება ჯგუფების მუშაობას და საჭიროების შემთხვევაში აძლევს მათ დამატებით მითითებებს. სასურველია, მასწავლებელს წინასწარ მომზადებული ჰქონდეს მოსწავლეთა (ჯგუფური) მუშაობის შეფასების (პრაქტიკული ნამუშევრის შეფასების კრიტერიუმები) სქემა, რომელშიც ჩანერს დაკვირვების შედეგებს,

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ჯგუფური ნამუშევრის წარდგენის, მასზე საუბრის, ტერმინების გამოყენების, თანაკლასელთა ნამუშევრების შეფასების უნარ-ჩვევები.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 15 წთ

რესურსი: კლასში შექმნილი ნამუშევრები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები წარადგენენ ნამუშევრებს და შეთანხმებისამებრ რიგრიგობით საუბრობენ მათ შესახებ, აცდიან სხვებს საუბარს, უსმენენ თანაკლასელებს. გამოხატავენ ემოციას სხვისი ნამუშევრების დათვალიერებისას, აღწერენ მუშაობის დროს გამოყენებულ მასალას და ტექნიკას.

ტერმინები:

შენიშვნა:

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: განსხვავებული მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით შექმნილი სამგანზომილებიანი გამოსახულებები; შემოქმედებითი მიდგომა

შესასრულებელი დავალებისადმი, ფანტაზიისა და გუნდური მუშაობის უნარი.

რეკომენდაციები: სასურველია, მოსწავლეებს წინასწარ ჰქონდეს მომზადებული მასშტაბური პრაქტიკული დავალების შეფასების კრიტერიუმები, რომლითაც შეფასდება საკლასო დავალება.

12. ათენი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გააცნოთ ძველბერძნული არქიტექტურის ცნობილი ნიმუშები, გამოვუშუაოთ მათი აღწერა-ანალიზის უნარ-ჩვევა, განუვითაროთ სხვადასხვა წყაროს გამოყენებით მოცემულ თემაზე ინფორმაციის მოძიების და მითის დასურათების (წარმოსახვით ხატვის) უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის

ნარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ანტიკური კულტურის უმთავრესი ქალაქის ათენის არქიტექტურის და არქიტექტურული ანსამბლის ძირითადი მახასიათებლები. განვუმტკიცოთ ისტორიული წყაროებიდან ინფორმაციის მოძიების და ანალიზის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 20 წთ.

რესურსი: სახელმძღვანელო, ელექტრონული რესურსი აკროპოლისის მოცულობითი რეკონსტრუქცია

<https://www.youtube.com/watch?v=wTgVxjPulUk>

<https://www.youtube.com/watch?v=ASdYVEIDXnM>

https://www.youtube.com/watch?v=3T7_oi985dg

ენციკლოპედია „ბერძნული მითოლოგია“.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი ახალი ქვეყნის საბერძნეთის კულტურის შესწავლას იწყებს მისი უმთავრესი ქალაქის ათენის აკროპოლისის არქიტექტურული ანსამბლის განხილვით. ათვალიერებინებს სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ თეორიულ და ვიზუალურ მასალას. აკროპოლისის მთავარი ნაწილების გაცნობის შემდეგ მასწავლებელი ათვალიერებინებს ელექტრონული რესურსის სახით წარმოდგენილ რეკონსტრუქციას, რომელიც საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს, სივრცობრივად წარმოიდგინონ პართენონის, ერექტიონის პროპილეებისა ნიკე აფთეროსის ტაძრების იერსახე.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ეცნობიან მასალას, გამოთქვამენ მოსაზრებებს ტიპური ბერძნული ტაძრების მთავარი და სახასიათო ელემენტების შე-

სახებ (სვეტები, სამკუთხა ფრონტონები სახურავის ქვეშ, ქანდაკებები. მოსწავლეები იხსენებენ ბერძნული მითოლოგიის ცნობილ ეპიზოდებს,

საუბრობენ ათენის მფარველი ქალღმერთის შესახებ. საჭიროების შემთხვევაში მასწავლებელი უკითხავს მათ მითს ათენას შესახებ.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: განვუვითაროთ ისტორიულ და ლიტერატურულ წყაროებზე დაყრდნობით მხატვრული ნამუშევრის წარმოსახვით შექმნის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- გამოსახულებას გააზრებულად ანანილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განანილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის ნერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განანილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 20 წთ

რესურსი: ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ირჩევენ ბერძნული მითების სასურველ ეპიზოდებს და ასურათებენ მათ წარმოსახვით.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვუვითაროთ ნამუშევრის წარდგენის უნარები.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განანილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 5 წთ.

რესურსი: კლასში შექმნილი ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები წარადგენენ ბერძნული მითის მათ მიერ დასურათებულ ეპიზოდებს, საუბრობენ გამოსახულ პერსონაჟებზე და მათდამი დამოკიდებულებაზე. იყენებენ ახალ ტერმინებს. პასუხობენ კითხვებს.

ტერმინები: აკროპოლისი-ბერძნულად „ზედა ქალაქი“. ათენის აკროპოლისი არქიტექტურული ანსამბლი, რომელშიც თავმოყრილია სხვადასხვა დროს აგებული რამდენიმე მნიშვნელოვანი ტაძარი.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თეორიული ინფორმაციის და ვიზუალური მასალის გაცნობის და გაცნობიერების უნარი, სხვადასხვა წყაროს გამოყენებით ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების უნარი.

13. ფლუგერი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად გამოყენების უნარი, ნებისმიერი რესურსით ორიგინალური ნამუშევრის შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ

ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ უძველესი მეტეოროლოგიური სადგურის და ფლუგერის კონსტრუქციის პრინციპი. განუვითაროთ თეორიული და ვიზუალური ინფორმაციის ათვისების/გაცნობიერების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ. VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რე-

ლიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო:

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი წარუდგენს კლასს სახელმძღვანელოს და სვამს ინტერაქტივის კითხვებს,

პ.ი.კ. 1. წარმოდგენილ ნაგებობას კოშკის სახე აქვს. მისი ფასადი წახნაგებისგან შედგება და ზევით რელიეფითაა შემკული.

2. შესაძლებელია, ეს რაიმეს სათვალთვალო ნაგებობა იყოს.

მასწავლებელი ისმენს მოსწავლეების პასუხებს და შემდეგ განუმარტავს მათ, რომ ეს ერთ-ერთი უძველესი კოშკია, რომელიც გარემოს, კერძოდ, ჰაერის გარსის-ატმოსფეროს მოვლენებს აკვირდება. მასწავლებელი უხსნის ასევე ფლუგერის დანიშნულებას, ფუნქციას. უყვება იმ წარმოდგენების შესახებ, რომლებიც ადამიანებს ძველად ჰქონდათ ქარის ღვთაებების შესახებ. მასწავლებელი უყვება და აჩვენებს შემდგომ ქარის მიმართულების მაჩვენებლის-ფლუგერის კონსტრუქციას.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ყურადღებით ეცნობიან ახალ მასალას, სვამენ დასაზუსტებელ კითხვებს.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ სხვადასხვა ტიპის ხელოვნური რესურსით ფლუგერის შექმნის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი

ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

• მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

დრო: 25 წთ

რესურსი: ნებისმიერი სახატავი და ხელოვნური მასალა (მავთული, მუყაო, პასტმასი და სხვ.).

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი წყვილებად ყოფს მოსწავლეებს და ავალებს მათ სასურველი ფორმის ფლუგერის შექმნას. სთხოვს, წინასწარ გაინანილონ ფუნქციები და მიიღონ გადაწყვეტილება, რა მასალას გამოიყენებენ მუშაობის პროცესში.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები წყვილებში იწყებენ მუშაობას. თითოეული შეთანხმებისამებრ ამზადებს ფლუგერის კონსტრუქციის რომელიმე დეტალს. გარკვეული დროის შემდეგ ცალკეული ნაწილები ერთდება, დეკორატიულად ფორმდება.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ნამუშევრის წარდგენის უნარები.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქ-

მნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ,

რესურსი: კლასში შექმნილი ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები წარადგენენ ფლუგერის კონსტრუქციებს, საუბრობენ რა აირჩიეს ფლუგერის დეკორატიულ ელემენტებად, ობიექტურად აფასებენ თანაკლასელთა ნამუშევრებს.

ტერმინები: მეტეოროლოგია – მეცნიერება ატმოსფეროსა და მასში მიმდინარე პროცესების შესახებ.

ატმოსფერო – დედამიწის ჰაერის გარსი.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თეორიულ ცოდნის გამოყენება პრაქტიკული ნამუშევრის-კონსტრუქციის შექმნისას, შემოქმედებითი მიდგომა, ხელოვნური მასალის გამოყენების უნარ-ჩვევა.

14. ბერძნული ლარნაკები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ბერძნული მოხატული კერამიკის თავისებურებანი. განვუვითაროთ ლოგიკური აზროვნების უნარი, ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზის, ინფორმაციის მიღების პრაქტიკული უნარ-ჩვევები

შედეგი: ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ

მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ბერძნული მოხატული კერამიკა, განვუვითაროთ სხვადასხვა სახის დეტალით კონკრეტული კულტურის ამოცნობის უნარი, გავუღრმავოთ მხატვრული ნამუშევრის ინტერპრეტაციის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 20 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს დაათვალიერონ სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი კერამიკის ნიმუშები, შეეცადონ დაახასიათონ ისინი, რომელი დეტალებით შეიძლება ამოიცნო მათი კუთვნილება ამა თუ იმ კულტურისადმი?

მასწავლებელი სვამს ინტერაქტივის კითხვებს და სთხოვს მოსწავლეებს გამოთქვან საკუთარი მოსაზრება.

პ.ი.კ. 1. მეორე ბერძნულ ლარნაკზე ფონი შავია, ხოლო ფიგურები წითელი საღებავითაა შესრულებული.

2. შესაძლოა, მოსწავლეებმა რამდენიმე ვარაუდი გამოთქვან, მაგალითად, წითელფიგურიანი კერამიკა, ან შავფონიანი კერამიკა...

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები სამოსის დეტალებით, თავად კერამიკის ჭურჭლის ფორმით, ორნამენტის ხასიათით ამოიცნობენ ბერძნულ კულტურას, საუბრობენ იმაზე, სად აქვთ ნანახი მსგავსი სამოსი, სამკაული, ვარცხნილობა... საგარაუდოდ, ასეთი ინფორმაცია მათ სხვადასხვა წყაროდან ექნებათ მოპოვებული: ისტორიის სახელმძღვანელოდან, პოპულარული საგანმანათლებლო ან ისტორიული ხასიათის მხატვრული ფილმებიდან. ბერძნულ მოტივებს ხშირად დეკორის სახით იყენებენ სხვადასხვა ტიპის ნივთებზე. ამდენად, მოსწავლეებს არ უნდა გაუჭირდეთ ლარნაკების და მათი მოხატულობის იდენტიფიცირება.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ მხატვრული ნამუშევრის მიხედვით ბერძნული მითის ინტერპრეტაციის/რეკონსტრუქციის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

დრო: 25 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, მითი არგონავტების შესახებ

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი ახსენებს კლასს მითს არგონავტების მოგზაურობის შესახებ და სთხოვს წყვილებმა გულდასმით შეისწავლონ სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი მოხატულობის ფრაგმენტი. დათქმულ დროში წყვილებმა უნდა ამოიცნონ მითის კონკრეტული ეპიზოდი, შესაძლოა გაითამაშონ კიდეც ის.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები წყვილებში იწყებენ მუშაობას. გამოთქვამენ საკუთარ ვარაუდებს, თანხმდებიან, რომელი ეპიზოდი ასახული კერამიკის მოხატულობაში და ანაწილებენ როლებს საკლასო წარდგინებისთვის.

დათქმული დროის ამონურვის შემდეგ (10 წთ) წყვილები წარმოადგენენ მითის გაცოცხლებულ ეპიზოდს.

თანაკლასელები უსმენენ და უყურებენ, გამოთქვამენ მოსაზრებას, სწორად არის თუ არა ამოცნობილი მითის ეპიზოდი

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მოხატული კერამიკის შეფასების, ანალიზის უნარი. მოხატულობის ფრაგმენტების მიხედვით მისი შინაარსის აღქმის უნარი (მითის რეკონსტრუქცია).

რეკომენდაციები: სასურველია, რომ მასწავლებელმა არგონავტების მითის შესახებ საუბრის დროს

ყურადღება გაამახვილოს იმაზე, რომ ძველი კოლხეთი იმ უძველეს ეპოქაში მჭიდროდ იყო დაკავშირებული ბერძნულ ცივილიზაციასთან. მნიშვნელოვანია ის, რომ ერთ-ერთი ვერსიით ოქროს საწმისი განიხილება არა როგორც მატერიალური ფასეულობა, არამედ როგორც საიდუმლო ცოდნა (მაგ., საზღვაო რუკები, ოქროს მოპოვების წესი და სხვ.), რაც კოლხეთის საგანძურს წარმოადგენდა, და რისი დაუფლებაც სურდათ ბერძნებს. ეს ფაქტი კოლხეთს იმ პერიოდის მონინავე კულტურების რიგში აყენებდა.

15. მოვხატოთ ჭურჭელი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ სხვადასხვა სახის ორნამენტის შექმნის, ნაცნობი ორნამენტული მოტივების ინტერპრეტირების და ნამუშევარში გამოყენების უნარი, ხელოვნური რესურსის შემოქმედებითად გამოყენების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);
- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;
- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;
- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;
- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;
- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ხელოვნური რესურსის და სახატავი მასალის გამოყენებით მარტივი საგნების ორნამენტით შემკობის უნარი.

აქტივობის შედეგს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანანილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

• ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

• მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

• თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

დრო: 30 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, სახატავი მასალა, ნებო, მაკრატელი, ერთჯერადი ქიქები.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს დაათვალიერონ სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი კერამიკული დოქი და ორნამენტი, რომლითაც ის არის შემკული. მასწავლებელი დიდ ფორმატზე ხატავს ტიპირ ბერძნულ ორნამენტს-მეანდრს, რომელიც ერთანეთში ჩადგმული ორი საპირისპირო ტეხილი ხაზით შემოწერილი მოტივისგან შედგება. მოსწავლეები ამ მოტივს სავარჯიშო ფურცლებზე ჩაიხატავენ.

მასწავლებელი სვამს ინტერაქტივის კითხვებს

პ.ი.კ. 1. ბერძნული ლარნაკი განიერი ყელით და კიდევ უფრო განიერი მუცლით გამოირჩევა; მას მსხილი, დიდი ზომის სახელური აქვს.

2. ლარნაკს ყელზე და მუცელზე მეანდრის განიერი ორნამენტული ზოლი გასდევს, ხოლო

პირის კიდებზე და მუცლის თავზე ცხოველების და ფრინველების გამოსახულებებია მოთავსებული. ორნამენტით შემკულია ლარნაკის სახელურიც.

მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს მოემზადონ საკლასო დავალების შესასრულებლად და სამუშაოს დაწყებამდე გაეცნონ მითითებებს, რომლების სახელმძღვანელოშია მოცემული.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ყურადღებით ეცნობიან სახელმძღვანელოს ტექსტს და ემზადებიან პრაქტიკული დავალების შესასრულებლად. მასწავლებლის დავალებით მოსწავლეები იყოფიან წყვილებად, თატბირობენ, რა სახის შემუშაოს შეასრულებს თითოეული მათგანი, იყოფენ სახატავ მასალას და ხელოვნურ რესურსს. თავდაპირველად ისინი ფურცელს ან ნებისმიერ სხვა ხელოვნურ მასალას (მაგალითად, ქსოვილს) ქრიან ზოლებად და იწყებენ ზედ ორნამენტის დახატვას ფანქრით, გაიმის საღებავისთ... ერთი მათგანი ჭიქის მონიშნულ ძედაპირს ნებოთი ფრთხილად ფარავს, ხოლო მეორე აკრავს ზემოდან გამზადებულ ზოლს ორნამენტით. ორნამენტის ფერების და ფორმის შერჩევისას მოსწავლეები ითვალისწინებენ ერთმანეთის აზრს.

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი აძლევს ზუსტ მითითებებს, როგორ შემოახვიონ ორნამენტული ზოლი ჭიქას ისე, რომ არ დაუნაოჭდეთ კიდებები, მაკრატლით ირიბად გაჭრან ქალაღი და ფრთხილად დაანებონ ბოლოები ერთმანეთს.

ორნამენტული ზოლების სიდიდე, ფერადოვნება, ორნამენტის ხასიათი მთლიანად მოსწავლეების გემოვნებითაა შერულებული.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ წყვილებში შექმნილი მხატვრული ნამუშევრის წარდგენის და მასზე საუბრის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური

განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულე-
ბაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუ-
შევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ
შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუ-
შევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის
ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტი-
ლის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი
ნამუშევრის შეფასებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

დრო: 15 წთ

რესურსი: ორნამენტით შემკული ერთჯერადი
ჭიქები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები წარმოადგე-
ნენ წყვილებში შექმნილ ნამუშევრებს. დეტალურად
ყვებიან, რა მასალა გამოიყენეს და რა ტიპის ორ-
ნამენტი შექმნეს, ახასიათებენ ორნამენტს (მაგა-
ლითად, ფერადოვანი, სიმეტრიული, რიტმული და
ასე შემდეგ.)

თანაკლასელები უსმენენ პრეზენტაციებს და
გამოთქვამენ საკუთარ აზრს.

ტერმინები:

შენიშვნა: მასწავლებელმა მოსწავლეებს უნდა
ურჩიოს, რომ ჭიქას სხვადასხვა ორნამენტული ზოლი
ცალ-ცალკე შემოაკრან. გარდა ამისა, მან უნდა
გააფრთხილოს მოსწავლეები, რომ ქვედა ნაწილში
ზოლი არ დანაოჭდეს, ის ორ ნაწილად უნდა გაყონ,
კიდები ირიბად მოჭრან (ჭიქის ფორმის მიხედვით)
და ისე დააკრან ჭიქას.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტიკრიუმები: ორნამენტული მოტივების
ინტერპრეტირების, ახალი ორნამენტის შექმნის,
ხელოვნური რესურსის ორიგინალურად გამოყენების
პრაქტიკული უნარ-ჩვევები.

16. დიდი ქალაქების ეზოები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ
მოცემულ თემაზე ნამუშევრის შექმნის უნარი,
სხვადასხვა ტიპის ხაზის, მონასმის, ფერთა
შეხამების მიზანმიმართულად გამოყენების უნარი;
მეხსიერებით ხატვის უნარი. გარემოზე დაკვირვებისა
და ინტერპრეტაციის უნარი, სხვადასხვა ხერხის
გამოყენებით ჩანაფიქრის უკეთ გადმოცემისა და

წყვილში თანამშრომლობის უნარ-ჩვევა. მიცემული
დავალებისადმი შემოქმედებითი მიდგომა.

**შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუ-
თარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით,
სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების
მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანა-
ფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და
შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად**

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით
გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და
მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს
სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური
განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორო-
ბას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო
ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო,
საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კა-
ნონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი,
ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს
დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და
ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით,
სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს
ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა
და პროპორციას (მარტივად).

**ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა
მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა
და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის გან-
სახორციელებლად.**

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექს-
პერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამო-
ყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და
ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას
(ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს
მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუ-
შევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი,
პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი)

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნე-
ბის ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნი-
კის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსო-

ვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

მუშაობის ფორმა: წყვილებში ან ჯგუფებში (მასწავლებლის გადაწყვეტილებისამებრ)

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი ან ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: მოცემულ თემაზე ნამუშევრის შესაქმნელად სხვადასხვა ტიპის ხაზის, მონასმის, ფერის მიზანმიმართულად გამოყენების უნარი, მესხიერებით ხატვის უნარი.

17. ოცნების სახლის ფანჯარა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ გარემოზე დაკვირვების და წარმოსახვით ხატვის უნარი, ჩანაფიქრის ხორცშესასხმელად სახატავი მასალისა და სასურველი ტექნიკის შერჩევის უნარი. გავუღვივოთ ფანტაზია და განვუვითაროთ მოცემული თემისადმი შემოქმედებითი მიდგომა. მოსწავლემ შეძლოს პრაქტიკულად გამოიყენოს სახვითი ხელოვნების ძირითადი პრინციპები და ელემენტები ნამუშევრის შექმნისას.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად

ინდიკატორი

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- სხადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქ-

მნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი ან ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: წარმოსახვით ხატვის უნარი, მოცემული თემის შესაბამისად სახატავი მასალისა და მხატვრული ტექნიკის შერჩევის უნარი, შემოქმედებითი მიდგომა, ფანტაზია და პრეზენტაციის უნარი.

18. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში

(შემაჯამებელი გაკვეთილი)

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის კულტურის თავისებურებათა გაცნობიერების, ხელოვნების ნაწარმოებთა დამოუკიდებლად მოძიების, მათი შედარება-ანალიზის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა; განვუვითაროთ მისთვის საინტერესო ქვეყნის ხელოვნათა ცხოვრებასთან და შემოქმედებასთან დაკავშირებული მასალის მოძიებისა და კვლევის უნარი; განვუმტკიცოთ ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები

შედეგი: ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვნათა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბვჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ს.გ.VI.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

- საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები, ციხესიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე დამახასიათებელ ნიშანზე;

- საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ქედურობა, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

- საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

ბაკვათილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ კონკრეტული კულტურის შესახებ ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების შესახებ ვიზუალური ინფორმაციის შეგროვების უნარი. განუვითაროთ ამ კულტურის ძირითადი მახასიათებლების ამოცნობის და ანალიზის უნარი, ნაცნობი მხატვრული ხერხებით და მასალით ტიპური ნიმუშების (მაგ.: პეიზაჟი, გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუში, მარტივი არქიტექტურული კონსტრუქცია და სხვ.) შექმნის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი:

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსაზოვრციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ფანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ფანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

დრო: 30 წთ (კლასის რიცხოვნობიდან გამომდინარე მასწავლებელი იღებს გადაწყვეტილებას საგაკვეთილო დროზე სამუშაოს განაწილების თაობაზე. მოსამზადებელ სამუშაოს ეთმობა როგორც საგაკვეთილო, ასევე დამოუკიდებელი მუშაობის განსახლვრული საათები).

რესურსი: სახელმძღვანელო, ალბომები, კატალოგები, ინტერნეტსაიტები; ხელოვნური რესურსი: დიდი ზომის ფორმატი, თხელი მუყაო, ფურცელი, ფერადი ბარათები, სახატავი მასალა, წებო, მაკრატელი და სხვა.

აქტივობის მოკლე აღწერა

შემაჯამებელი გაკვეთილისათვის მზადება იწყება გარკვეული დროით ადრე, მოსწავლეები ეცნობიან დასმულ ამოცანებს, იყოფიან 4-5 კაციან ჯგუფებად, ინაწილებენ როგორც წარმოსადგენ ქვეყნებს, ასევე, ჯგუფის წევრების ფუნქციებს. თანხმდებიან კონკრეტულად შესასრულებელ სამუშაოზე. მოიძიებენ სასურველ ინფორმაციას, რომელსაც შემდეგ მასწავლებლის დახმარებით უკეთებენ კლასიფიცირებას და ირჩევენ სტენდზე წარმოსადგენი კულტურული მემკვიდრეობის კონკრეტულ ძეგლებს. ხელოვნების ნიმუშების სტენდზე წარმოსადგენად ირჩევენ მხატვრულ ხერხებს და სახატავ მასალას. ჯგუფის წევრები, ასევე, იღებენ დავალებას, მოამზადონ რეფერატი/ესსე/ მოხსენება არჩეული კულტურის ძირითად მახასიათებელთა შესახებ.

შემაჯამებელი გაკვეთილის მსვლელობისას მოსწავლეებს წარმოდგენილი აქვთ როგორც არჩეული ქვეყნის კულტურის ცნობილი ძეგლები, (არქიტექტურა, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება, ეთნოგრაფიული მასალა: კოსტიუმი, სამკაული და სხვ.), ასევე თეორიული ნაშრომები ამავე კულტურის ძირითადი მახასიათებლების შესახებ.

გაკვეთილი ტარდება ღია გაკვეთილის პრინციპით, მას ესწრებიან მონვეული სტუმრები. მასწავლებელს წინასწარ მომზადებული აქვს თეორიული და

პრაქტიკული ნაშრომების შეფასების რუბრიკები, რომლითაც ფასდება შედეგები.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ და გავულრმავოთ თეორიული და პრაქტიკული ნამუშევრების საპრეზენტაციო უნარები, განვუმტკიცოთ გუნდური მუშაობის უნარ-ჩვევები.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვნთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს,

რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;
ს.გ.VI.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

- საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები, ციხესიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე დამახასიათებელ ნიშანზე;

- საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ქედრობა, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

- საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: გუნდური

დრო: 15 წთ (მასწავლებლის გადაწყვეტილებით დრო ნაწილდება კლასის საჭიროებებიდან გამომდინარე)

რესურსი: სტენდზე წარმოდგენილი თვალსაჩინოებები, თეორიული ნაშრომები (რეფერატი/ესსე/ მოხსენება)

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლეები წარმოადგენენ კონკრეტული ქვეყნის კულტურული მემკვიდრეობის ნიმუშებს, მოუთხრობენ მსმენელს ამ კულტურის ძირითად მახასიათებლებზე, ჩამოთვლიან ცნობილ არქიტექტურულ ნაგებობებს, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების ძეგლებს და ახასიათებენ მათ.

ტერმინები:

შენიშვნა: მასწავლებლის შეხედულებისამებრ პროექტის განხორციელებას ეთმობა საგაკვეთილო და დამოუკიდებელი მუშაობის განსაზღვრული საათები.

შეფასების ფორმა: შემაჯამებელი

კრიტერიუმები: ამა თუ იმ კულტურის, ხელოვნების ნაწარმოებთა კვლევის უნარი, მასალის დამოუკიდებლად მოძიების უნარი, ჯგუფური მუშაობის უნარი, საპრეზენტაციო უნარები.

თეორიული ნაშრომის (რეფერატი, ესსე, მოხსენება) შეფასების რუბრიკა

პრაქტიკული ნამუშევრის შეფასების რუბრიკა

რეკომენდაციები: მასწავლებელი საკუთარი შეხედულებისამებრ ირჩევს გაკვეთილის ჩატარების რომელიმე სტრატეგიას, მაგალითად, ცალ-ცალკე წარმოადგენენ მოსწავლეები ნამუშევრებს თუ წარდგენა ხდება ჯგუფურად; თავიდანვე ცნობილია თუ არა მაცურებლებისთვის/დამსწრე საზოგადოებისთვის, რომელი ქვეყნის კულტურას წარმოადგენენ მოსწავლეები თუ დასკვნა მათ პრეზენტაციის შემდეგ უნდა გააკეთონ; გამოიყენებენ თუ არა მოსწავლეები ხელოვნების სხვა დარგებს, მაგალითად, მუსიკას, კინოს თავიანთი პრეზენტაციის მსვლელობისას და სხვ.

19. სტამბოლი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ სტამბოლის მრავალსაუკუნოვანი ისტორია და კულტურა, განვუვითაროთ სხვადასხვა ეპოქის ხელოვნების ნაწარმოებთა ამოცნობის, შედარების უნარი; განვუმტკიცოთ ინფორმაციის მოძიების უნარ-ჩვევა, გავუღრმავოთ სხვადასხვა საგანში მიღებული ცოდნის ინტეგრირების უნარი (ისტორია, გეოგრაფია).

შედეგი:

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალუ-

რი და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, ჯგუფებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, ნებისმიერი სახის ნაბეჭდი პროდუქცია სტამბულის ღირსშესანიშნაობათა ფოტოებით, ელექტრონული რესურსი.

პ.ი.კ. 1. სტამბოლი მდებარეობს ევროპისა და აზიის კონტინენტებზე.

2. სტამბოლი მდებარეობს თურქეთში.

3. თურქეთის დედაქალაქია ანკარა.

4. ოსმალეთის იმპერია ისლამის მიმდევარი იყო.

5. თურქეთი ისლამის მიმდევარი ქვეყანაა.

ტერმინები: ანტიკური ხანა პერიოდი, რომელიც მოი ცავს ძველბერძნულ და რომის კულტურებს – ძვ. წ. XII სდან ახ. წ. IV ს-მდე.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თეორიულ ცოდნაზე დაყრდნობით სხვადასხვა ეპოქის ხელოვნების ნაწარმოებთა ამოცნობის, შედარება-დახასიათების უნარი, ინფორმაციის მოძიების და წარდგენის უნარი, ცოდნის ინტეგრირების ხარისხი

20. დასურათებული ისტორიული ფაქტი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოებში კონკრეტული ისტორიული მოვლენის ან ისტორიული პირების ამოცნობის უნარი, გამოვუმუშაოთ თეორიული ცოდნის პრაქტიკულ ნამუშევარში გამოყენების უნარ-ჩვევა, გავუღვივოთ წარმოსახვით ხატვის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა

და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

რიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ტურისტული ბუკლეტები სტამბულის ლირსშესანიშნაობების ფოტოებით, ალბომები, ინტერნეტ-საიტები.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზის უნარი, თეორიულ ცოდნაზე დაყრდნობით პრაქტიკული ნამუშევრის შექმნის უნარი, შემოქმედებითი მიდგომა.

21. ქრისტიანული და მუსლიმანური სტამბოლი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ქრისტიანული და მუსლიმანური კულტურის ძირითადი ნიშან-თვისებები, განვუფითაროთ ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვების, მისი შედარება-ანალიზის უნარი

შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის

(ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ტურისტული ბუკლეტები სტამბულის ღირსშესანიშნაობების ფოტოებით, ალბომები, ინტერნეტ-საიტები.

პ.ი.კ. 1 შეკითხვა ეხება სოლომონის ტაძარს, ამიტომ აქ გაძღვეთ მოკლე ინფორმაციას ამ ტაძრის შესახებ:

ბიბლიის მიხედვით, სანამ ებრაელებს საკუთარი დამოუკიდებელი სახელმწიფო ექნებოდათ, მათი ღმერთი არ იყო დავანებული „ღვთის სახლში“. როდესაც მეფე დავითმა აიღო იერუსალიმი, მან ალტემის კიბობანი სწორედ იერუსალიმში ჩაიტანა და დაიწყო ტაძრის აგებისათვის მზადება. მან თავის შვილს, სოლომონს გადასცა წინასწარ შემუშავებული ტაძრის გეგმა, მშენებლობა კი სოლომონმა დაიწყო. მან ფინიკიდან მოიწვია ხუროთმოძღვარი ქირამ აბიფი, რომელიც შეგირდებთან ერთად 7 წლის განმავლობაში აგებდა ამ ტაძარს იერუსალიმში (ძვ. წ. 957-950 წწ-ში). სოლომონმა მის წმიდათა წმინდაში ალტემის კიბობანი მოათავსა და ლოცვა წარმოსთქვა. ტაძრის კურთხევა 14 დღის განმავლობაში გრძელდებოდა, მისი აგება ებრაელთათვის უმნიშვნელოვანესი მოვლენა იყო.

ეს ტაძარი ებრაელთა მთავარ სინაგოგად იქცა.

ძვ.წ. 586 წელს ბაბილონის მეფემ, ნაბუქოდონოსორმა აიღო იერუსალიმი და მიწასთან გაასწორა სოლომონის ტაძარი.

მას შემდეგ იმ ადგილას, სადაც სოლომონის ტაძარი იდგა, მრავალჯერ აიგო სხვადასხვა ნაგებობა. ამჟამად აქ მდებარეობს კუბატ-ას-სახრას კომპლექსი, რომელშიც შედის ალ აქსის მეჩეთი.

ტერმინები: მინარეთი – კოშკი, რომლიდანაც მუსლიმანებს სალოცავად უხმობენ.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თეორიულ ცოდნაზე დაყრდნობით სხვადასხვა ეპოქისა და კულტურის ხელოვნების ნაწარმოებთა შედარება-ანალიზის უნარი.

22. ორნამენტი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვებისა და მის თავისებურებათა ამოცნობის უნარი, გამოვუშუაოთ თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად ხორცშესხმის უნარ-ჩვევა დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის გზით.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში ქმნის რიტმულ, სიმეტრიულ, ასიმეტრიულ ნამუშევრებს, გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს, ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას, იყენებს კონტრასტულ ფერებს; ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას, გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური (შესაძლებელია, მასწავლებელმა განსხვავებული სტრატეგია აირჩიოს და დავალება წყვილებს შეასრულებინოს).

რესურსი: სახელმძღვანელო, მოსწავლის სურვილისამებრ შერჩეული სახატავი მასალა (საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები, ფანქრები, ფლომასტერები, ტუში, მელანი, ფურცელი).

პ.ი.კ. 1. 1 და 3 ფოტოზე წარმოდგენილ ნიმუშებში გამოყოფილია ცენტრი, აშკარადაა ხაზგასმული ორნამენტული კომპოზიციის ცენტრული ხასიათი, ხოლო 2 ნიმუში ერთიანად ფარავს სასურათე არეს. ამდენად, ის უფრო ახლოსაა აღმოსავლური ორნამენტის ხალიჩისებურ სტრუქტურასთან.

3. და 4. ქართულ ორნამენტს ახასიათებს გამოკვეთილი მოტივის გამეორება არა ხალიჩისებურად არამედ მხოლოდ ორი მიართულების-მაცხნივ და მარჯვნივ. ამითი ის განსხვავება აღმოსავლური ორნამენტისგან.

ტერმინები: მოტივი – გამოსახულების სახასიათო განმეორებადი ელემენტი.

არაბესკა იტალიური სიტყვაა და არაბულს ნიშნავს. ის ევროპაში არაბეთიდან გავრცელდა. ორნამენტის სახეობაა, რომელშიც ერთმანეთს ერწყმის გეომეტრიული და მცენარეული მოტივები. ხშირად შიგ არაბული წარწერებიც კია ჩანსული.

შენიშვნა: გაკვეთილი იძლევა სხვადასხვა სტრატეგიის გამოყენების ფართო შესაძლებლობებს. კონკრეტული შეთავაზებები იხილეთ ქვემოთ, რეკომენდაციებში.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: დეკორატიულ ნამუშევარში თეორიული ცოდნის გამოყენების უნარი, ორნამენტის შექმნის უნარი, სახვითი ხელოვნების ძირითადი პრინციპებისა და ელემენტების ფლობა, შემოქმედებითი მიდგომა.

რეკომენდაციები: საკლასო დავალების შესასრულებლად მასწავლებელმა შეიძლება შეარჩიოს რამდენიმე განსხვავებული სტრატეგია როგორც მუშაობის ფორმის, ასევე, სახატავი მასალის და ტექნიკის თვალსაზრისით.

1. შესაძლებელია, დავალება შესრულდეს ინდივიდუალურად, მაგრამ საინტერესო იქნება, თუ

მოსწავლეებს დავყოფთ ნყვილებად და მივცემთ დავალებას სამუშაოს დაწყებიდან გარკვეული (მცირე) დროის გასვლის შემდეგ ისინი გაცვლიან ნამუშევრებს და გააგრძელებენ მუშაობას ერთმანეთის ნიმუშებზე. ასეთ შემთხვევაში მოსწავლეებს განუვითარებთ ნყვილში მუშაობის უნარ-ჩვევებს.

2. შესაძლებელია, მოსწავლეებმა დავალება შეასრულონ კომპიუტერული სახატავი პროგრამის მეშვეობით, შექმნან სიმეტრიული ან ასიმეტრიული, ფერადი ან შავ-თეთრი ორნამენტი.

ასევე, შესაძლებელია სახატავ მასალად გამოიყენონ ტუში ან მელანი. ან დავალება ფურცლის მაგივრად ქსოვილზე, მუყაოზე, კერამიკულ ფილაზე შეასრულონ.

კლასში შექმნილი განსხვავებული ორნამენტების წარდგენისას, სასურველია, მოსწავლეებმა ისაუბრონ სახატავ მასალაზე და ტექნიკაზე, რომელიც ჩანაფიქრის განხორციელებისას გამოიყენეს.

23. ნისლიანი ალბიონის დედაქალაქი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ლონდონის ისტორია, მისი ღირსშესანიშნაობები, განუვითაროთ ევროპული არქიტექტურის ძირითადი ნიშან-თვისებების ამოცნობის უნარი, გავუღვივოთ ინტერესი ინგლისური კულტურის მიმართ.

შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ევროპული ქალაქის (ლონდონის) არქიტექტურის, ბრიტანული კულტურის სახასიათო ნიშნების ამოცნობის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 30 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ბუკლეტები და ტურისტული გზამკვლევები ლონდონის და დიდი ბრიტანეთის სხვა ქალაქების ფოტოებით.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მოსწავლეები გაკვეთილზე „მოგზაურობენ“ ინგლისის დედაქალაქში. მასწავლებელი მოუთხრობს მათ ლონდონის დაარსების ისტორიას, მისი უძველესი ნაგებობების მშენებლობის ისტორიას და აცნობს ვიზუალურ მასალას. ინტერაქტივის შეკითხვები მიზნად ისახავს აღუძრას მოსწავლეს გარკვეული ასოციაციები და გაააქტიუროს მისი წარმოსახვა

პ.ი.კ. 1. ტაუერი და ლონდონის ცნობილი ხიდი შუასაუკუნეების ტიპური ევროპული არქიტექტურის ნიმუშებია. მძლავრი გალავანი, მასიური კედლები, კოშკები და ბურჯები ნათლად მიუთითებს იმაზე, რომ სასახლეთა თუ ციხესიმაგრეთა მშენებლობისას

აუცილებელი პირობა მათი სათავდაცვო ფუნქცია იყო. ტაუერის ციხესიმაგრე და ხიდი, მრავალი გადაკეთების მიუხედავად, ინარჩუნებს თავდაპირველ იერს და ამიტომაც, მათ ხშირად ნახავთ ისტორიული ჟანრის ფილმებში, როგორც შუასაუკუნეების ევროპული ქალაქის რეალურ გარემოს.

2. ლონდონის სიმბოლოა აგრეთვე ვესტმინსტერის სასახლის კოშკზე მდებარე საათი — ბიგ ბენი.

მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს დამხმარე ინფორმაციას, რომელიც სახელმძღვანელოში ფერად ფონზეა წარმოდგენილი. ტაუერთან დაკავშირებული ლეგენდები ტრადიციების მოყვარულ ინგლისელთათვის დღესაც ძვირფასია. შეიძლება კლასში ერთგვარი სახუმარო გამოკითხვაც კი ჩატარდეს თემაზე: „გჯერათ თუ არა?“, ხოლო ის მოსწავლეები, რომლებიც ტაუერში მობინადრე ყვავებისა და მოჩვენებების ლეგენდებს სერიოზულად მოეკიდებიან, „ნამდვილ ინგლისელებად“ გამოცხადდნენ.

შემდეგ მასწავლებელი აცნობს მოსწავლეებს ლონდონის კიდევ ერთ ღირსშესანიშნაობას – ვესტმინსტერის სასახლეს. მოსწავლეები თავად აღწერენ მის არქიტექტურას და მასწავლებლის თხოვნით ყურადღებას ამახვილებენ შუასაუკუნეების ევროპული არქიტექტურის დამახასიათებელ ნიშნებზე – სასახლეთა მასიურ ფასადებზე, ქონგურებიან კოშკებზე და ა. შ. ამრიგად, მოსწავლეები აცნობიერებენ დასავლური არქიტექტურის თავისებურებებს და მათ უმუშავდებათ უცნობი მასალიდან ამ ნიშნების მეშვეობით ევროპული არქიტექტურის ნიმუშთა ამოცნობის უნარი. სასურველია, მასწავლებელმა გამოკითხოს მოსწავლეები, რომელი ინგლისელი მწერლების შემოქმედებას იცნობენ ისინი. სავარაუდოდ, ამ ასაკის მოსწავლეებს და განსაკუთრებით მათ, ვინც ინგლისურ ენასა და ლიტერატურას სწავლობს, გარკვეული წარმოდგენა აქვთ ინგლისურ მწერლობაზე, იციან შექსპირის, ჩოსერის სახელები.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: თეორიულ ცოდნაზე დაყრდნობით გავუღვივოთ მოსწავლეს ფანტაზია, განვუვითაროთ კონკრეტული კულტურის ცნობილი ძეგლების სათანადო კონტექსტში გააზრების და წარმოდგენის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური (მასწავლებლის გადანიშნული ნიმუშებით აქტივობა შესაძლებელია წყვილებში შესრულდეს)

დრო: 15 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ელექტრონული რესურსი: <https://www.youtube.com/watch?v=JPsTqfqfPIY>

ბაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: გაკვეთილის ბოლო მონაკვეთი ეძღვნება ლონდონის ისეთი ღირსშესანიშნაობების გაცნობას, როგორცაა ტრადიციულ ფორმებში გამოწყობილი გვარდიის ჯარისკაცთა ალღუმი ბუკინგემის სასახლესთან, რომელიც ათასობით ტურისტს იზიდავს, როგორც ლონდონის ერთ-ერთი საინტერესო სანახაობა და ლონდონის ქუჩების ისეთი ტიპური ატრიბუტების განხილვას როგორც ორსართულიანი ნითელი ავტობუსები და ძველებური ტაქსის მანქანებია.

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, წარმოიდგინონ ლონდონში ჩასული ტურისტის ტიპური მარშრუტი და, სავარაუდოდ, მისი შთაბეჭდილებები.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ხალისით ერთვებიან სიტუაციურ თამაშში, ავლენენ თეორიულ ცოდნას და წარმოსახვის უნარს.

მოსწავლეთა ინტერესი ინგლისური კულტურისადმი სხვადასხვა წყაროს მოშველიებით მოძებნილი (ინტერნეტ-საიტები, ტურისტული გზამკვლევები, ინგლისური ენის სახელმძღვანელოები) სხვა ღირსშესანიშნაობების წარდგინებითაც ვლინდება.

ტერმინები: მონარქია – მმართველობის ფორმა, როდესაც სახელმწიფოს სათავეში უდგას ერთი პირი – მეფე ანუ მონარქი

ობსერვატორია – (ლათ. observo – ვაკვირდები) – შენობა, რომელიც სპეციალურად არის მოწყობილი ასტრონომიული, გეოფიზიკური და სხვა დაკვირვებებისათვის.

შენიშვნა:

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტიკიუმები: შუასაუკუნეების ევროპული არქიტექტურული ძეგლების აღწერის და მათი ძირითადი მახასიათებლების ამოცნობის უნარი, მოსწავლისათვის საინტერესო ქვეყნის ხელოვნების ნაწარმოებთა დამოუკიდებელი მოძიებისა და კვლევის უნარ-ჩვევა.

24. როგორ იხატება ნვიმა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ აკვარელის საღებავით მუშაობის პრაქტიკული უნარ-ჩვევები, მოცემულ თემაზე ნამუშევრის შექმნის უნარი, სხვადასხვა ხერხით განსხვავებული ფაქტურის გადმოცემის ჩვევა. გარემოზე დაკვირვების უნარი, განსხვავებული ტექნიკის გამოყენება. სველ ზედაპირზე ხატვის ტექნიკის გამოყენებით ნვიმიანი პეიზაჟის შექმნის და საპრეზენტაციო უნარები

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონანსორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა

და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ კონკრეტული ნამუშევრის ანალიზის, მისი სახასიათო ნიშნების ამოცნობის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

ბაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: გაკვეთილის მიზანია წვიმიანი პეიზაჟის ამსახველი ნამუშევრის შექმნა. მასწავლებელი ესაუბრება მოსწავლეებს იმის თაობაზე, რომ გეოგრაფიული მდებარეობის გამო ინგლისში და მის დედაქალაქში ხშირად წვიმიანი, ნისლიანი ამინდია. ეს ბუნებრივიცაა, რადგან ქვეყანა წყლითაა გარშემორტყმული, ხოლო ლონდონი ამასთანავე მდინარე ტემზას ნაპირებზეა გაშენებული. მრავალ ინგლისელ თუ უცხოელ მხატვარს დაუხატავს ინგლისის ქალაქების თუ სოფლების ნისლიანი პეიზაჟები. მასწავლებელი ეკითხება მოსწავლეებს, თუ როგორი პეიზაჟის დახატვას მოისურვებდნენ? მზიანის თუ წვიმიანის? რატომ? განსხვავებული პასუხების შემდეგ მოსწავლეები შლიან სახელმძღვანელოს და აკვირდებიან წარმოდგენილ წვიმიან პეიზაჟებს. მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, ისაუბრონ ნამუშევრებში გამოყენებულ ფერებზე. რა განწყობილება ეუფლებათ თითოეულ წვიმიანი პეიზაჟის დათვალიერებისას. მოსწავლეებმა უნდა აღწერონ და დაახასიათონ, როგორ არის გადმოცემული ამ ნამუშევრებში ნისლიანი ამინდის შთაბეჭდილება.

პ.ი.კ. ორივე ნამუშევარზე გამოყენებულია მკრთალი, დაბინდული ფერები, შენობების კონტური არ არის მკაფიო, ოდნავ გაღებულა, რაც ნისლში გახვეული ნაგებობების ეფექტს ქმნის.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ აკვარელის საღებავით კონკრეტული ჩანაფიქრის, (წვიმიანი პეიზაჟი) შექმნის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანანილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო

ბუშტი, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი:

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, აკვარელის საღებავი, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ღრუბელი, ხელსახოცები, ფანქრები, ფლომასტერები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ეცნობიან კლასში შესასრულებელ დავალებას და სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ ხერხებს, რომელთა გამოყენებითაც მარტივად შეძლებენ წვიმიანი პეიზაჟის შესრულებას. მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, თავად შექმნან წვიმიანი პეიზაჟი. მუშაობის დაწყებამდე დააკვირდნენ სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ ნიმუშებს, მასწავლებელი რჩევას აძლევს მოსწავლეებს, თუ როგორ იმუშაონ ფურცლის სველ ზედაპირზე აკვარელის საღებავით, წვიმის შთაბეჭდილების გადმოცემა რომ შეძლონ. სახელმძღვანელოში მოცემულია როგორც ტექსტი,

აგრეთვე ამ რჩევების დასასურათებელი ფრაგმენტების ფოტოები, რომლებზეც ნათლად ჩანს ამა თუ იმ მონასმის ან ფაქტურის გადმოცემის თავისებურებანი.

მოსწავლეები ასრულებენ პრაქტიკულ სამუშაოს, იყენებენ მითითებებს და შეთავაზებული ტექნიკით ქმნიან ნისლიანი, წვიმიანი პეიზაჟის შთაბეჭდილებას.

ნამუშევრების თემატიკა – ქალაქის თუ სოფლის ხედი, გამოსასახი საგნების ფიგურების, ან ნაგებობების შერჩევა მათ სურვილზეა დამოკიდებული. სანამ ფურცელს დაასველებენ მოსწავლეებმა მკრთალად უნდა მოხაზონ პეიზაჟი, ღრუბლით დაასველონ ფურცელი, შემდეგ საღებავის ლაქები გვერდიგვერდ დადონ, ეს ლაქები თავად შეერევიან ერთნამეთს, ისე როგორც ეს ნიმუშზეა ნაჩვენები (შავი და ცისფერი ერთმანეთშია შერეული და წვიმის ღრუბლის შთაბეჭდილებას ახდენს). გაშრობის შემდეგ პასტელით ან გუაშის საღებავით ვერტიკალური ხაზები დახატონ წვიმის ასოციაციის შესაქმნელად.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ნამუშევრის წარდგენის, ტერმინების გააზრებულად გამოყენების, თანაკლასელთა ნამუშევრების ობიექტურად შეფასების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევრები

აქტივობის მოკლე აღწერა

ნამუშევრების წარდგენისას ისინი საუბრობენ გამოყენებულ მხატვრულ ხერხებზე, ხოლო თანაკლასელები აფასებენ, რამდენად იქნა გადაჭრილი დასმული ამოცანა.

ტერმინები:

შენიშვნა: შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტიკუმიები: აკვარელის საღებავით მუშაობის უნარი, სხვადასხვა მონასმების გამოყენებისა და ფაქტურის გადმოცემის უნარი, შემოქმედებითი მიდგომა

25. ინგლისური წიგნის გრაფიკა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოების აღწერა-დახასიათების, ანალიზის და შეფასების უნარი, განუვითაროთ დასაბუთებული მსჯელობის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრობს იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ მხატვრულ ნაწარმოებზე დაკვირვების, სახვითი ხერხების და ელემენტების ამოცნობის, მათი კონკრეტულ კულტურასთან დაკავშირების უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

დრო: 15 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

ბაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: გაკვეთილის დასაწყისში მოსწავლეები ეცნობიან სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი გაკვეთილის შესავალ ტექსტს, საუბრობენ ზოგადად წიგნის ილუსტრაციებზე, იმაზე თუ რა როლს ასრულებს წიგნში ნახატი. მასწავლებელი სთხოვს მათ, წარმოადგინონ ის ეპოქა, როდესაც ადამიანს გაცილებით ნაკლები ინფორმაცია გააჩნდა და დასურათებული წიგნი გარდა ესთეტიური სიამოვნებისა, მისთვის მნიშვნელოვანი და საინტერესო ინფორმაციის შემცველი იყო. მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, გამოთქვან მოსაზრებები, რა სახის ინფორმაციის მიღება შეიძლება ამგვარი გზით. სავარაუდოდ, ის შეიძლება იყოს გმირის გაცნობა, სამოსი და აქსესუარები (განსაკუთრებით ისტორიული ხასიათის თხზულებებში), გარემო და ა. შ.

შემდეგ მოსწავლეები ეცნობიან ინგლისელი გრაფიკოსის ობრი ბერდსლის წარმოდგენილ ილუსტრაციებს. სახელმძღვანელოში თითოეულ ილუსტრაციას ახლავს მცირე კომენტარი, ინფორმაცია და ინტერაქტიული კითხვა. მასწავლებელი ყოფს კლასს წყვილებად და თითოეულ წყვილს აძლევს ერთ რომელიმე ილუსტრაციას გასაცნობად და სამუშაოდ. 2-3 წუთის შემდეგ წყვილები უზიარებენ კლასს საკუთარ მოსაზრებას თითოეულ ილუსტრაციის შესახებ.

დ.ი.მ. პირველ ილუსტრაციაზე საუბრისას მოსწავლეები აღნიშნავენ, რომ გამოსახულება ორად გაყოფილ ფონზეა წარმოდგენილი. ზედა მუქ ფონზე ფიგურის ზედა ნაწილია წარმოდგენილი. ხოლო მისი გრძელი სამოსი, რომელიც კონტურული ნახატის მეშვეობით არის მოხაზული, ღია ფერის ფონზეა მორგებული. მეორე ილუსტრაციაზე საუბრისას ყურადღება მახვილდება ორიგინალურ ხერხზე, რომელიც მხატვარმა გამოსახულების შექმნისას გამოიყენა. თეთრ ფონზე შავი კონტურული ხაზით და შავზე თეთრად დატანილი ნახატი დეკორატიული ხასიათის მატარებელიცაა, და ამავე დროს, კაბის

კალთაზე თითქოს „მოქარგული“ ორნამენტული მოტივები აღმოსავლურ იერს სძენს გამოსახულებას.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ საბავშვო წიგნის ილუსტრაციების ანალიზის, დახასიათების, საჯაროდ წარდგენის უნარ-ჩვევები

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

• ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

• ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მუშაობის ფორმა: ჯგუფებად

დრო: 30 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, რადიარდ კიპლინგის მოთხრობები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: სახელმძღვანელოს მომდევნო გვერდზე საბავშვო წიგნების ილუსტრაციებია წარმოდგენილი. ჯგუფებად დაყოფილი მოსწავლეები (4-5 მოსწავლე ჯგუფში) სამუშაოდ ირჩევენ ერთ-ერთ ილუსტრაციას (შესაძლებელია, მასწავლებელმა წინასწარ მომზადებული ფერადი ბილეთების მეშვეობით გაათამაშოს ილუსტრაციები ჯგუფებს შორის) და შემდეგ 10 წუთის განმავლობაში მუშაობენ ინტერაქტივის კითხვებთან დაკავშირებით და ემზადებიან

პრეზენტაციისთვის. დათქმული დროის ამონურვის შემდეგ მოსწავლეები წარმოადგენენ ილუსტრაციას და ჯგუფში შეთანხმებულ პასუხს სცემენ ინტერაქტივის კითხვებზე. კლასი ყურადღებით უსმენს თანატოლებს.

სავარაუდოდ, მოსწავლეები ბევრ საინტერესო დაკვირვებას და მოსაზრებას წარუდგენენ კლასს. მასწავლებელი თვალყურს ადევნებს პრეზენტაციას და მოსწავლეებს სთხოვს, კორექტულად გამოთქვან თავიანთი მოსაზრებები.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტიკრიუმები: მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი, ნამუშევრის წარდგენის უნარ-ჩვევა.

26. ნახატებიანი წიგნი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ წიგნის ილუსტრაციის შექმნის უნარი, ტექსტის შესაბამისი მხატვრული ხერხების, ფორმატი, ფერის შერჩევის უნარ-ჩვევა, საპრეზენტაციო უნარები.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის ნერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორ-

ცილება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარება

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ჯგუფური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფორმატი ან ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა

ტერმინები:

შენიშვნა: ამ გაკვეთილში მოცემულია ჯემალ ლოლუას ილუსტრაცია რევაზ ინანიშვილის მოთხრობისათვის „მარტოობა“. სათაური ნიგნში მინიშნებული არაა, რადგან მოსწავლემ თავად უნდა დაასათაუროს ილუსტრაცია.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ლიტერატურული ნაწარმოების შესაბამისი მხატვრული ხერხები, ფორმის, ფერის შერჩევის უნარი, ამა თუ იმ ეპოქის/კულტურის შესაბამისი ვიზუალური დეტალების გამოსახვის უნარი, ჯგუფური მუშაობის უნარ-ჩვევები, საპრეზენტაციო უნარები.

27. საახალწლო ნაძვის ხე

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეებს განუვითაროთ შემოქმედებითი მიდგომა შესასრულებელი სამუშაოსადმი და საპრეზენტაციო უნარები. მოსწავლეებმა სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის გამოყენებით შექმნან ნაძვის ხის ორგინალური გამოსახულება.

შედეგი: ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

• მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

• მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

• თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

• სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

• ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: ფერადი ქაღალდები, მაკრატელი, ნებო, ქსოვილი, თიხა, ლენტები და ა.შ. (მასალას მოსწავლე თავად ირჩევს).

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: შემოქმედებითი მიდგომა სხვადასხვა სახის ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსისადმი, ჩანაფიქრის განხორციელების მიზნით სახატავი ხერხების ორიგინალურად გამოყენების უნარი.

28. მცხეთა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ქართული კულტურის უძველესი ძეგლები, მათი დამახასიათებელი ნიშან-თვისებები, განვუვითაროთ შუასაუკუნეების ქართული არქიტექტურის ცნობილ ძეგლთა ამოცნობის უნარი, გავუღვივოთ ინტერესი ქართული კულტურის ძეგლთა მიმართ; გამოვუმუშაოთ ახალი მასალის დამოუკიდებლად მოძიების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერ-

ხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ს.გ.VI.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

- საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები,

ციხესიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე დამახასიათებელ ნიშანზე;

- საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ქედურობა, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

- საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, ჯგუფებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, „მცხეთა“. ავტ. მ. ბულია, მ. ჯანჯალია, თბ. 2006 წ. ინტერნეტ-მისამართი www.dzeglebi.ge

პ.ი.კ. 1. მოსწავლეები აღწერენ უძველეს სამკაულებს, ახასიათებენ მათ ფორმებს, ფერებს.

2. ამ ნივთების უნიკალურობა განპირობებულია ყველა ფაქტორის ერთობლიობით – ძვირფასი ლითონები და პატიოსანი თვლები, რომლებიც მრავლადაა გამოყენებული, ნივთების დახვეწილი ესთეტიკა და შესრულების მაღალი ხარისხი უდავოდ იმაზე მიუთითებს, რომ ისინი საზოგადოების მაღალი ფენებისთვის მზადდებოდა და ძვირფას სამკაულს წარმოადგენდა. ამ ნივთების სიძველე კი განსაკუთრებულ ფასს სძენს მათ.

დ.ი.მ. მცხეთის ისტორიულ ძეგლთა რუკის შედგენასა და ინფორმაციის მოპოვებაში დიდ დახმარებას გაგინევთ ისტორიული გზამკვლევი „მცხეთა“. ავტორები მ. ბულია, მ. ჯანჯალია. თბილისი, 2006 წ.

შენიშვნა: სასურველია, მოსწავლეებმა ინახულონ საქართველოს ეროვნული მუზეუმის ოქროს ფონდში დაცული უძველესი ექსპონატები. არქეოლოგიური გათხრების შედეგად აღმოჩენილი ნივთების ერთი ნაწილი დაცულია მცხეთის მუზეუმში

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თეორიული მასალის ცოდნა, შუასაუკუნეების ქართული ისტორიული ძეგლების თავისებურებათა ამოცნობის უნარი, ინტერესი

ქართული ისტორიული ძეგლების მიმართ და მათ შესახებ არსებული ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების უნარი.

რეკომენდაციები: დავალების შესასრულებლად მასწავლებელმა შესაძლოა აირჩიოს განსხვავებული სტრატეგია და მოსწავლეებს შესთავაზოს კომპიუტერში ინტერნეტის საძიებო სისტემის გამოყენებით მუშაობა. ასეთ შემთხვევაში, მოსწავლეთა წყვილებს შეეძლებათ გაცვალონ რუკაზე მუშაობისას ნამუშევრები ან გაუგზავნონ ის სხვა თანაკლასელებს ვირტუალურ ჯგუფებში.

29. საქართველოს ციხე-სიმაგრეები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავუღვივოთ ინტერესი ქართული მატერიალური კულტურის ძეგლების მიმართ, გამოვუმუშავოთ ნატურიდან და მესხიერებით ხატვის აუცილებელი უნარ-ჩვევები.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- **შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;**

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონანსწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

• ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

• ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბვჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ს.გ.VI.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები, ციხესიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე დამახასიათებელ ნიმუშზე;

• საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიული-გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ჭედურობა, დეკორატიული-გამოყენებითი ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

• საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფოტომასალა, ადგილზე შესრულებული ჩანახატები, ფერადი ფანქრები, ფურცლები ან ფორმატი

შენიშვნა: სასურველია, გაკვეთილი ჩატარდეს რომელიმე ისტორიულ ძეგლზე ექსკურსიის ჩატარების შემდეგ. მოსწავლეები ადგილზე შეასრულებენ ჩანახატებს, გადაიღებენ ციხესიმაგრის ფოტოებს, რასაც შემდგომ გამოიყენებენ პრაქტიკული სამუშაოს შესრულებისას.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: გარემოზე დაკვირვების უნარი, ნატურიდან და მესხიერებით ხატვის უნარ-ჩვევა.

30. ქართული ხელოვნება

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ შუა საუკუნეების ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგი, გავულრმავოთ ინტერესი ქართული ხელოვნების თავისებურებების მიმართ.

შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ს.გ.VI.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

• საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები, ციხესიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე დამახასიათებელ ნიშანზე;

• საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიული-გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ქედურობა, დეკორატიული-გამოყენებითი ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

• საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

• ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში ან ჯგუფური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ნებისმიერი ბეჭდვითი ან ელექტრონული რესურსი ქართული ხელოვნების ძეგლების ნიმუშებით

დ.ი.მ. თეორიული და ვიზუალური ინფორმაციის მოპოვებაში დიდ დახმარებას გაგინევთ ალბომი/გზამკვლევი „საქართველოს 100 მუზეუმი“, გამომცემლობა „კლიო“, თბილისი, 2006 წ.

ტერმინები: მინიატურა – ხელნაწერი წიგნის ილუსტრაცია.

ტიხრული მინანქარი-ფერადი მინანქრით ლითონის დაფარვის ტექნოლოგია.

შენიშვნა: სასურველია, გაკვეთილი ჩატარდეს ეროვნულ ან სამხარეთმცოდნეო მუზეუმში ვიზიტის შემდეგ.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ძირითადი მახასიათებლების ამოცნობის და მათზე მსჯელობის უნარი, ანალიტიკური უნარები, ინტერესი ქართულ ხელოვნებისადმი.

31. ქართული ჩუქურთმა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე დაკვირვების უნარი, მისი დეკორის ძირითადი მახასიათებლების ამოცნობის, მარტივი ორნამენტის შექმნის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა (ხატვა ნატურიდან და ხატვა მესხიერებით). განუვითაროთ მასალის მოძიების და ვიზუალურად ხორცშესხმის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

• მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

• ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

• ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხე-

ლოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

- კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში ქმნის რიტმულ, სიმეტრიულ, ასიმეტრიულ ნამუშევრებს, გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს, ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას, იყენებს კონტრასტულ ფერებს; ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას, გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ს.გ.VI.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

- საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები, ციხესიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე დამახასიათებელ ნიშანზე;

- საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა

დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ქედურობა, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

- საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ნებისმიერი ბეჭდვითი ან ელექტრონული რესურსი ქართული ხელოვნების ძეგლების ნიმუშებით, ფურცელი, გრაფიკული სახატავი მასალა, კომპიუტერი და ხელმისაწვდომი სატავი პროგრამები.

პ.ი.კ. 1. სამთავისის ფასადი შემკულია პლასტიკური დეკორით გამოყვანილი თაღებით, სამკუთხა ნიშებით. ცენტრალურ თაღში წარმოდგენილია ორნამენტული რელიეფური ფერის, დეკორირებული სარკმლის და ორნამენტული რომბების ვერტიკალური კომპოზიცია.

2. ჩუქურთმით შემკულია ჯვრის გამოსახულება, სარკმლების საპირეები, რომბების და ხვეულების ფორმები, ნიშები.

4. ზედა ვარძიის სარკმლის საპირე გეომეტრიული მოტივების დაბალი რელიეფით გამოყვანილი ჩუქურთმითაა შემკული. ანაურის სარკმლის საპირე კი მცენარეული ორნამენტის მოცულობითი, მაღალი რელიეფით შესრულებული ჩუქურთმითაა მორთული.

ტერმინები: ჩუქურთმა არქიტექტურულ ნაგებობათა ფასადებსა და ინტერიერებზე განთავსებული ქვაში ნაკვეთი მხატვრული სამკაულია.

შენიშვნა: სასურველია, მოსწავლეებს ერთად ჰქონდეთ ნანახი სასკოლო ექსკურსიის დროს შუა საუკუნეების ქართული არქიტექტურის რომელიმე ძეგლი და დაფიქსირებული (ჩანახატის ან ფოტოს სახით) მისი პლასტიკური დეკორის დეტალები. ქართული ჩუქურთმის ფრაგმენტები ხშირად ინახება სამხარეთმცოდნეო მუზეუმების საცავებშიც.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლზე დაკვირვების შედეგების პრაქტიკულ ნამუშევრებში გამოყენების უნარი, ნატურიდან და მესხიერებით ხატვა. შერჩეული ნიმუშის ვიზუალური ხორცშესხმის უნარი. მასალის მოძიების უნარ-ჩვევა.

რეკომენდაციები: შესაძლებელია, მასწავლებელმა

აირჩიოს გაკვეთილის ცატარების განსხვავებული სტრატეგია, ქართული ჩუქურთმის მსგავსი ორნამენტის შესაქმნელად შესთავაზოს მოსწავლეებს კომპიუტერული სახატავი პროგრამის გამოყენება. გადამწყვეტილება დამოკიდებული იქნება იმაზე, თუ რამდენად ხელმისაწვდომი იქნება კომპიუტერული ტექნიკა ყველა მოსწავლისათვის. გაკვეთილის ცატარების და დავალების შესრულების კიდევ ერთი ვარიანტი იქნება საშინაო დავალების მიცემა, რომელიც მოსწავლეებმა დამოუკიდებლად უნდა შეასრულონ კომპიუტერის დახმარებით და მომდევნო გაკვეთილზე წარადგინონ კლასში.

32. ქართული მხატვრობა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ მხატვრულ ნაწარმოებებზე დაკვირვების, მისი ანალიზის და შეფასების უნარი, გამოვუმუშაოთ დასაბუთებული მსჯელობის, ნაწარმოების პრეზენტაციის უნარები.

შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთან ცნობილ ხელოვანთან ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და

მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ს.გ.VI.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

- საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები, ციხესიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე დამახასიათებელ ნიმუშზე;

- საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ქედურობა, დეკორატიულ-გამოყენებითი ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

- საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში, ჯგუფურად

რესურსი: სახელმძღვანელო,

დ.ი.მ. თბილისური პორტრეტი XIX საუკუნის თბილისელი მანდილოსნის გარეგნული იერის, სამოსის, სამკაულის შესახებ გვაძლევს ზუსტ წარმოდგენას. საინტერესოა, აგრეთვე ძველებური სავარძელი, რომელიც იმ ეპოქის დამახასიათებელი ნიმუშია.

თავადების ქეიფის სცენაზე პერსონაჟებს ერთი და იგივე ტიპის სამოსი აცვიათ, ასევე მსგავსია მათი სახის ტიპი, ჯდომის მანერა და პოზები.

მოსწავლეები აკვირდებიან სუფრაზე გამოსახულ დეტალებს და მსჯელობენ იმის თაობაზე, თუ როგორი ფორმა აქვს დოქებს, ბოთლებს, როგორ მიგვანიშნებს შოთის პურის სახასიათო „ქართული“ ფორმა სურათზე ასახული პერსონაჟების და ავტორის ქართულ წარმოშობაზე. ამგვარად, ნამუშევრების პრეზენტაციისას მოსწავლეები საუბრობენ მათ მხატვრულ თავისებურებებზე და იმ ინფორმაციაზე, რომელსაც მაყურებელი იღებს ხელოვნების ამა თუ იმ ნაწარმების მეშვეობით: ეპოქა და ქვეყანა, რომელშიც ნაწარმოები შეიქმნა, რომელ სოციალურ ფენას განეკუთვნებიან სურათზე გამოსახული ადამიანები და ა.შ.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების ნაწარმოებზე დაკვირვების და მისი ანალიზის უნარი. საპრეზენტაციო უნარები

33. მოსწავლე

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა ქვეყნის ისტორიული ძეგლების ამოცნობის და სხვადასხვა ხერხის გამოყენებით მათი გამოსახულებების საკუთარი ხელით შექმნის უნარი, განვუვითაროთ დასმული ამოცანის (ხელნაკეთი მოსწავლის შექმნის) ორიგინალურად გადაჭრის უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანანილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);
- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

• აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
  - მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);
  - ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);
  - მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;
  - ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;
- ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.**

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ღონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;
  - ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;
  - მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;
  - თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;
  - ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;
  - იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.
- ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის,**

იდების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ს.გ.VI.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

- საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები, ციხესიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე დამახასიათებელ ნიშანზე;

- საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიული-

გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ჭედურობა, დეკორატიული-გამოყენებითი ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

- საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ხელოვნური რესურსის და სახატავი მასალის გამოყენებით ორიგინალური ხელნაკეთი მოსაწვევის შექმნის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი : ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში
დრო: 30 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, თხელი მუყაო, ფურცელი, სახატავი მასალა, ნებო, მაკრატელი, თასმა, ..

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი მოუთხრობს კლასს, რა ტიპის შემაჯამებელი გაკვეთილი აქვთ ჩატარებელი, როგორი ინფორმაცია და

ვიზუალური მასალა აქვ მოსაძიებელი და რა სახის თვალსაჩინოებებია გასაკეთებელი მომდევნო კვირას. ამასთან დაკავშირებით იგი სთავაზობს მოსწავლეებს დაამზადონ ორიგინალური სახის მოსწავლევით დაამზადონ ორიგინალური სახის მოსწავლევით, რომლითაც მათთვის სასურველ ადამიანებს-ოჯახის წევრებს, მეგობრებს, ახლობლებს მოინვევენ საინტერესო გაკვეთილზე დასასწრებად. რა ფუნქცია ენიჭება მოსწავლევს? მან გარკვეული ინფორმაცია უნდა მისცეს მონვეულ პირს, რომელი ქვეყნები იქნება წარმოდგენილი, ამ კულტურათა რომელი ცნობადი ძეგლით იქნება ქვეყანა მინიშნებული, რა სახის ინფორმაცია იქნება თავმოყრილი, როდის და სად გაიმართება შემაჯამებელი გაკვეთილი და სხვა.

მოსწავლევით შესაქმნელად მოსწავლეებს მზად უნდა ჰქონდეთ მრავალფეროვანი რესურსი; დავალება უნდა სესრულდეს წყვილებში, ფუნქციები წინასწარ უნდა განაწილდეს და სამუშაო უნდა შესრულდეს დათქმულ დროში (სავარაუდოდ, კლასის რიცხოვნობიდან გამომდინარე დამოუკიდებელი შეიძლება იყოს 25 წუთი).

მოსწავლის აქტივობა: ვიდრე უშუალოდ დაიწყებენ მუშაობას, მოსწავლეები ეცნობიან სახელმძღვანელოში მოცემულ მითითებებს, რომლებიც სამუშაოს შესრულების ეტაპებს დეტალურად აღწერს. საჭიროების შემთხვევაში მოსწავლეები სვამენ დასაზუსტებელ კითხვებს და ემზადებიან პრაქტიკული მუშაობისათვის.

წყვილებად დაყოფილი მოსწავლეები ირჩევენ ქვეყანას, წყვეტენ, კულტურული მემკვიდრეობის რომელ ძეგლს აირჩევენ წარსადგენად.

მუშაობის პროცესში წყვილები წინასწარ განაწილებულ ფუნქციებს ასრულებენ, ხატავენ რომელიმე ცნობილ ძეგლს, ფრთხილად გამოჭრიან მის სილუეტს, ამზადებენ მოსწავლევით ფონს, უხამებენ ერთმანეთს ფერებს, ანებებენ მასზე წარსადგენ ძეგლს; შესაძლოა, საინფორმაციო ტექსტი გაანაწილონ მოსწავლევით შიდა მხარეს, გადაკეცონ ან გრაფილივით დაახვიონ მოსწავლევით, შეკრან თასმით და ასე შემდეგ.

სამუშაოს დასრულების შემდეგ მოსწავლეები ემზადებიან პრეზენტაციისათვის.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ წყვილებში შექმნილი მხატვრული ნამუშევრის წარდგენის და მასზე საუბრის უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

ს.გ.VI.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

- საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები, ციხესიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე დამახასიათებელ ნიშანზე;

- საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიული-გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ქედურობა, დეკორატიულ-

გამოყენებით ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

- საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: წყვილებში

დრო: 15 წთ

რესურსი: საკლასო დავალების სახით შექმნილი მოსაწვევები

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები წარმოადგენენ წყვილებში შექმნილ ნამუშევრებს. დეტალურად ყვებიან, რა მასალა გამოიყენეს და რა ტიპის მოსაწვევი შექმნეს, როგორ ჰქონდათ განაწილებული ფუნქციები, რატომ აირჩიეს ესა თუ ის კონკრეტული ძეგლი.

ნამუშევრების წარდგენისას ისმენენ თანაკლასელების მოსაზრებებს, რამდენად ცნობადია მათ მიერ შექმნილი მოსაწვევი და ხელოვნების არჩეული ნიმუშები.

კლასი მსჯელობს რომელი მოსაწვევი/მოსაწვევები უკეთ პასუხობს დასმულ მიზანს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თეორიული ცოდნის საფუძველზე ორიგინალური ნამუშევრის შექმნის უნარი, ხელოვნური რესურსის და ნახატების შეხამების ჩვევა.

34. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში

(შემაჯამებელი გაკვეთილი)

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის კულტურის თავისებურებათა გაცნობიერების, ხელოვნების ნაწარმოებთა დამოუკიდებლად მოძიების, მათი შედარება-ანალიზის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა; განვუვითაროთ მისთვის საინტერესო ქვეყნის ხელოვანთა ცხოვრებასთან და შემოქმედებასთან დაკავშირებული მასალის კვლევის უნარი; განვუმტვიცოთ ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები.

შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და

მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბვჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

ს.გ.VI.6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ქართულ ხელოვნებასა და ხელოვნების მოღვაწეებზე მსჯელობა.

ინდიკატორი

- საუბრობს ქართული ხელოვნების ძეგლებზე (მაგ., საქართველოს ეკლესია-მონასტრები, ციხესიმაგრეები) და მსჯელობს რამდენიმე მახასიათებელ ნიშანზე;

- საუბრობს ქართული ხელოვნების სხვადასხვა დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, დეკორატიული გამოყენებითი ხელოვნება) ნიმუშებზე, რომლებიც ყოველდღიურობაში შეხვედრია და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ჩამოთვლის ქართული ხელოვნების სხვადასხვა

დარგის (ფერწერა, ქანდაკება, კედლის მხატვრობა, ხელნაწერთა მინიატურა, ქედურობა, დეკორატიული გამოყენებითი ხელოვნება და სხვ.) რამდენიმე ნიმუშს და მსჯელობს მათ შესახებ;

- საუბრობს ქართული ჩუქურთმის შესახებ (სად უნახავს, რა მოტივებს ვხვდებით ქართულ ჩუქურთმაში: მცენარეული, ცხოველური, გეომეტრიული) და გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას;

- ამოიცნობს რამდენიმე ცნობილი ქართველი მხატვრისა და მოქანდაკის ნამუშევარს და საუბრობს საკუთარ დამოკიდებულებაზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში, ჯგუფურად

რესურსი: სახელმძღვანელო,

ტერმინები:

შენიშვნა: მასწავლებლის შეხედულებისამებრ პროექტის განხორციელებას ეთმობა საგაკვეთილო და დამოუკიდებელი მუშაობის განსაზღვრული საათები.

შეფასების ფორმა: შემაჯამებელი

კრიტერიუმები: ამა თუ იმ კულტურის, ხელოვნების ნაწარმოებთა კვლევის უნარი, მასალის დამოუკიდებლად მოძიების უნარი, ჯგუფური მუშაობის უნარი, საპრეზენტაციო უნარები.

თეორიული ნაშრომის (რეფერატი, ესსე, მოხსენება) შეფასების რუბრიკა

პრაქტიკული ნამუშევრის შეფასების რუბრიკა

35. პარიზი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ საფრანგეთის დედაქალაქის ღირსშესანიშნაობები, განუვითაროთ ევროპული არქიტექტურის თავისებურებათა ამოცნობის უნარი; გამოვუმუშავოთ ძველი და თანამედროვე არქიტექტურის შედარების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქ-

მნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

რესურსი: სახელმძღვანელო,

ტერმინები: ვიტრაჟი – დეკორატიული ხელოვნების ნაწარმოები, შესრულებული ფერადი მინის ან ისეთი მასალისაგან, რომელიც ატარებს სინათლეს. ვიტრაჟებს იყენებენ ფანჯრების, მინის კარების, აგრეთვე გამჭვირვალე ტიხრების მოსართავად.

მანსარდა – სათავსი (ძირითადად საცხოვრებელი) შენობის სხვენიში, რომელიც დამრეცი სახურავის ქვეშაა მოქცეული. სახურავის ეს კონსტრუქცია პირველად გამოიყენა არქიტექტორმა ფ. მანსარმა, რომლის გვარიდანაც მოდის მანსარდის სახელწოდება.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: სხვადასხვა კულტურის ძეგლთა თავისებურებების ამოცნობის უნარი, შუასაუკუნეების და თანამედროვე არქიტექტურის ძეგლთა შედარების და ამოცნობის უნარ-ჩვევა.

36. წერტილებით ხატვა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ სხვადასხვა მხატვრული ტექნიკის ფლობის უნარი, ხელოვნური რესურსის მიზანმიმართულად გამოყენების უნარ-ჩვევა

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხე-

ლოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცლები, პენოპლასტი, აკვარელის საღებავი, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები,

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტიკიუმები: სახატავი მასალისა და ხელოვნური მასალის შემოქმედებითად გამოყენების უნარი.

65. გეომეტრიული ნატურმორტი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ საგანთა თანაფარდობისა და პროპორციის დაცვის უნარი ნატურმორტის ხატვის დროს, განვუმტკიცოთ საგნის მოცულობის გადმოცემის უნარი შუქჩრდილით მოდელირების მეშვეობით.

გაკვეთილის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას

უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ფანქარი შავი, საშლელი

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: პროპორციისა და საგანთა თანაფარდობის ასახვის, შუქრდილით მოდელირების უნარი.

38. სივრცე სიბრტყეზე

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ნამუშევარზე სივრცის გადმოცემის უნარი პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით, გავაცნოთ თავშეყრის წერტილის ცნება.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა;

ტერმინები:

ჰორიზონტი – ბერძნული სიტყვაა და ნიშნავს დედამიწის ზედაპირის იმ ნაწილს, რომელიც დამკვირვებლის თვალისთვის მისანვდომია ღია გარემოში.

ჰორიზონტის ხაზი – ხილული ჰორიზონტის ის ადგილი, სადაც ცა თითქოს დედამიწის ზედაპირს ესაზღვრება

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ნამუშევარზე სივრცის ასახვის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა (პერსპექტივის ძირითადი კანონების, ჰორიზონტის ხაზის და თავშეყრის წერტილის გამოყენებით).

39. მაღალი მოდის დედაქალაქი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ თანამედროვე ფრანგული კულტურის ერთ-ერთი დარგის – სამოსის დიზაინის თავისებურებანი; განვუვითაროთ სამოსის ესკიზის ტრადიციული და არატრადიციული ხერხებით შექმნის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
  - მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);
  - ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);
  - მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;
  - ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;
  - თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;
- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს

განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);
- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;
- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;
- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა, ხელოვნური რესურსი: ფოტოები, თასები, ლილები, მაქმანები, ქსოვილის ნაჭრები, ნებო, მაკრატელი

ტერმინები: ტენდენცია (ლათ. tendo მივისწრაფი) – რისამე განვითარების მიმართულება.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თეორიულ ცოდნაზე დაყრდნობით სამოსის ესკიზის ნებისმიერი ხერხით შექმნის უნარი, ფანტაზია და შემოქმედებითი მიდგომა.

40. ახალი ხელოვნების დედაქალაქი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ნაწარმოების, გამოყენებული სახვითი ხერხების ანალიზის უნარი, სხვადასხვა წყაროებიდან მიღებული ინფორმაციის ინტეგრირების და განზოგადების, ლოგიკური და დასაბუთებული მსჯელობის უნარები, მხატვრული ნაწარმოების ეპოქასთან დაკავშირების უნარი. თეორიული და ვიზუალური ინფორმაციის მოსაპოვებლად კომპიუტერული ტექნოლოგიის გამოყენების უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთან ცნობილ ხელოვანთან ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ცნობილ ფრანგ

მხატვრებზე არსებული ელექტრონული რესურსი:
<https://ka.wikipedia.org/wiki/%E1%83%A4%E1%83%9D%E1%83%95%E1%83%98%E1%83%96%E1%83%9B%E1%83%98>

https://ka.wikipedia.org/wiki/%E1%83%90%E1%83%9C%E1%83%A0%E1%83%98_%E1%83%9B%E1%83%90%E1%83%A2%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%98

https://www.google.ge/search?q=%E1%83%9B%E1%83%90%E1%83%A2%E1%83%98%E1%83%A1%E1%83%98&rlz=1C1GGRV_enGE752GE752&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwi2q8Hi5ZLXAhXREVAKHSOuAXEQsAQILQ&biw=1366&bih=662

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ლოგიკური მსჯელობის, ანალიზის და კომპიუტერული ტექნოლოგიის გამოყენების უნარები.

41. ქაირო

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ორი კულტურის – ეგვიპტური და არაბული ხელოვნების და არქიტექტურის ნიმუშები, განუვითაროთ მათი თავისებურებების აღქმისა და ამოცნობის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთან ცნობილ ხელოვანთან ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე დაკვირვების, მათი დახასიათების და ეპოქასთან დაკავშირების უნარი

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 20 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

ნებისმიერი ვიზუალური მასალა ეგვიპტის კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ.

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი გაკვეთილს გონებრივი იერიშით იწყებს. იგი ეკითხება მოსწავლეებს, თუ რა ახსენდებათ მათ პირველ რიგში, როდესაც ესმით სიტყვა „ეგვიპტე“? მოსწავლეები ასახელებენ ეგვიპტის კულტურასთან დაკავშირებულსხვადასხვა მოვლენასა თუ ნივთს, მაგალითად: პირამიდა, ფარაონი, მუმია და სხვ. მასწავლებელი იგებს, თუ რა ცოდნა აქვთ მოსწავლეებს ამ ქვეყნის შესახებ და შემდგომ საუბარში ყურადღებას ამახვილებს იმ საკითხებზე, რომლებიც მათ არ დაუსახელებიათ. თუ ამ ჩამონათვალში არ იქნა ნახსენები ქალაქი ქაირო, მასწავლებელი თავად ასახელებს მას და მოუთხოვს ამ ქალაქის ისტორიას. მასწავლებელი სვამს კითხვას, რომელიც სახელმძღვანელოშია მოცემული: რატომ ატანდნენ ფარაონებს ბევრ ნივთს და ძვირფასეულობას?

პ.ი.კ. ეგვიპტელთა წარმოდგენით, ფარაონს და დიდგვაროვნებს იმქვეყნადაც სჭირდებათ მოსამსახურეები, ძვირფასი ნივთები და სამკაულები, რადგან იქაც ისევე გააგრძელებენ ცხოვრებას, როგორც აქ ცხოვრობდნენ. ამიტომ, დიდგვაროვანთა სამარხები სავსეა საყოფაცხოვრებო ნივთებით, სამკაულით და მოსამსახურეთა ქანდაკებებით.

მოსწავლეების პასუხების მოსმენის შემდეგ, მომლებსაც წინა წლებში მიღებული აქვთ გარკვეული ინფორმაცია ძველი ეგვიპტური ტრადიციების შესახებ, მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს ეგვიპტური ხელოვნების ნიმუშების აღწერას, რომელიც წიგნშია მოცემული (შესაძლებელია, მასწავლებელმა სხვა ვიზუალური მასალა წარუდგინოს ექსპონატების შესახებ და ის ააღწერინოს). მოსწავლეებმა უნდა აღნიშნონ, ვის შეიძლება ეკუთვნოდეს ისინი.

აქტივობა II

აქტივობის შედეგი: აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: ელექტრონული რესურსი: <http://www.historyforkids.net/egyptian-daily-life.html>

<http://peabody.yale.edu/exhibits/daily-life-ancient-egypt>

https://www.google.ge/search?q=famous+ancient+egyptian+artifacts&sa=X&rlz=1C1GGRV_enGE752GE752&tbm=isch&tbo=u&source=univ&ved=0ahUKEwievKLU2ZPXAhVIMZoKHV8cZmQsAQIPQ&biw=1350&bih=601

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მომდევნო აქტივობა მაჰმადიანური არქიტექტურის აღწერას და სახასიათო ნიშნების ამოცნობას ემსახურება. მასწავლებელი მოუთხრობს მოსწავლეებს ცნობილი ძეგლების შესახებ და სთავაზობს ერთად ნახონ ელექტრონულ რესურსი, რომელიც ეგვიპტეზე მოუთხრობს მოზარდებს.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები ყურადღებით ეცნობიან ვიზუალურ მასალას, ეცნობიან ეგვიპტური კულტურის ძეგლებს, საუბრობენ მათ შესახებ.

შენიშვნა: საშინაო დავალების შესასრულებლად მოსწავლეებს შეუძლიათ ისარგებლონ შემდეგი ელექტრონული რესურსით: <http://www.ancient-origins.net/myths-legends/anubis-jackal-god-and-guide-ancient-egyptian-afterlife-006155>

<http://www.ancientegyptonline.co.uk/anubis.html>

<http://www.egyptianmyths.net/anubis.htm>

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: სხვადასხვა ეპოქისა და კულტურის ძეგლების ამოცნობის უნარი, მსჯელობის და არგუმენტირებული დასკვნების გამოტანის უნარი

42. ეგვიპტური სუვენირი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოეუმუშავოთ სხვადასხვა სახის რესურსით მოცემულ თემაზე (ეგვიპტური ხელოვნების მოტივები) ორიგინალური სუვენირის შექმნის უნარი; მივცეთ მას სხვადასხვა მასალის თავისებურებათა ცოდნა და გამოეუმუშაოთ მათი გამოყენების უნარ-ჩვევა.

შედეგი: ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის,

იდების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო. ნებისმიერი სახის ხელოვნური რესურსი, საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ჩხირები. პლასტილინი, მუყაო.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ეგვიპტური ხელოვნების ძირითადი ნიმუშების ცოდნა, ხელოვნური მასალით მოცემულ თემაზე სუვენირის შექმნის უნარი, მასალის თავისებურებათა ცოდნა და გამოყენების უნარ-ჩვევა.

43. ჯადოსნური ხალიჩა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუმტკიცოთ აღმოსავლური ხელოვნების თავისებურებათა ცოდნა, განუვითაროთ ორნამენტის გამოყენებით დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ

ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, სხვადასხვა სახის ნაბეჭდი პროდუქცია აღმოსავლური ხელოვნების ნიმუშებით, სახატავი მასალა: საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები, ფანქრები, ფლომასტერები, ფურცელი; შესაძლებელია, გამოყენებულ იქნას ხელოვნური რესურსი, მაგალითად, ქსოვილი.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: აღმოსავლური ორნამენტის გამოყენებით დეკორატიული ნამუშევრის შექმნის უნარი, შესაბამისი კომპოზიციური ხერხებისა და ფერების შერჩევის უნარ-ჩვევა.

44. ძველი ეგვიპტის ხელოვნება

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ძველი ეგვიპტის ხელოვნების სხვადასხვა დარგი, განვუვითაროთ ხელოვნების ნაწარმოების ანალიზის უნარი, მასზე დასაბუთებული დასკვნების გაკეთების უნარი.

შედეგი:

ს.გ. VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესარულელებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;
- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);
- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;
- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;
- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

რესურსი: სახელმძღვანელო

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ძველი ეგვიპტის ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნაწარმოებებზე მსჯელობის, მათი ანალიზის უნარი.

45. პორტრეტი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავახსენოთ სახვითი ხელოვნების ერთ-ერთი ჟანრი – პორტრეტი; გავაცნოთ ისტორიული და მხატვრული თვალსაზრისით ძალზე თავისებური და საინტერესო პორტრეტის ნიმუში – ფაიუმის პორტრეტი; განვუვითაროთ დაკვირვების უნარი, ადამიანის სახასიათო ნიშნების დანახვის უნარი, ხელოვნების ნიმუშზე ასახული განწყობილების ამოკითხვისა და სიტყვიერად ამის გადმოცემის უნარი.

შედეგი:

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);
- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;
- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);
- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;
- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;
- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, წყვილებში

რესურსი: სახელმძღვანელო. ელექტრონული რესურსი ფაიუმის პორტრეტის ნიმუშებით

ტერმინები: მუმია – სპეციალური ქიმიური ნივთიერებებით დამუშავებული გარდაცვლილი ადამიანის სხეული, რომელიც იცავს ბუნებრივი დაშლისგან და დიდხანს ინახავს მას.

შენიშვნა:

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: დაკვირვების უნარი, ადამიანის სახასიათო ნიშნების დაფიქსირების უნარი, მხატვრული ნაწარმოების განწყობილების ამოკითხვის და ანალიზის უნარი.

46. ჩემი ახლობლის პორტრეტი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ დაკვირვების უნარი, პორტრეტის შექმნისას ადამიანის სახასიათო ნიშნების დაფიქსირების უნარი, რათა მან შეძლოს ნატურიდან თუ წარმოსახვით ადამიანის პორტრეტის შექმნა.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);
- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნი-

მუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;
- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);
- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;
- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;
- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ნებისმიერი სახატავი მასალა

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: დაკვირვების, ადამიანის სახასიათო ნიშნების დაფიქსირების და ნამუშევარში ასახვის უნარი, გამოგონილი სიტუაციის შესაბამისობა.

47. რომი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ რომის მთავარი ღირსშესანიშნაობები და მათი თავისებურებები, გამოვუმუშავოთ სხვადასხვა კულტურის ძეგლთა ურთიერთშედარების უნარი, განვუმტკიცოთ არქიტექტურულ ძეგლთა აღწერა-ანალიზის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;
- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);
- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის

(ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ელექტრონული რესურსი რომის ღირსშესანიშნაობების ფოტოებით

http://giorgi94.blogspot.com/2013/01/blog-post_11.html

ტერმინები: ფორუმი-შემოსაზღვრული ადგილი, მოედანი

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: სხვადასხვა კულტურის ძეგლთა ამოცნობის, ანალიზის უნარი.

48. ნატურმორტი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავახსენოთ სახვითი ხელოვნების ერთ-ერთი ჟანრი – ნატურმორტი; გავაცნოთ პომპეის მოხატულობებში შემორჩენილი ისტორიული და მხატვრული თვალსაზრისით ძალზე თავისებური და საინტერესო ნატურმორტის ნიმუშები; განვუვითაროთ დაკვირვების უნარი, ნივთის სახასიათო ნიშნების – ფორმის, ფერის, ფაქტურის დანახვის, სიტყვიერად აღწერის უნარი და ნამუშევარში ასახვის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო

ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგ-

ლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ნები-სმიერი სახატავი მასალა, აპლიკაციის ტექნიკისთვის ხელოვნური რესურსი

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ნატურმორტის შექმნის უნარი, სხვადასხვა კულტურის ძეგლთა ამოცნობის და შედარების უნარი.

49. რენესანსის მხატვრობა

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ რენესანსის ეპოქის მხატვრობა, მისი თავისებურებანი; ასევე, ამ პერიოდის ზოგიერთი მხატვრის შემოქმედება; მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი. ამის საფუძველზე მოსწავლემ შეძლოს ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამისი კულტურასთან დაკავშირება.

შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: წყვილებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, ნაბეჭდი პროდუქცია რენესანსის მხატვრობის ნიმუშებით

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი, ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამისი კულტურასთან დაკავშირების უნარი.

რეკომენდაციები:

50. ორიგინალური საჩუქარი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიმართ შემოქმედებითი მიდგომის გამოვლენის უნარი, ჩანაფიქრის შესაბამისი ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსის გამოყენების უნარი, ორიგინალური ნამუშევრის შექმნის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, მუყაო, ხის ნაჭრები, ნებისმიერი სახის ბუნებრივი და ხელოვნური მასალა, ნებო, მაკრატელი

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნური და ბუნებრივი რესურსის შემოქმედებითად გამოყენების უნარი, ორიგინალური გადაწყვეტა.

51. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში

(შემაჯამებელი გაკვეთილი)

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოეუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის თავისებურებათა გაცნობიერების უნარი; ხელოვნების ნაწარმოების დამოუკიდებლად მოძიების და ანალიზის უნარი, ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები.

შედეგი: ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

- ვირტუალურ ჯგუფებში აზიარებს საკუთარ ციფრულ ნამუშევარს;

- იცავს დროის ლიმიტს ყველა ტიპის აქტივობის შესრულებისას.

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქ-

მნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მიმართულება: ხელოვნების აღქმა კონტექსტში

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი:

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბეჭენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, ჯგუფებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, შესაბამისი კატალოგები, ალბომები, ინტერნეტ-საიტები.

შენიშვნა: მასწავლებლის შეხედულებისამებრ, პროექტის განხორციელებას ეთმობა საგაკვეთილო და დამოუკიდებელი მუშაობის განსაზღვრული საათები.

შეფასების ფორმა: შემაჯამებელი

თეორიული ნაშრომის შეფასების რუბრიკა

პრაქტიკული ნაშრომის შეფასების რუბრიკა

კრიტერიუმები: ამა თუ იმ კულტურის, ხელოვნების ნაწარმოებთა კვლევის უნარი, მასალის დამოუკიდებლად მოძიების უნარი, ჯგუფური მუშაობის უნარი, საპრეზენტაციო უნარები.

52. ცათამბჯენების ქალაქი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ XX საუკუნის ამერიკული კულტურა, განვუვითაროთ არქიტექტურის და სახვითი ხელოვნების ნაწარმოებების დამოუკიდებლად გაანალიზების უნარ-ჩვევა; გავუღრმავოთ ცოდნა თანამედროვე ხელოვნების შესახებ.

შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი:

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის

(ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ამერიკული კულტურის თავისებურებები, ნიუ იორკის ისტორია, განვუვითაროთ მიღებული ინფორმაციის გაცნობიერების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: გაკვეთილის დასაწყისში მასწავლებელი უხსნის მოსწავლეებს, რომ ისინი ან გაკვეთილზე ამერიკულ კულტურასა და ხელოვნებას გაეცნობიან თანამედროვეობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი და ულამაზესი ქალაქის – ნიუ-იორკის მაგალითზე. მოსწავლეები და მასწავლებელი საუბრობენ იმის შესახებ, თუ რა იციან ამ ქვეყნის შესახებ. მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, პასუხი გასცენ ინტერაქტივის შეკითხვებს.

პი.კ. 1. ამერიკის კონტინენტის აღმოჩენა ფართოდ გავრცელებული მოსაზრების თანახმად, მიენერება ქრისტეფორე კოლუმბს, თუმცა დღეს მეცნიერებს გააჩნიათ საკმაოდ სარწმუნო ცნობები იმის თაობაზე, რომ კოლუმბი არ იყო პირველი ევროპელი მოგზაური, რომელმაც აღმოაჩინა ეს კონტინენტი.

სასურველია, ეს თემა ერთგვარ დავალებად იქცეს და მოსწავლეები შეეცადონ ინტერნეტის ან ენციკლოპედიური ლიტერატურის მეშვეობით უკეთ გაერკვნენ ამ საკითხში.

2. ამერიკის შეერთებული შტატების დედაქალაქია ვაშინგტონი.

შემდეგ მასწავლებელი მოუთხრობს მოსწავლეებს ნიუ იორკის დაარსების ისტორიას, რომელიც გაკვეთილის ტექსტის პირველ პარაგრაფშია მოცემული. ქალაქის სახელწოდების ისტორია მოსწავლეებს თვალნათლივ დაანახებს, რამდენად ინტერკულტურულია საერთოდ ამერიკული ტრადიციები და, კერძოდ, ამ ქალაქის ისტორია. მოსწავლეები მსჯელობენ ამ საკითხზე. მასწავლებელი სთხოვს მათ, გაეცნონ სახელმძღვანელოში მოცემულ დამატებით ინფორმაციას, რომელიც მსოფლიოს ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ფინანსური და ბიზნეს მაგისტრალის – უოლ სტრიტის შესახებ მოუთხრობს მოსწავლეებს. ქუჩის დღევანდელი სახელწოდებაც მისი ისტორიის ანარეკლია. მნიშვნელოვანია, რომ მასწავლებელმა შეახსენოს მოსწავლეებს ამ ინფორმაციაზე მსჯელობისას ის გარემოება, რომლითაც ცნობილია უოლსტრიტი – აქ, როგორც ცნობილია, იდება მსოფლიოს ყველაზე მნიშვნელოვანი ბიზნესგარიგებების ერთი მეხუთედი. ამდენად, ქუჩის ინტერნაციონალური ისტორია დღეს პირდაპირ აისახება მის ყოველდღიურ ცხოვრებასა და ფუნქციებზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

დრო: 15 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო,

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუმტკიცოთ თეორიული და ვიზუალური ინფორმაციის გაცნობიერების უნარი

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: გაკვეთილის შემდეგი აქტივობა იწყება მასწავლებლის მიმართვით: „და-მისახელეთ ამერიკის და, კერძოდ, ნიუ-იორკის სიმბოლო“. მოსწავლეები, სავარაუდოდ, თავისუფლების ქანდაკებას ასახელებენ. შემდეგ მასწავლებელი ეკითხება მოსწავლეებს, იცინან თუ არა მათ ამ საყოველთაოდ ცნობილი ქანდაკების შექმნის ისტორია, მისი ავტორები და ა. შ. გაკვეთილის ტექსტის მეორე პარაგრაფში მოთხრობილია ვინ და როდის გაუკეთა ამგვარი საჩუქარი ამერიკელებს. ინტერაქტივის შეკითხვაზე პასუხის გაცემას მასწავლებელი მოსწავლეებს მხოლოდ პარაგრაფის გაცნობის შემდგომ სთავაზობს.

პ.ი.კ. თავისუფლების ქანდაკებასა და ეიფელის კოშკს (პარიზის სიმბოლოს) აერთიანებთ ფრანგი ინჟინერ-კონსტრუქტორი ეიფელი, რომელიც ეიფელის კოშკის ავტორია, ხოლო თავისუფლების ქანდაკების საინჟინრო კონსტრუქციების შემქმნელია.

მომდევნო აქტივობას მასწავლებელი იწყებს შეკითხვით: „რა ასოციაციები გიჩნდებათ ნიუ-იორკთან დაკავშირებით, რა წარმოგიდგებათ თვალწინ, როდესაც ამ ქალაქზე ფიქრობთ?“

მოსწავლის აქტივობა: სავარაუდოდ, მოსწავლეები აუცილებლად დაასახელებენ მრავალსართულიან ნაგებობებს, რომელთა სიმრავლითაც ეს ქალაქი მართლაც გამოირჩევა. საუბარი სწორედ ნიუ-იორკის არქიტექტურაზე მსჯელობით გრძელდება. გაკვეთილის მესამე პარაგრაფში მოთხრობილია, როგორ დაიწყო ცათამბჯენების მშენებლობა ნიუ-იორკში, რა იყო ამგვარი არქიტექტურული „რევოლუციის“ მიზეზი. ნიუ-იორკი და ჩიკაგო ამერიკულ ქალაქთაგან ყველაზე ადრე ჩაერთო ამ პროცესში, აქ მსოფლიოს უნიჭიერესი არქიტექტორები მოღვაწეობდნენ. ყველა მნიშვნელოვანი და ფინანსურად ძლიერი ბიზნესფირმის სათავე ნაგებობები ცნობილი არქიტექტორების მიერ არის დაპროექტებული და ეს ერთგვარ ტრადიციადაც იქცა. მოსწავლეები ეცნობიან წარმოდგენილ ვიზუალურ მასალას. მასწავლებელი სთხოვს მათ, პასუხი გასცენ ინტერაქტივის შეკითხვებს.

მოსწავლის აქტივობა: პ.ი.კ. 1. ნიუ-იორკი ცათამბჯენების ქალაქია. წარმოდგენილ ფოტოებზე

ცხადად ჩანს, როგორ მჭიდროდ არის მრავალ-სართულიანი ნაგებობები განლაგებული მის ქუჩებში. თუმცა, მათი ორიგინალური ფორმა, უხვი განათება საინტერესო იერს სძენს ნიუ-იორკის ქუჩებს.

2. მაღალი შენობების ძირითადი უარყოფითი მხარე ისაა, რომ მათგან დაცემული ჩრდილი აბნელებს ახლომდებარე შენობებს, თუმცა არქიტექტორებმა ისწავლეს დღის სინათლის ოპტიმალურად გამოყენება და შემინული ზედაპირების წყალობით დღეს ამგვარ შენობებში დღისით განათების პრობლემა არ დგას.

დადებითი მხარე კი მათი დიდი ტევადობაა. შედარებით მცირე ფართობზე აგებული მრავალ-სართულიანი შენობა ერთსართულიანთან შედარებით იმდენჯერ მეტ ადამიანს იტევს, რამდენი სართულიც არის მასში.

შესაძლებელია, საუბარი საზოგადოდ მრავალ-სართულიან ნაგებობებს შეეხოს, დასახელდეს თბილისში ან სხვა რომელიმე ქალაქში (მაგ. ბათუმი) უკანაკნელ დროს აგებული ამგვარი შენობები, რომლებზეც მოსწავლეები თავიანთ მოსაზრებებს გამოთქვამენ.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 15 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ თანამედროვე ხელოვნების გაცნობიერების, მისი ძირითადი მახასიათებლების აღქმის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: გაკვეთილის ბოლო აქტივობა თანამედროვე ხელოვნებას ეძღვნება, რადგან ნიუ-იორკში თანამედროვე ხელოვნების ყველაზე ცნობილი მუზეუმი მდებარეობს.

დ.ი.მ. MOMA იზიფრება როგორც Museum of Modern Art ანუ თანამედროვე ხელოვნების მუზეუმი.

ამ მუზეუმის დაარსების ისტორია ძალიან ჰგავს თავად ამერიკის სახელმწიფოს შექმნის ისტორიას – უმოკლეს დროში ყველაზე მნიშვნელოვანი და მდიდარი მუზეუმი დაარსდა ფინანსისტთა და ცნობილ მენარმეთა მონდომებითა და ხელშეწყობით.

თავდაპირველად მუზეუმის ფუნქცია მხოლოდ თანამედროვე ხელოვნების ნიმუშთა თავმოყრა იყო, მაგრამ ძალიან მალე ამ კოლექციაში მოხვედრა XX საუკუნის ხელოვანთა საწუკვარ ოცნებად იქცა. მუზეუმმა ფართოდ გაშალა საგამოფენო მუშაობა, აქტიურად გაუწია პოპულარიზაცია როგორც ევროპულ, ასევე ამერიკულ თანამედროვე ხელოვნებას. მრავალი ევროპელი შემოქმედი გაემგზავრა ამერიკაში და, კერძოდ, ნიუ იორკში. ამრიგად, ნიუ იორკი თანამედროვე ხელოვნების მუზეუმის მიერ განეული სამუშაოს და სწორი კულტურული პოლიტიკის წყალობით, თანდათან თანამედროვე ხელოვნების ახალ ცენტრად გადაიქცა.

ამ საკითხებზე მსჯელობის შემდეგ საუბარი საზოგადოდ თანამედროვე ხელოვნებას ეხება. მასწავლებელი სვამს მომდევნო ინტერაქტივის შეკითხვებს.

მოსწავლის აქტივობა: პ.ი.კ. 1. სავარაუდოდ, მოსწავლეების აზრით, თანამედროვე ხელოვნება ვიზუალურად განსხვავდება ტრადიციული ხელოვნებისგან, უფრო თავისუფალი და პირობითია.

2. მოსწავლეები ასახელებენ მათთვის ცნობილ შემოქმედთა გვარებს. იმ შემთხვევაში, თუ მათ უჭირთ პასუხის გაცემა, მასწავლებელი ახსენებს მათ იმ მხატვრებსა და მოქანდაკეებს, რომელთა შემოქმედებასაც ისინი გასულ წლებში გაეცნენ. სასურველია, საუბარი ქართველ ხელოვანებსაც შეეხოს.

გაკვეთილის დასასრულს მასწავლებელი აცნობს მომდევნო გაკვეთილის თემას და ურჩევს მოსწავლეებს, წინასწარ დაფიქრდნენ, თანამედროვე ხელოვნების როგორ ნიმუშს შექმნიან ისინი თავად გაკვეთილზე. შესაბამისად, მოსწავლე აუცილებელი სახატავი რესურსით (ან მისი სურვილით არჩეული ნებისმიერი მასალით) აღჭურვილი უნდა მოვიდეს შემდეგ გაკვეთილზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 15 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თეორიული ინფორმაციისა და ვიზუალური მასალის ურთიერთდაკავშირების და გაანალიზების უნარი, არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი. ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება.

53. თანამედროვე ხელოვნება

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ თანამედროვე ხელოვნების გაანალიზების უნარი, განუმტკიცოთ მისი პირობითი ენის გაგების უნარი, გავულრმავოთ რეალისტური და პირობითი ნაწარმოებების შედარება-ანალიზის უნარი. განუვითაროთ პირობითი ფორმების ფლობის პრაქტიკული უნარ-ჩვევა და საკუთარი განწყობილებების გადმოცემის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების)

და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი:

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, სახატავი მასალა

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნობიერებინოთ თანამედროვე ხელოვნების ზოგიერთი თავისებურება.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: გაკვეთილი ეძღვნება თანამედროვე ხელოვნების თემას. გაკვეთილის დასაწყისში მასწავლებელი საუბრობს იმის თაობაზე, რომ თანამედროვე ხელოვნება თავისი ფორმით მკვეთრად განსხვავდება ხელოვნების ტრადიციული დარგებისა და ნაწარმოებებისგან, უფრო უჩვეულო და თავისუფალია. იგი სთხოვს მოსწავლეებს, დაასახელონ XX საუკუნის ხელოვნების რამდენიმე ნიმუში, რომლებიც, მათი აზრით, ტიპურია ამ ახალი ხელოვნებისათვის.

სავარაუდოდ, მოსწავლეები დაასახელებენ აბსტრაქტულ ნაწარმოებებს, რომლებიც მათ წინა წლებში აქვთ ნასწავლი ან გაიხსენებენ იმ მაგალითებს, რომლებიც თავად აქვთ ნანახი ამა თუ იმ მუზეუმსა და კატალოგში. მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, მოკლედ დაახასიათონ დასახელებული ნიმუშები და გამოთქვან მოსაზრებები, რისი გამოხატვა სურს ავტორს ამ ფორმით.

მოსწავლის აქტივობა: კლასში იმართება მცირე დისკუსია შემოთავაზებულ თემაზე. მოსწავლეები გამოთქვამენ საკუთარ აზრს. მასწავლებელი ყურადღებით ადევნებს თვალს მსჯელობას, დამხმარე კითხვებს სვამს, რათა მოსწავლეებს გაუადვილდეთ მნიშვნელოვან მომენტებზე ყურადღების გამახვილება. მაგალითად, იგი ეკითხება მოსწავლეებს, ტრადიციული მასალისაგან იქმნება თანამედროვე ხელოვნების ნაწარმოებები თუ მასალადაც ხშირად გამოიყენება უჩვეულო რესურსი. მოსწავლეებს უკვე გავლილი აქვთ წინა წლებში ისეთი ნამუშევრები, რომელთა შექმნისას სრულიად არატრადიციული მასალა გამოიყენება. ინტერაქტივის შეკითხვა, რომელსაც მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს, მიზნად ისახავს გარკვეული ანალიტიკური უნარების ჩამოყალიბებას. მოსწავლეები ეცნობიან სახელმძღვანელოს ამ პარაგრაფში წარმოდგენილ ვიზუალურ მასალას და პასუხს სცემენ კითხვას – რატომ უნოდებენ თანამედროვე ხელოვნები თავიანთ ნაწარმოებებს ხშირად კომპოზიციას ან ობიექტს.

პ.ი.კ. სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი ილუსტრაციები და აგრეთვე წინა წლებში გავლილი მასალის გახსენება დაეხმარება მოსწავლეებს ამ კითხვაზე პასუხის გაცემაში.

დ.ი.მ. თანამედროვე ხელოვნების ნაწარმოები ხშირად არ ისახავს მიზნად კონკრეტული საგნის ან ქმედების გამოსახვას. ის უფრო იმ გრძნობებს, განწყობილებებს გამოხატავს, რომლებიც ნაწარმოების ავტორს ეკუთვნის. არატრადიციული მასალით შექმნილი უცნაური ფორმები და ფერები მაყურებელსაც უბიძგებს ხელოვნების ნაწარმოების ხილვისას საკუთარ გრძნობებს, ემოციებს მიენდოს, გასაქანი მისცეს საკუთარ ფანტაზიას. გარკვეული თვალსაზრისით მაყურებელი ხელოვნის თანაავტორი ხდება, როგორც ეს სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი ობიექტშიც ნათლად ჩანს. იგი თითქოს ფანტასტიკური ცხოველის ნახევრად აწყობილ ობიექტს საკუთარი ფანტაზიით ასრულებს. როგორია მისი (მაყურებლის) წარმოსახვით დასრულებული ნაწარმოები არავინ იცის მის გარდა. ამიტომ ხელოვნის მიერ შემოთავაზებული ფორმა მხოლოდ ობიექტია, რომელსაც კონკრეტული სახელი არ ჰქვია. ხელოვნების ნაწარ-

მოები ავტორის და მაყურებლის ერთიანი შემოქმედებითი იმპულსების ასპარეზად არის ქცეული.

ამრიგად, სახელწოდებები კომპოზიცია და ობიექტი მხოლოდ ერთგვარი შეთავაზებაა მაყურებლისათვის ჩაერთოს ხელოვნების ნაწარმოების ინტერპრეტაციის პროცესში და ყური მიუგდოს საკუთარ გრძნობებს, შთაბეჭდილებებს, რომლებსაც ეს ნიმუშები აღძრავს.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

დრო: 15 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო,

აქტივობა II

აქტივობის შედეგი: აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: გაკვეთილის შემდეგი მონაკვეთი ეთმობა ვიზუალური მასალის გაცნობას და მსჯელობას იმის თაობაზე, თუ რა ფორმებს, როგორ „მხატვრულ ენას“ ვხვდებით თანამედროვეობის გამოჩენილი ხელოვნების შემოქმედებაში. მოსწავლეები ეცნობიან სახელმძღვანელოში წარმოდგენილ ილუსტრაციებს. მასწავლებელი სთხოვს მათ, დაახასიათონ პ. კლემს ნამუშევრები, გამოთქვან თავიანთი მოსაზრებები, მოიყვანონ შედარება და ა. შ.

მოსწავლის აქტივობა

სავარაუდოდ, მოსწავლეების პასუხები დაადასტურებს მრავალჯერ გამოთქმულ მოსაზრებებს, რომ თანამედროვე ხელოვნების ნაწარმოები გარკვეული თვალსაზრისით, ბავშვის ნახატს ჰგავს. მსჯელობა შეეხება იმ პირობით ენას, რომელზეც თანამედროვე ხელოვნება დღეს მეტყველებს. ამასთან დაკავშირებით მასწავლებელი სვამს ინტერაქტივის კითხვას, რომელიც საკმაოდ ხშირად ისმის თანამედროვე ხელოვნათა მისამართით – იცის თუ არა თანამედროვე მხატვარმა ხატვა, შეუძლია თუ არა მას რეალურად ასახოს ესა თუ ის საგანი.

პ.ი.კ. ამ კითხვაზე მოსწავლეები თავისუფლად გამოთქვამენ საკუთარ მოსაზრებებს, ერთი ნაწილი ვარაუდობს, რომ ხატვის ცოდნა აუცილებელია, მეორენი ფიქრობენ, რომ ასე ხატვა ყველას შეუძლია.

ამ საკითხში უკეთ გასარკვევად მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს, დააკვირდნენ პაულ კლემს „ანგელოზების სერიას“ და დაახასიათონ, როგორ განწყობილებას ქმნის თითოეული მათგანი.

სავარაუდოდ, მოსწავლეები ადვილად განასხვავებენ სხვადასხვა ემოციის მატარებელ სურათებს: პირველი ანგელოზი ტირის, მეორე დაფიქრებული და მონყენილია, ხოლო მესამე იცინის.

მასწავლებელი და მოსწავლეები მსჯელობენ იმის შესახებ, ადვილია თუ არა პირობითი ნახატის მეშვეობით გარკვეული განწყობილების გამოხატვა, მაყურებლისთვის ამ განწყობილების გაზიარება.

მსჯელობის დასასაბუთებლად, მის განსამტკიცებლად მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს თავად მოსინჯონ საკუთარი ძალები და ნებისმიერი სახატავი მასალით, არატრადიციული ფორმებით და ფერებით სცადონ გარკვეული ემოციის, განწყობილების გადმოცემა.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები დათქმულ დროში ქმნიან ნამუშევრებს, რომლებშიც უჩვეულო

მასალას, პირობით ფორმებს და ფერებს, ფაქტურას იყენებენ საკუთარი განწყობილებების გამოსახატად

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 20 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ პირობითი ხასიათის თანამედროვე ხელოვნების ნიმუშის წარდგენის უნარი

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: სამუშაოს დასრულების შემდეგ იმართება ნამუშევრების პრეზენტაცია. თითოეული მოსწავლე მოკლედ მოუთხრობს კლასს, რა მასალით შექმნა ნამუშევარი, რატომ აირჩია ეს მასალა, როგორი ფორმები, ფერები და ფაქტურა გამოიყენა, როგორი ემოციის გამოხატვა ჰქონდა დასახული მიზნად. თანაკლასელები გამოთქვამენ საკუთარ აზრს იმის თაობაზე, რამდენად ემთხვევა მათი შთაბეჭდილებები ავტორის ჩანაფიქრს. მასწავლებელი თვალყურს ადევნებს იმას, რომ ყოველი მოსაზრება კორექტურული ფორმით იქნას გამოთქმული.

პრაქტიკული სამუშაო და პრეზენტაცია ეხმარება მოსწავლეებს თანამედროვე ხელოვნების პირობითი ენის დაუფლებასა და მის უკეთ გაგებაში

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 10 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: თანამედროვე ხელოვნებისათვის დამახასიათებელი პირობითი ფორმების შექმნის უნარი, განწყობილების გადმოცემის უნარი, შემოქმედებითი მიდგომა

54. აბსტრაქციონისტიები

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ აბსტრაქტული ხელოვნების რაობა, მისი თავისებურებანი; ასევე, ამ მიმდინარეობის წამყვანი წარმომადგენლების შემოქმედება; მოსწავლეს გამოვემუშაოთ კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი. ამის საფუძველზე მოსწავლემ შეძლოს ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამისი კულტურასთან დაკავშირება.

შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

• ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

• ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი:

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

• მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ელექტრონული რესურსი

https://en.wikipedia.org/wiki/Abstract_art

<https://ka.wikipedia.org>

ტერმინები: აბსტრაქცია (ლათ. abstractio) – გაყენებული.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი, ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება

55. ზამთარი ნიუ იორკში

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ გარემოზე დაკვირვების უნარი, განუვითაროთ წელიწადის სხვადასხვა დროის ამსახველი პეიზაჟის შექმნის უნარი სხვადასხვა ფერის, გეომეტრიული ფორმის გამოყენებით; განუვითაროთ დაკვირვების და წარმოსახვის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

• სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

• იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

• შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;

• გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

• ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

• ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

• სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

• სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

• იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

• მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუ-

შევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ნები-სმიერი სახატავი მასალა, ბუნებრივი და ხელოვნური რესურსი, ნებო.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: დაკვირვებისა და წარმოსახვის უნარი (რამდენად შეესაბამება ნიუ-იორკის არქიტექტურას მოსწავლის მიერ შექმნილი ფორმები და

რამდენად შესაბამისად შეარჩია ფერი). გეომეტრიული ფორმების გამოყენების უნარი თანამედროვე ქალაქის შექმნისას.

56. ბერლინი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ბერლინის ღირშესანიშნაობები, განვუვითაროთ არქიტექტურული ძეგლის და მისი ცალკეული ფორმების აღწერა-ანალიზის უნარი; გამოვუმუშაოთ გარემოზე დაკვირვების უნარი. ამის საფუძველზე მოსწავლემ შეძლოს ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება.

შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლემ:

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ელექტრონული რესურსი: <https://ka.wikipedia.org/wiki/http://imogzaure.ge/>

ტერმინები: მეგაპოლისი (ლათ. mega დიდი, polis ქალაქი) – დიდი, მრავალი დასახლებისგან წარმოქმნილი ქალაქი

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: არქიტექტურული ძეგლის აღწერა-ანალიზის უნარი, გარემოზე დაკვირვების უნარი, ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება.

57. ბერლინის კედელი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ უახლესი ისტორიის ფაქტები და მასთან დაკავშირებული შემოქმედებითი აქტივობის ფორმები, გამოვუმუშავოთ მოქალაქებრივი პოზიციის შემოქმედებითად გამოხატვის უნარჩვევა, განვუვითაროთ ინფორმაციის აღქმის, დახარისხებისა და გამოყენების, ანალიზისა და დასკვნების გამოტანის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანანილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განანილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განანილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ელექტრონული რესურსი:

<https://ka.wikipedia.org/wiki/>

<http://imogzaure.ge/>

ტერმინები: გრაფიტი იტალიური სიტყვაა და ამოკანვრას ნიშნავს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: სხვადასხვა საგანში მიღებული ცოდნის ინტეგრირების უნარი, შემოქმედებითი აქტივობის სახით მოქალაქეობრივი პოზიციის გამოხატვის უნარ-ჩვევა.

58. ექსპრესიონისტი

გაკვეთილის მიზანი მოსწავლეს გავაცნოთ ექსპრესიონიზმის რაობა, მისი თავისებურებანი; ასევე, ამ მიმდინარეობის წამყვანი წარმომადგენლების შემოქმედება; მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი. ამის საფუძველზე მოსწავლემ შეძლოს ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება.

შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდი-

ლებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

• ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

• ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური,

რესურსი: სახელმძღვანელო, ელექტრონული რესურსი:

<https://ka.wikipedia.org/wiki/>

ტერმინები: ექსპრესია (expressio) ლათინური სიტყვაა და გამოხატვას ნიშნავს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: კონკრეტული მხატვრული ნაწარმოების ანალიზის უნარი, ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირების უნარი.

59. ზოოპარკი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განვუმტკიცოთ გარემოზე, ბუნებაზე, ცხოველთა და ფრინველთა სამყაროზე დაკვირვების უნარი; დაკვირვების შედეგების ნამუშევარში მეხსიერებით ასახვის უნარი.

გაკვეთილის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე

დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;
- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;
- შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;
- გამოსახულებას გააზრებულად ანანილებს სასურათე სიბრტყეზე;
- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);
- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);
- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;
- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;
- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);
- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);
- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;
- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნე-

ბის ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;
- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;
- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);
- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;
- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ბაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ბერლინის ცნობილი ზოოპარკი, გაუღვივოთ ფანტაზია.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;
- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებზე;

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი მოუთხრობს მოსწავლეებს, რომ ბერლინის ერთ-ერთი ღირსშესანიშნაობა მისი ზოოპარკია. შედეგ იგი აწვდის მოსწავლეებს ინფორმაციას ამ ზოოპარკის შესახებ; მოსწავლეები ეცნობიან წიგნში წარმოდგენილ ცხოველთა ფოტოებს.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები პასუხს სცემენ ინტერაქტივის შეკითხვებს და ეცნობიან მათი თანატოლების მიერ შექმნილ ცხოველთა გამოსახულებებს; ისინი გამოთქვამენ საკუთარ შეხედულებებს ამ ნამუშევრების შესახებ.

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განვეუფითაროთ მეხსიერებით და წარმოსახვით ხატვის უნარი, განსხვავებული ტექნიკის გამოყენების უნარი

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

დრო: 25 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ფანქრები, საღებავი, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ხელსახოცები, ღრუბელი...

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს დავალებას და თან აძლევს რჩევებს. იგი ყურადღებას ამახვილებს იმაზე, რომ მოსწავლეებს შეუძლიათ გამოიყენონ სხვადასხვა ფაქტურა ცხოველების შექმნისას. მასწავლებელი ახსენებს მოსწავლეებს ფაქტურის შექმნის ხერხებს, რომ მოსწავლეებს შეუძლიათ ღრუბლით, სხვადასხვა ფორმის (დაკბილულ, სამკუთხედი, ოთხკუთხედი) მუყაოს გამოყენებით, საღებავის სველ ლაქებზე მარილის მოყრით და ა.შ. განსხვავებული ფაქტურის

მიღება. გარდა ამისა, მასწავლებელი ურჩევს მოსწავლეებს კარგად გაიხსენონ მათ მიერ შერჩეული ცხოველის სახასიათო ნიშნები და შეეცადონ ზუსტად გადმოსცენ ისინი, ასევე, ამ ნიშნების გამოსახვისას შესაბამისი მხატვრული ხერხები შეარჩიონ.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები მუშაობენ, ქმნიან სხვადასხვა ცხოველების გამოსახულებას. ჩანაფიქრის განსახორციელებლად იყენებენ სხვადასხვა ხელოვნურ რესურსს განსხვავებული ფაქტურის შესაქმნელად.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ნამუშევრის აღწერის, გამოყენებული ხერხების, მასალის დასახელების, ტერმინების გამოყენების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: კლასში შესრულებული ნამუშევარი

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: პრაქტიკული სამუშაოს დასრულების შემდეგ მოსწავლეები კლასის წინაშე წარადგენენ ნამუშევრებს, საუბრობენ მათ შესახებ

ტერმინები: ვოლიერი – შემოღობილი ადგილი, სათავსი ცხოველებისა და ფრინველებისათვის.

შენიშვნა:

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: დაკვირვების უნარი, მეხსიერებით ხატვის უნარი, სახასიათო დეტალების ასახვის უნარი, შემოქმედებითი მიდგომა.

60. ჩრდილოეთის დედაქალაქი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ჩინური კულტურა და მისი უმთავრესი მახასიათებლები, განუვითაროთ კრიტიკული აზროვნება, გავუძლიეროთ მოტივაცია და საკუთარი მოსაზრებების წერისა და პრეზენტაციის უნარი. ჩინური სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშთა ამოცნობა, მათი დახასიათება, გაანალიზება. ამის საფუძველზე მოსწავლემ შეძლოს ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამის კულტურასთან დაკავშირება.

გაკვეთილის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მიმართულება: ხელოვნების აღქმა კონტექსტში

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

გაკვეთილის მსვლელობა

აქტივობა I

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ჩინური კულტურის ნიშან-თვისებები, განვუვითაროთ ინფორმაციის გადაამუშავების უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

დრო: 10 წთ

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: გაკვეთილის დასაწყისში მასწავლებელი მოსწავლეებს აწვდის მოკლე ინფორმაციას გაკვეთილის თემის შესახებ და სთხოვს, რამდენიმე წუთის განმავლობაში გაეცნონ ნიგნში მოცემულ გაკვეთილს (ნაიკითხონ), რის შედეგადაც იგი სთავაზობს მოსწავლეებს, დაწერონ წინასწარ დარიგებულ ფურცლებზე: რამ დააინტერესათ ამ გაკვეთილში და რაზე იმსჯელებდნენ სიამოვნებით.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეები 10 წუთის განმავლობაში ინდივიდუალურად მუშაობენ ნიგნზე და ფურცლებზე წერენ საკუთარ მოსაზრებას სადისკუსიო თემის შესახებ.

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, წარმოადგინონ საკუთარი მოსაზრებები და მათთან შეთანხმებით ხდება სადისკუსიო თემის შერჩევა. სასურველია, მასწავლებელს წინასწარ მოფიქრებული ჰქონდეს რამდენიმე სავარაუდო თემა დისკუსიისათვის

აქტივობა II

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ დისკუსიის წარმართვის, დასაბუთების უნარ-ჩვევა.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

მუშაობის ფორმა: ჯგუფებში

დრო: 15 წთ

რესურსი: სახელმძღვანელო.

აქტივობის მოკლე აღწერა

მასწავლებლის აქტივობა: მასწავლებელი მოსწავლეებს ჯგუფებად ყოფს, აძლევს მათ შერჩეულ სადისკუსიო თემას ანუ მათ წინაშე სვამს პრობლემას. ამის შემდეგ მასწავლებელი სთხოვს ჯგუფებს, გამოთქვან თემის ირგვლივ საკუთარი მოსაზრებები, იკამათონ.

მოსწავლის აქტივობა: მოსწავლეთა ჯგუფები ერთვებიან დისკუსიაში, გამოთქვამენ შეფერებულ მოსაზრებებს.

აქტივობა III

აქტივობის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ჩინური კულტურის ნიმუშების განსხვავებული ნიმუშების ამოცნობის უნარი.

აქტივობის შედეგი: ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების

ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურაა ასახული ნაწარმოებში;

- მსჯელობს ხელოვნების ნიმუშებში ასახულ ისტორიულ თუ ლიტერატურულ პერსონაჟებზე და საუბრობს მათ ხასიათზე.

დრო: 20 წთ

მუშაობის ფორმა: ჯგუფებში

რესურსი: სახელმძღვანელო

აქტივობის მოკლე აღწერა

მოსწავლის აქტივობა: ჯგუფი ირჩევს ჩინური ხელოვნების ერთ ნიმუშს, რომლის შესახებაც მათ უნდა დაწერონ მოკლე ანალიზი. სამუშაოს დასრულების შემდეგ ჯგუფიდან ერთ-ერთი მოსწავლე კლასის წინაშე წარადგენს ნამუშევარს.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ხელოვნების ნაწარმოების სტილისტური ნიმუშების მიხედვით კულტურის ამოცნობა. ხელოვნების ნაწარმოების შესაბამისი კულტურასთან დაკავშირება.

61. შავი ტუში

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ტუშით და კალმით (ჩხირებით) ხატვის უნარი, განვუმტკიცოთ ტუშით ხატვის ტექნიკის თავისებურებათა ცოდნა, გავუღვივოთ ფანტაზია და სასურველ თემაზე ორიგინალური ნამუშევრის შექმნის უნარი

გაკვეთილის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, შავი ტუში, კალამი ან ჩხირები

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ტუშით ხატვის ტექნიკის ფლობა, ფანტაზია და შემოქმედებითი მიდგომა.

62. ფერადი ტუში

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს განუვითაროთ ფერადი ტუშით ნატურიდან ან მეხსიერებით ხატვის უნარი.

გაკვეთილის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს

დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ფურცელი, ფერადი ტუში, კალამი ან ჩხირები

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ფერადი ტუშით ხატვის ტექნიკის ფლობა, ნატურიდან ან მეხსიერებით პორტრეტის ხატვის უნარი.

63. ქალაქი

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გავაცნოთ ქალაქის შექმნის ისტორია, გამოვუმუშაოთ ქალაქის პლასტიკური გამოსახულების შექმნის უნარი, სხვადასხვა ხერხით ქალაქზე ფაქტურის გამოსახვის უნარი.

შედეგი: ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად.

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექსპერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს

მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მისაღწევად;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ქალაქი, საღებავები, ფუნჯი, მაკრატელი, სახაზავი, ღრუბელი, ხელსახოცი.

ტერმინები: ორიგამი – ქალაქისაგან ფიგურების შექმნის ხელოვნება, რომელიც ჩინეთში წარმოიშვა.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ქალაქით მცირე ზომის ფორმის შექმნა, სხვადასხვა მასალით მრავალფეროვანი ფაქტურის შექმნა და რეალური თუ გამოგონილი პერსონაჟის ინტერპრეტირება და პრაქტიკულად განხორციელება.

64. ზემოდან დანახული სამყარო

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ კომპოზიციის აგების კონკრეტული ხერხის-ზემოდან დანახული ლანდშაფტის პრაქტიკულად გამოყენების უნარი; გავუღვივოთ წარმოსახვის უნარი.

გაკვეთილის შედეგი: ს.გ. VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., ნონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუშტით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ. VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ. VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა ასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ქალაქი, ფანქრები, საღებავები, ფუნჯი, წყლის ჭურჭელი, ღრუბელი, ხელსახოცი.

ტერმინები: ორიგამი – ქალაქისაგან ფიგურების შექმნის ხელოვნება, რომელიც ჩინეთში წარმოიშვა.

შეფასების ფორმა: მიმდინარე

კრიტერიუმები: ზემოდან დანახული კომპოზიციის აგების უნარი, წარმოსახვით ხატვის უნარი, წარმოსახვით შექმნილი ნამუშევრის დაკავშირება კონკრეტული ქვეყნის კულტურასთან.

რეკომენდაციები:

65. მოგზაურობა ხელოვნების სამყაროში

შემაჯამებელი გაკვეთილი IV

გაკვეთილის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის თავისებურებათა გაცნობიერების უნარი; ხელოვნების ნაწარმოების დამოუკიდებლად მოძიების და ანალიზის უნარი, ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები.

გაკვეთილის შედეგი: ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ

ბულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქან-დაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა აასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური

რესურსი: სახელმძღვანელო, ინტერნეტის მეშვეობით მოძიებული ინფორმაცია.

შეფასების ფორმა: შემადგამებელი

თეორიული ნამუშევრის შეფასების რუბრიკა

პრაქტიკული ნამუშევრის შეფასების რუბრიკა

კრიტერიუმები: თეორიული და ვიზუალური ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების უნარი, ხელოვნების ნაწარმოებების კონკრეტულ კულტურასთან დაკავშირების უნარი, საპრეზენტაციო უნარები.

პროექტი I. ერთი შედეგის ისტორია

პროექტის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის კულტურული მემკვიდრეობის გამორჩეული ნიმუშის წარდგენის უნარი, ამ კულტურის თავისებურებათა გაცნობიერების და ანალიზის უნარი, ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები.

პროექტის შედეგი: ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

• ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

• ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

• მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

• თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

• ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და

მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

• ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

• საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

• ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრებში);

• ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

• ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

• ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

• ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

• მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქან-დაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

• ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა აასახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, ჯგუფებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, ინტერნეტის მეშვეობით მოძიებული ინფორმაცია.

შენიშვნა: სახელმძღვანელოში მოცემულ ხელოვნების ნიმუშებს თან აქვს დართული იმ მუზეუმის ფოტო, რომელშიც ეს ნაწარმოები ინახება.

კრიტერიუმები: თეორიული და ვიზუალური ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების უნარი, ხელ-

ოვნების ნაწარმოებების კონკრეტულ კულტურასთან დაკავშირების უნარი, საპრეზენტაციო უნარები.

პროექტი II. თეატრის ჯადოსნური სამყარო

პროექტის მიზანი: მოსწავლეს გამოვუმუშაოთ სხვადასხვა ეპოქისა თუ ქვეყნის კულტურული მემკვიდრეობის გამორჩეული ნიმუშის წარდგენის უნარი, ამ კულტურის თავისებურებათა გაცნობიერების და ანალიზის უნარი, ჯგუფური მუშაობის და საპრეზენტაციო უნარები.

პროექტის შედეგი: ს.გ.VI.1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს საკუთარ ინტერესებსა და გამოცდილებაზე დაყრდნობით, სახვითი ხელოვნების ელემენტებისა და პრინციპების მიზანმიმართულად გამოყენება ნამუშევარში ჩანაფიქრის, იდეის, გუნება-განწყობის (ემოციების) და შთაბეჭდილებების გადმოსაცემად.

ინდიკატორი

- სხვადასხვაგვარი მონასმებით და ეფექტებით გადმოსცემს განწყობილებას;

- იყენებს ფერის გრადაციას, კონტრასტულ და მონათესავე ფერებს;

- **შუქ-ჩრდილის, ათინათის და დაცემული ჩრდილის საშუალებით გამოსახავს საგანთა მოცულობას;**

- გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე;

- ნამუშევრის შექმნისას იყენებს კომპოზიციური განაწილების ძირითად ხერხებს მაგ., წონასწორობას, ხედვის წერტილს (მაგ., მოგზაურობა საჰაერო ბუმბით, ქვემოდან და ზემოდან დანახული სამყარო, საგნები და სხვ.);

- ხატავს სივრცეს პერსპექტივის ძირითადი კანონების გამოყენებით (წინა, შუა და უკანა ხედი, ნახევარტონები);

- სხვადასხვა მხატვრული ხერხით გადმოსცემს დინამიკას და სტატიკას, რიტმს, სიმეტრიას და ასიმეტრიას ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- სხვადასხვა ხერხით (ფორმით, ზომით, ფერით, სასურათე სიბრტყეზე განაწილებით) გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს;

- აკვირდება და ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას (მარტივად).

ს.გ.VI.2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა მასალისა და ტექნიკის მიზანმიმართულად შერჩევა და გამოყენება საკუთარი ჩანაფიქრის და იდეის განსახორციელებლად

ინდიკატორი

- იყენებს განსხვავებულ ხერხებს, ატარებს ექს-

პერიმენტებს სხვადასხვა მასალის, ტექნიკის გამოყენებით მოცემულობის უკეთ შესასრულებლად და ჩანაფიქრის გადმოსაცემად;

- მიზანმიმართულად ირჩევს მასალას, ტექნიკას (ტრადიციული, არატრადიციული) და აფართოვებს მათი გამოყენების გზებს სხვადასხვა ჟანრის ნამუშევრების შესაქმნელად (პორტრეტი, ნატურმორტი, პეიზაჟი, ყოფითი ჟანრი);

- ასრულებს გრაფიკულ ნამუშევარს სხვადასხვა მასალით (ტუში, მელანი, ნახშირი და სხვ.);

- მიზანმიმართულად ირჩევს და ავითარებს სხვადასხვა მასალის (ბუნებრივი, ხელოვნური) გამოყენების გზებს მცირე პლასტიკის ნიმუშების, მარტივი კომპოზიციების და კონსტრუქციების შესაქმნელად;

- ქმნის დეკორატიულ და გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშებს მრავალფეროვანი მასალის და ტექნიკის (ტრადიციული, არატრადიციული) გამოყენებით;

- თავად ირჩევს მასალას და ტექნიკას (მაგ., ქსოვილს მოხატავს გუაშის და ტემპერის საღებავებით) ნამუშევარში სასურველი ეფექტის მიხედვით;

- სხვადასხვა მასალის საშუალებით ავითარებს მრავალფეროვანი ტექნიკის გამოყენების გზებს განსხვავებული ფაქტურის იმიტაციის/ილუზიის შესაქმნელად;

- კომპიუტერულ სახატავ პროგრამაში ქმნის რიტმულ, სიმეტრიულ, ასიმეტრიულ ნამუშევრებს, გამოყოფს ნამუშევარში მთავარს, ასახავს საგანთა თანაფარდობასა და პროპორციას, იყენებს კონტრასტულ ფერებს; ირჩევს სასურათე სიბრტყის ვერტიკალურ ან ჰორიზონტალურ პოზიციას, გამოსახულებას გააზრებულად ანაწილებს სასურათე სიბრტყეზე.

ს.გ.VI.3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს თანაკლასელებთან თანამშრომლობით (წყვილში, გუნდში) შესასრულებელი სამუშაოს დაგეგმვა და განხორციელება შემოქმედებითი და საორგანიზაციო პრობლემის გადასაჭრელად.

ინდიკატორი

- ერთობლივი მუშაობისას (ლონისძიების დაგეგმვა/განხორციელება, ნამუშევრის შექმნა წყვილში/ჯგუფში) უზიარებს თანაკლასელებს განსხვავებულ მოსაზრებებს, იდეებს, მათთან ერთად იღებს საერთო გადაწყვეტილებებს;

- ამოცანის სპეციფიკიდან გამომდინარე განსაზღვრავს და გეგმავს სამუშაოს შესრულების სავარაუდო დროს და თანმიმდევრობას;

- მონაწილეობს ფუნქციების განაწილებაში;

- თანამშრომლობს სხვებთან საერთო პრობლემის

გადაჭრისას, უზიარებს საკუთარ გამოცდილებას;

- ეხმარება სხვებს კონკრეტული ამოცანის შესრულებაში და საჭიროების შემთხვევაში ითხოვს მათგან დახმარებას;

ს.გ.VI.4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ინდივიდუალური და ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენა; აზრის, იდეების, შთაბეჭდილებების გაზიარება და მიღებულ ცოდნაზე დაყრდნობით საუბარი გამოყენებული ხერხების შესახებ საკუთარ, თანაკლასელთა ან ცნობილ ხელოვანთა ნამუშევრებში შესაბამისი ტერმინოლოგიის გამოყენებით.

ინდიკატორი

- ინდივიდუალური, ერთობლივი ნამუშევრის წარდგენისას საუბრობს ჩანაფიქრის, იდეის შესახებ და გამოყენებულ პრინციპებზე, ელემენტებზე, ხერხებზე, მასალაზე, ტექნიკაზე და სხვ.;

- საუბრობს ნამუშევრის შინაარსზე, ჟანრზე, დარგზე, მასალაზე, ტექნიკაზე, აღძრულ შთაბეჭდილებებზე, განწყობილებაზე (რა განწყობილებას უქმნის ესა თუ ის ხაზი, ფერი, ფორმა, კომპოზიციური განაწილება და სხვ.) და საკუთარ დამოკიდებულებაზე ხელოვნების ნაწარმოების მიმართ;

- ცდილობს ამოიცნოს ჩანაფიქრი სხვათა ნამუშევარში და გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება მათ შესახებ (თანატოლთა, ცნობილ მხატვართა ნამუშევრები);

- ნამუშევარზე საუბრისას იყენებს შესაბამის ტერმინებს;

- ტოლერანტულია განსხვავებული იდეების, სტილის, მიდგომების მიმართ და კორექტულია სხვისი ნამუშევრის შეფასებისას.

ს.გ.VI.5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების სხვადასხვა დარგის ნიმუშების დაკავშირება ისტორიულ, რელიგიურ, კულტურულ და სოციალურ კონტექსტთან.

ინდიკატორი

- ამოიცნობს სხვადასხვა კულტურის ხელოვნების ნიმუშებს ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით და მსჯელობს, როგორ აისახა სოციალური, ისტორიული და რელიგიური კონტექსტი მათ ვიზუალურ მხარეზე;

- ასახელებს ცნობილი არქიტექტურული ძეგლების შექმნის მიზეზებს (პირამიდები, ჩინეთის კედელი, ცათამბჯენები და სხვ.);

- მსჯელობს ხელოვნების ცალკეული ნიმუშის (ქანდაკება, პლაკატი, აფიშა, რეკლამა) დანიშნულებაზე;

- ვიზუალური დეტალების მიხედვით (ნივთები, ტანსაცმელი, შენობები, ტრანსპორტი) ამოიცნობს, რომელი ეპოქა და კულტურა აისახული ნაწარმოებში;

მუშაობის ფორმა: ინდივიდუალური, ჯგუფებში

რესურსი: სახელმძღვანელო, ინტერნეტის მეშვე-

ობით მოძიებული ინფორმაცია, კომპიუტერული სახატავი პროგრამები, ხელოვნური და ბუნებრივი რესურსი.

კრიტერიუმები: თეორიული და ვიზუალური ინფორმაციის დამოუკიდებლად მოძიების უნარი, ხელოვნების ნაწარმოებების კონკრეტულ კულტურასთან დაკავშირების უნარი, საპრეზენტაციო უნარები.

ტესტები შემაჯამებელი გაკვეთილებისათვის 1-2-3-4

მიზანი: მოსწავლის მიერ თეორიული ცოდნის ათვისებისა და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების ხარისხის შემოწმება. სხვადასხვა ქვეყნის კულტურის ძირითადი თავისებურებების ცოდნა. ხელოვნების ნაწარმოებების კონკრეტული ქვეყნის კულტურასთან დაკავშირების უნარი.

ტესტის პასუხები (1)

- 1) ერთობა – ძველრომაული იარაღი – ფასცია
სამართლიანობა – სასწორი
იმედი – ლუზა
- 2) მახერ – იტ. არაბულად წყალუხვ წყაროს ნიშნავს.
- 3) ამსტერდამის გერბი – №3

ტესტის პასუხები (2)

- 1) დავალების პასუხები:
ქრისტიანული – № 3, 4, 5
მუსლიმანური – № 1, 2
- 2) ლონდონი – ტაუერის ხიდი.
ათენი – ნიკე აპთეროსის ტაძარი, ერეხთეიონი, ქარების კოშკი.
მადრიდი – პრადოს მუზეუმი, რეინა სოფიას მუზეუმი, პლაზა მაიორი.
სტამბული – ცისფერი მეჩეთი, აია სოფია, ბაზილიკის ცისტერნა.

ტესტის პასუხები (3)

- 1) პარიზი – პომპიდუს ცენტრი, ვანდომის მოედანი, ნოტრ-დამი, ლუვრი
რომი – ფორუმი, წმ. პეტრეს ბაზილიკა

ქაირო – ალ აზჰარის მეჩეთი, ალ ხალილის ბაზარი
მცხეთა – ბაგინეთი, ჯვრის ტაძარი
2) 1) მერკური, 2) სამი გრაცია, 3) ვენერა, 4)
კუპიდონი, 5) ფლორა, 6) ნიმფა ქტორისი, 7) ზე-
ფიროსი.

ტესტის პასუხები (4)

1. ავტორები, ძეგლები, ქალაქები და ქვეყნები
ერთმანეთთან ასე დაკავშირდება:

გერმანია – ბერლინი – ნორმან ფოსტერი –
რაიხსტაგის გუმბათი

გერმანია – ბერლინი – პაულ ვალო – რაიხსტაგი

გერმანია – ბერლინი – გოტარდ ლანგანსომი –
ბრანდენბურგის კარიბჭე

საბერძნეთი – ათენი – იქტინოსი და კალიკრა-
ტესი – პართენონი

საბერძნეთი – ათენი – მნესიკლესი – პროპი-
ლეები

საბერძნეთი – ათენი – კალიკრატესი – ნიკე
აპთეროსის ტაძარი

აშშ – ნიუ იორკი – ფრედერიკ ოგიუსტ ბარტოლ-
დი – თავისუფლების ქანდაკება

საფრანგეთი – პარიზი – არდუენ-მანსარი – ვან-
დომის მოედანი

საფრანგეთი – პარიზი – რენცო პიანო, რიჩარდ
როჯერსი – პომპიდუს ცენტრი

ესპანეთი – მადრიდი – ხუან გომეს დე მორა –
პლაზა მაიორი

იტალია – რომი – ბრამანტე – ნმ. პეტრეს ტაძ-
რის გეგმა

იტალია – რომი – მიქელანჯელო – ნმ. პეტრეს
ტაძრის გუმბათი

თურქეთი – სტამბული – ისიდორე მილეტელი,
ანთიმოზ ტრალელი – აია სოფია

თურქეთი – სტამბული – სედეკარ მეჰმედ ალა
– ცისფერი მეჩეთი

კროსვორდის პასუხები:

1. ვალო; 2. ბარტოლდი; 3. რაიხსტაგი; 4. მან-
ჰეტენი; 5. პერგამონი; 6. მომა; 7. ქალაღი; 8.
ტენდენცია; 9. კვადრიგა; 10. მონდრიანი; 11. მუნ-
კი; 12. მეგაპოლისი; 13. ექსპრესიონიზმი; 14. მხე-
დარი; 15. გუგუნი. შუა ფერად სვეტში – აბსტრაქ-
ციონიზმი

შენიშვნა: სახელმძღვანელოში მოცემული მა-
სალა შემაჯამებელი გაკვეთილის 4 ვარიანტს –
თანაბარი სირთულის ტესტებს წარმოადგენს. მას-
წავლებელს შეუძლია საკუთარი შეხედულებისამე-
ბრ გადაანაწილოს ტესტის შეკითხვები.

სასარგებლო ბმულები:

[http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.
php?a=term&d=6&t=19652](http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=6&t=19652)

[http://www.nplg.gov.ge/saskolo/index.
php?a=term&d=7&t=201](http://www.nplg.gov.ge/saskolo/index.php?a=term&d=7&t=201)

კროსვორდები და პასუხები

მასწავლებელს, გარდა მოსწავლის წიგნის ბო-
ლოს მოცემული ტესტებისა, ათვისებული ცოდნის
შესამოწმებლად აქ მოცემული კროსვორდები შეუ-
ძლია გამოიყენოს.

I კროსვორდის პასუხები

1. ბორეასი; 2. პინაკოთეკა; 3. მეტეოროლოგია;
4. სოფია; 5. იერონიმე; 6. ვერმეერი; 7. ზეფიროსი;
8. ორიგინალი; 9. მედეა; 10. ფლუგერი; 11. დათვი;
12. კლიო.

ჰორიზონტალურად: ანტონიო გაუდი

II კროსვორდის პასუხები

1. ფიროსმანი; 2. ცისტერნა; 3. ბერდსლი; 4.
ჯვაროსნები; 5. გელათი; 6. მორისი; 7. ოშკი; 8.
ცივი; 9. წნული; 10. ჩიჩილაკი; 11. კიპლინგი.

ჰორიზონტალურად: მრეველიშვილი

III კროსვორდის პასუხები:

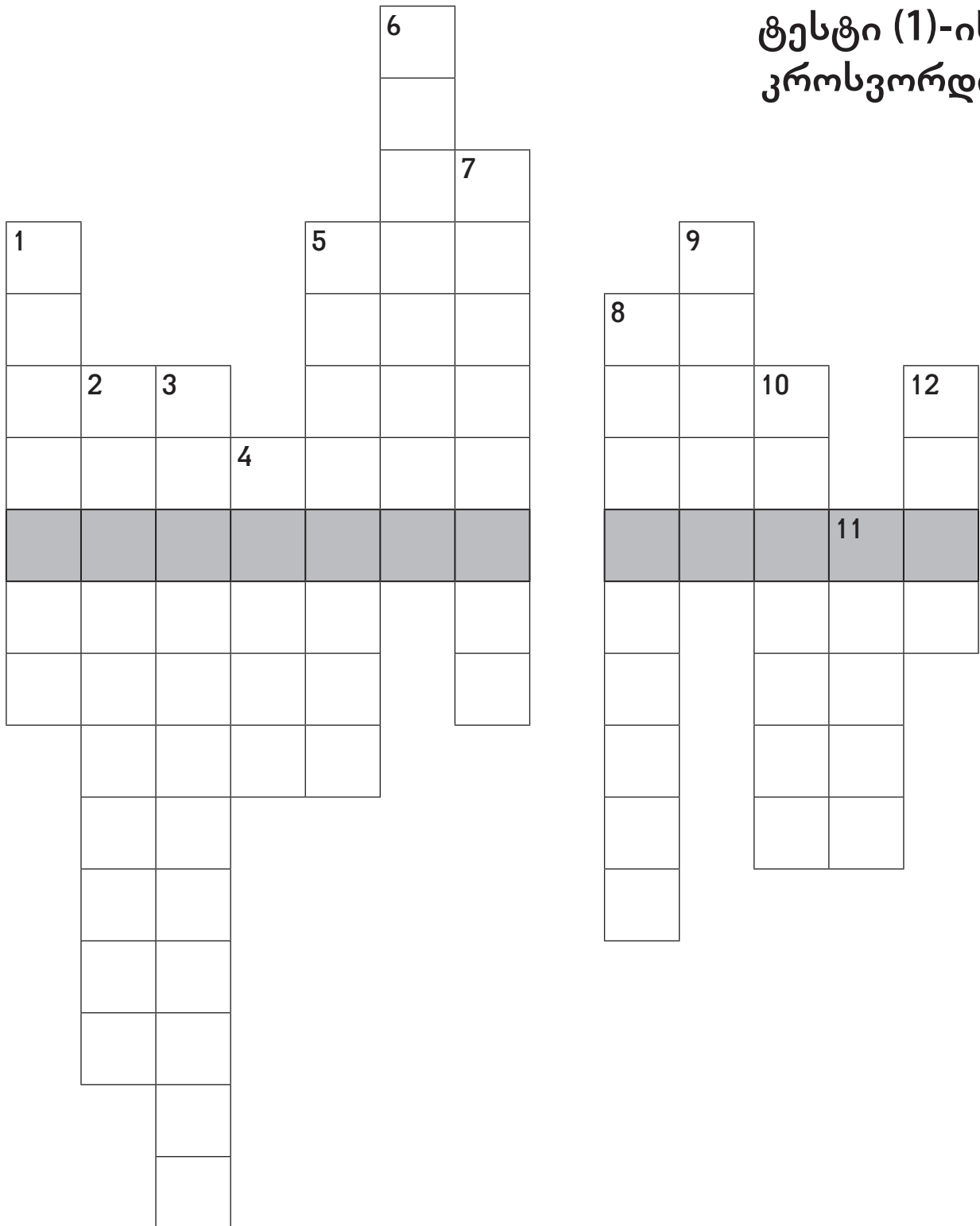
1. მერკური; 2. პომპეი; 3. კუპიდონი; 4. პერუ-
ჯინო; 5. ფლორა; 6. სფინქსი; 7. ფაიუმი; 8. ვენერა;
9. ვატიკანი

ჰორიზონტალურად: მოდილიანი

III კროსვორდის პასუხები

1. ვალო; 2. ბარტოლდი; 3. რაიხსტაგი; 4. მან-
ჰეტენი; 5. პერგამონი; 6. მომა; 7. ქალაღი; 8.
ტენდენცია; 9. კვადრიგა; 10. მონდრიანი; 11.
მუნკი; 12. მეგაპოლისი; 13. ექსპრესიონიზმი;
14. მხედარი; 15. გუგუნი. შუა ფერად სვეტში –
აბსტრაქციონიზმი

ტესტი (1)-ის კროსვორდი

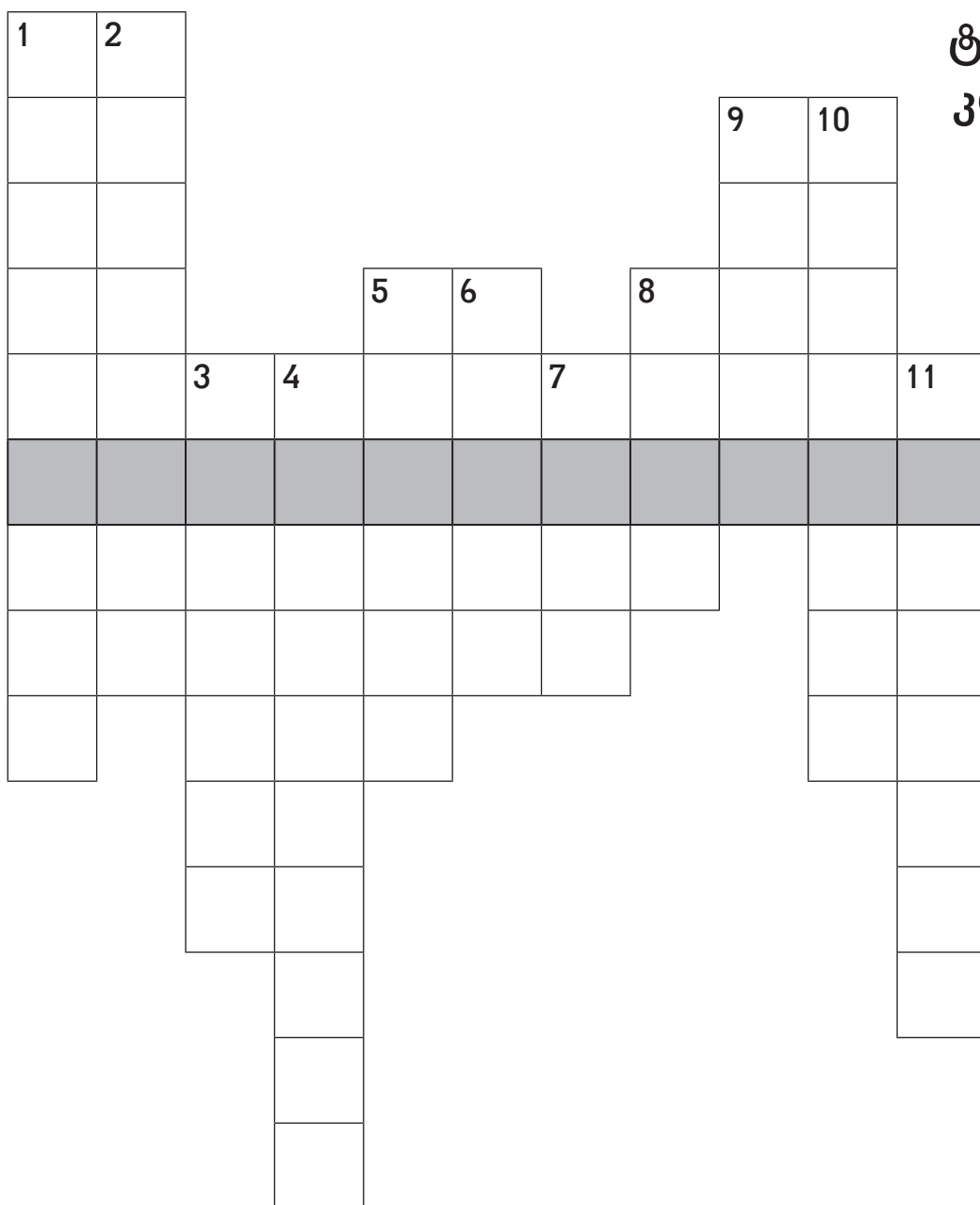

შეავსე კროსვორდი:

1. ძველბერძნულ მითოლოგიაში ჩრდილოეთის ქარი; 2. ფერწერულ ნამუშევართა საცავი ძველ საბერძნეთში; 3. მეცნიერება დედამიწის ატმოსფეროს შესახებ; 4. დედოფალი, რომლის სახელსაც ატარებს მადრიდის ერთ-ერთი მუზეუმი; 5. მთარგმნელთა მფარველი წმინდანი; 6. ჰოლანდიელი მხატვარი; 7. ძველბერძნულ მითოლოგიაში დასავლეთის ქარი; 8. დედანი; 9. კოლხეთის მეფის, აიეტის ქალიშვილი; 10. მოწყობილობა, რომლის საშუალებითაც ქარის მიმართულებასა და სიძლიერეს განსაზღვრვენ; 11. მადრიდის სიმბოლო; 12. ისტორიის მუზა ძველბერძნულ მითოლოგიაში.

ჰორიზონტალურ მუქ ზოლში — ესპანელი არქიტექტორი.

ტესტი (2)-ის კროსვორდი

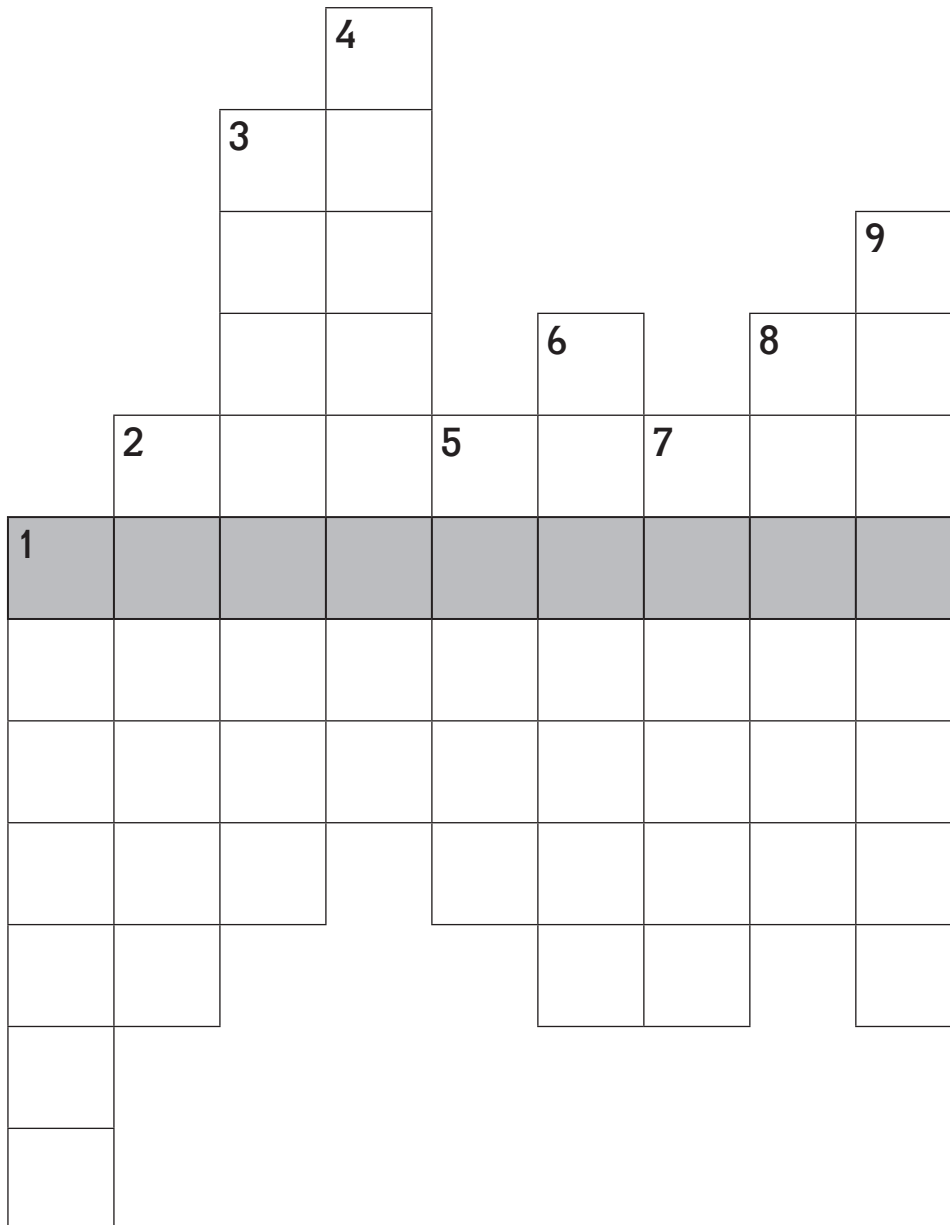

შეავსე კროსვორდი:

1. ქართველი მხატვარი, რომელიც ხშირად ხატავდა თბილისის მოქალაქეთა ქეიფის სცენებს; 2. წყლის დიდი რეზერვუარი სტამბულში; 3. XIX-XX სს-თა მიჯნაზე მოღვაწე ინგლისელი წიგნის ილუსტრატორი; 4. ევროპელი რაინდები, რომლებიც იერუსალიმის მუსლიმანთაგან გამოსახსნელად იბრძოდნენ; 5. ქართული ტაძარი, რომლის ინტერიერი შემკულია, როგორც მოზაიკით, ასევე ფრესკებით; 6. ინგლისელი ტელეგრაფისტი, რომელმაც ნაძვისხის გასანათებელი გირლიანდები გამოიგონა; 7. თურქეთში (ისტორიულ ტაო-კლარჯეთში) მდებარე ქართული ტაძარი; 8. სახელწოდება აია სოფიას სარკმლისა, საიდანაც მუდმივად გრილი ნიავი უბერავს; 9. ერთმანეთზე გადახლართული გეომეტრიული ფორმებით შექმნილი ფიგურა; 10. ქართული საახალწლო „ნაძვისხე“; 11. ინგლისელი მწერალი, რომელსაც თავად აქვს დასურათებული საკუთარი ნაწარმოებები.

ჰორიზონტალურ მუქ ზოლში — ქართველი მხატვრის გვარი, რომელმაც ერთ-ერთმა პირველმა ასახა თავის შემოქმედებაში უბრალო ადამიანების (გლეხების) ყოფა და მათი გასაჭირი.

ტესტი (3)-ის კროსვორდი

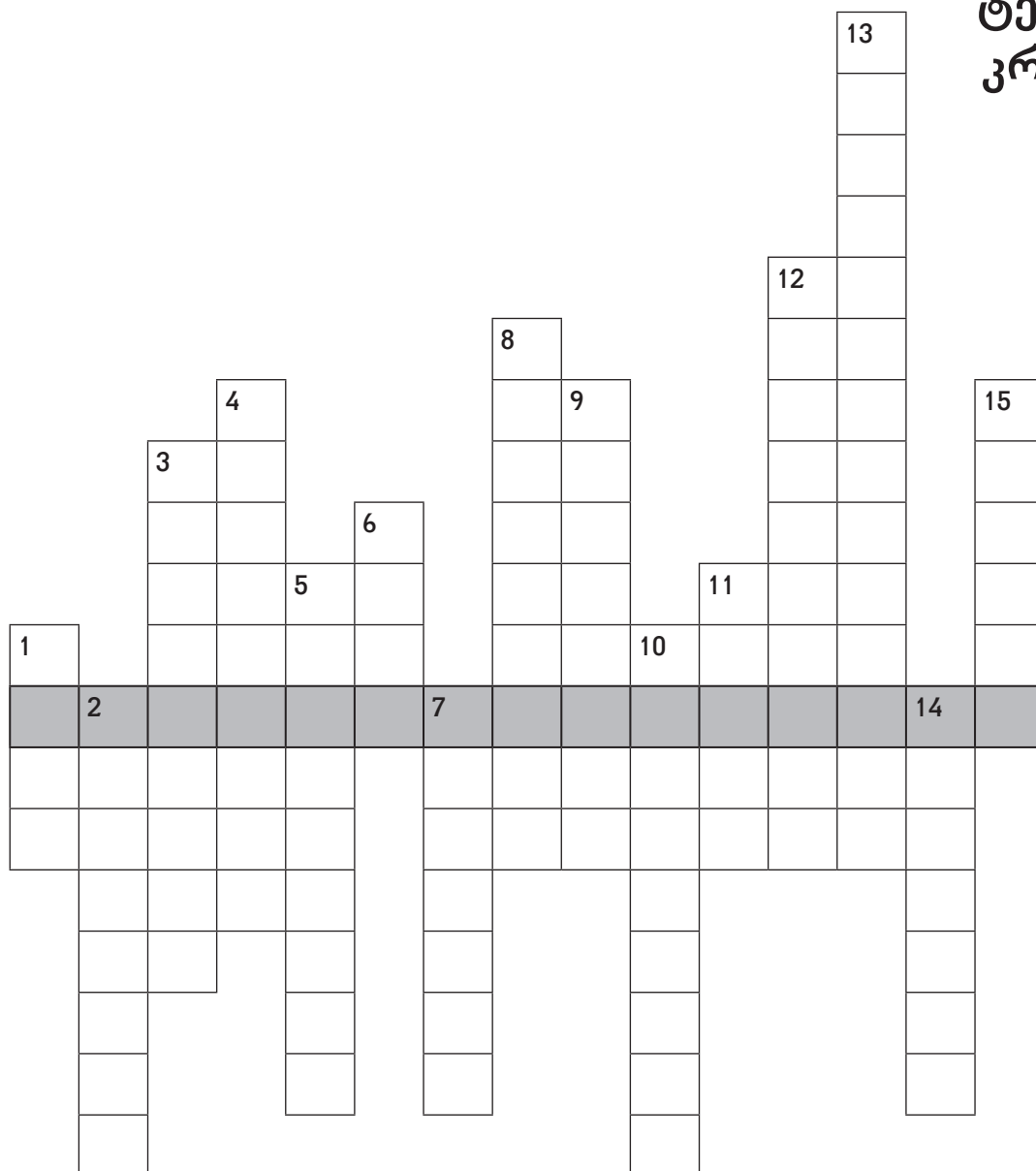

3. შეავსე კროსვორდი:

1. რომაულ მითოლოგიაში: ვაჭრობის ღმერთი, ვაჭრებისა და მოგზაურთა მფარველი, ღმერთების შიკრიკი; 2. ვულკანის ამოფრქვევის შედეგად ლავის ქვეშ მოქცეული უძველესი ქალაქი რომის იმპერიაში; 3. რომაულ მითოლოგიაში სიყვარულის ღმერთი, რომელიც წარმოდგენილი ჰყავდათ მშვილდისრიანი ფრთოსანი ბიჭის სახით; 4. რენესანსის პერიოდის იტალიელი მხატვარი, რაფაელის მასწავლებელი; 5. ყვავილების, გაზაფხულისა და სიყმაწვილის ქალღმერთი რომაულ მითოლოგიაში; 6. გიზას ანსამბლში მდგარი უზარმაზარი ქანდაკება; 7. ადგილი ეგვიპტეში, სადაც პირველად აღმოაჩინეს ცვილის საღებავებით შესრულებული პორტრეტები; 8. სიყვარულიც ქალღმერთი რომაულ მითოლოგიაში; 9. ადგილი, რომელსაც ამკობს რაფაელის ცნობილი კომპოზიცია „მესა ბოლსენეში“;

ჰორიზონტალურ მუქ ზოლში — ფრანგი მხატვარი, რომელიც პორტრეტებზე ადამიანებს თვალის გუგებს არ უხატავდა.

ტესტი (4)-ის კროსვორდი

შეავსე კროსვორდი:

1. რაიხსტაგის არქიტექტორი;
2. ნიუ-იორკის და აშშ-ს სიმბოლოს თავისუფლების ქანდაკების ავტორი;
3. გერმანიის პარლამენტი;
4. ნიუ იორკის ერთ-ერთი ცენტრალური რაიონი (უბანი);
5. ქალაქი მცირე აზიაში, საიდანაც წამოღებული საკურთხეველი გერმანიის ერთ-ერთი მუზეუმში ინახება;
6. ნიუ იორკის თანამედროვე ხელოვნების მუზეუმის სახელი;
7. ჩინური კულტურის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ელემენტი, რომლის დამზადების საიდუმლოს სახელმწიფო მკაცრად იცავდა;
8. რისამე განვითარების მიმართულება;
9. ოთხცხენიანი ეტლი ძველ საბერძნეთში;
10. ამერიკელი აბსტრაქციონისტი მხატვარი, რომელიც სხვადასხვა ზომისა და ფერის მართკუთხედების მონაცვლეობით აგებს საკუთარ ტილოებს;
11. ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილ ექსპრესიონისტული ნამუშევრის „ყვირილის“ ავტორი;
12. დიდი, მრავალი დასახლებისგან წარმოქმნილი ქალაქი;
13. XX საუკუნის დასაწყისში გერმანიაში წარმოქმნილი მხატვრული მიმდინარეობა;
14. ერთ-ერთი ექსპრესიონისტული ჯგუფის სახელწოდება: „ლურჯი ...“
15. ჩინეთის ისტორიისა და ხელოვნების მუზეუმი პეკინში

ჰორიზონტალურ მუქ ზოლში — მხატვრული მიმდინარეობა, რომლის მიმდევრებიც თავის ნამუშევრებში არ ასახავდნენ რეალობას.

ამ სახელმძღვანელოს გაყიდვის ფაქტის აღმოჩენის შემთხვევაში,
გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ ცხელ ხაზზე (+995 32) 2 200 200

დამატებითი ინფორმაცია სახელმძღვანელოს/სერიის შესახებ
იხილეთ ვებ-გვერდზე: <https://www.facebook.com/PublishingHouseklio>

ISBN 978-9941-441-41-7

დაფინანსებულია „მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფის პროგრამის“ ფარგლებში

